Doelen nader geduid

Bijlage Stadsbegroting 2027-2030

Inhoudsopgave

Inleiding 5
Bestuur en Dienstverlening 7
Veiligheid 15
Economie en toerisme 22
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg 31
Werk en Inkomen 53
Onderwijs 63
Mobiliteit 69
Wonen en stedelijke ontwikkeling 78
Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid 86
Cultuur en Cultureel Erfgoed 99
Sport 105
Financiën 109

Inleiding

Voor de stadsbegroting 2027-2030 hebben we verder gewerkt aan een overzicht om de begroting in bredere zin transparant te maken. Net als vorig jaar doen we dit langs de structuur van de doelenboom en hebben we zoveel mogelijk rekening gehouden met de bevindingen van de auditcommissie. We beogen hiermee de kaderstellende rol van uw raad beter te faciliteren.

Per doel hebben we de volgende onderdelen in beeld gebracht:

1. *Overzicht van het budget dat is gekoppeld aan het doel*
   Per doel wordt het gesaldeerde budget voor de jaren 2027 t/m 2030 opgenomen. We splitsen dit, indien hiervan sprake is, in programmamiddelen en uitvoeringskosten.

2. *Overzicht wettelijk/beleidsvrijheid/beïnvloedbaarheid budget*
   Toelichting op het overzicht:
   Wettelijk
   Gemeenten hebben wettelijke en niet-wettelijke taken. Wettelijke taken zijn gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving. Bij niet-wettelijke taken gaat het om het recht om zelf beleidsdoelen te formuleren en uit te voeren. Per doel wordt aangegeven of het gaat om een wettelijke of niet-wettelijke taak.

   Beleidsvrijheid
   In het rapport 'Beleidsvrijheid geduid' heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)[1] onderzocht wat de mate van beleidsvrijheid is die decentrale overheden, zoals gemeenten, hebben bij het uitvoeren van hun taken. Belangrijkste bevindingen uit het ROB onderzoek:
   Het onderzoek maakt inzichtelijk welke factoren de mate van beleidsvrijheid bepalen en de mate waarin de gemeente vrij is om zelf de beleidsdoelen te bepalen. Het ROB stelt dat dit kan worden afgeleid uit wat in wet- en regelgeving is bepaald over de taak en de beleidsdoelen. De mate waarin nauwkeuriger is bepaald hoe de taak moet worden uitgevoerd, of aan welke eisen de besluitvorming moet voldoen of en hoe er al dan niet moet worden samengewerkt, geven een indicatie in welke mate de gemeente vrij is zelf de uitkomst van het beleid te bepalen. Op basis van deze factoren heeft het ROB de taken van gemeenten gescoord, volgens de landelijk gedefinieerde taakvelden. Per taakveld geeft het ROB op een schaal van 1-10 een indicatie voor de beleidsvrijheid. Een score 1 betekent geen beleidsvrijheid, een score 10 volledige beleidsvrijheid. Deze bandbreedte is gebaseerd op bestaande wet- en regelgeving.

   Voor onze begroting hebben we een vertaling van deze indicatieve scores gemaakt naar de doelen. We geven per doel aan of er sprake is van wettelijke taken (ja/nee/deels) en in welke mate er beleidsvrijheid is bij de uitvoering van taken. De indicatieve scores van het ROB gebruiken we hiervoor als handvat. In de bijlage zijn de scores per taakveld van het ROB opgenomen. Bij 'beleidsvrijheid binnen wettelijke taken' gaat het om eigen beleidskeuzes en afwegingen te maken binnen de bestaande wettelijke opdracht.

   Budget beïnvloedbaar
   De beïnvloedbaarheid van budgetten is afhankelijk van de mate van beleidsvrijheid en laat zich niet makkelijk uniform en objectief duiden. Het gaat hier om de mate waarin we invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van uitgaven of inkomsten. Hoeveel ruimte is er om aan een budget te draaien of keuzes te maken. Verschillende factoren spelen daarbij een rol, zoals financiële verplichtingen gekoppeld aan (contractuele) afspraken en subsidies, afhankelijkheid van externe partijen en de termijn waarop beïnvloedbaarheid effect kan hebben. We geven per doel inzicht in de beïnvloedbare budgetten.

[1] Raad voor het Openbaar Bestuur (2019, maart). Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen.

Op doelniveau geven we de mate van beïnvloedbaarheid van het budget aan in drie categorieën
Beïnvloedbaar op korte termijn haalbaar (binnen een jaar)
Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar
Beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar

3. *Kwaliteitsniveau en benchmark*
   Alle gemeenten in Nederland maken keuzes. Sommige gemeenten investeren bijvoorbeeld meer in het onderhoud van gebouwen of wegen, anderen focussen meer op armoedebestrijding. Op doelniveau schetsen we een beeld van hoe de Nijmeegse keuzes zich verhouden tot andere gemeenten in Nederland. Waar mogelijk relateren we dat aan benchmark- of onderzoeksgegevens die iets vertellen over het kwaliteitsniveau van deze specifieke Nijmeegse doelstelling.

4. *Knoppen*
   Bij dit onderdeel geven we een beschrijving van alle knoppen waaraan gedraaid kan worden om financiële ruimte te creëren. We geven daarbij aan waarop de knop betrekking heeft en wat de gevolgen kunnen zijn.

Bestuur en Dienstverlening

1 We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste omgeving

1.1 Besluiten zijn democratisch en zorgvuldig genomen en integraal afgewogen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0101	Kwaliteit en verantwoording	Programma	1.108	1.108	1.108	1.108
D0101	Kwaliteit en verantwoording	Uitvoering	6.021	6.021	6.021	6.021
D0101	Overhead organisatie	Programma	1	-	-	-
D0101	Samenwerkingsverbanden	Programma	948	948	948	948
Totaal D0101			8.078	8.076	8.076	8.076

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-2	€ 1.108		
uitvoeringskosten				€ 6.021

De budgetten bij deze doelstelling hebben betrekking op de lidmaatschappen voor VNG, GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering), G40 en Vereniging voor Gelderse gemeenten.
De gemeente Nijmegen kan besluiten om (een deel van) deze lidmaatschappen te beëindigen; daarmee plaatst de gemeente zich buiten belangrijke netwerken en samenwerkingen, waarin kennis en ervaring is opgebouwd en wordt gedeeld.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Alle gemeenten zijn lid van de VNG / GGU.
Het G40 netwerk is voor de (41) middelgrote steden in het land; de steden vinden elkaar in de stedelijke vraagstukken waar de leden voor staan.
Vereniging voor Gelderse gemeenten (afdeling Gelderland van de VNG): één van de twaalf provinciale afdelingen van de VNG. Leden zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden in de provincie Gelderland.

Knoppen

- De gemeente Nijmegen kan besluiten om (een deel van) de lidmaatschappen voor VNG, GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering) beëindigen. Daarmee plaatst de gemeente zich buiten belangrijke netwerken en samenwerkingen, waarin kennis en ervaring is opgebouwd en wordt gedeeld.

1.2 De Nijmegenaren worden betrokken bij het werk aan onze stad, om daarbij gebruik te maken van hun kennis, expertise en initiatief

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0102	Openbare optredens en Onderscheidingen	Programma	223	223	223	223
Totaal D0102			**223**	**223**	**223**	**223**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-2	€ 223		

Binnen deze doelstelling adviseren en begeleiden we het gemeentebestuur op het gebied van representatie. Daarnaast organiseren we lokale en nationale herdenkingen en vieringen, waaronder die op 22 februari, 4 en 5 mei en 20 september. Ook organiseren we evenementen, zoals de nieuwjaarsreceptie, activiteiten rond de Vierdaagse en de veteranenlunch. Verder verzorgen we de uitreiking van koninklijke onderscheidingen, onder meer tijdens de lintjesregen, en reiken we gemeentelijke onderscheidingen uit, zoals de Waalbrugspeld.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De representatie-activiteiten zijn van groot belang voor de verbinding met en saamhorigheid tussen inwoners, ook dragen de activiteiten bij aan de cultuur van de gemeente Nijmegen. Met de evenementen geven we verder waardering vanuit het bestuur voor prestaties en betrokkenheid van inwoners.

Knoppen

- Representatieve activiteiten, begeleiding en advies
  We kunnen alle representatieve activiteiten afschaffen of versoberen, met uitzondering van de onderscheidingen en herdenkingen. Onderscheidingen en herdenkingen zijn wettelijke activiteiten.

    - Afschaffen nieuwjaarsreceptie
      Met het afschaffen van de nieuwjaarsreceptie besparen we jaarlijks € 47.000. Deze keuze kan de verbondenheid tussen het gemeentebestuur en de stad verminderen.

    - Afschaffen veteranenlunch
      Met het afschaffen van de veteranenlunch ff besparen we jaarlijks € 5.000. Hierdoor vervalt een jaarlijks moment waarop we onze waardering voor veteranen uitspreken en het contact met hen versterken.

    - Afschaffen activiteiten rond de Vierdaagse
      Met het afschaffen van de activiteiten rond de vierdaagse kan in totaal € 70.000 bespaart worden. We gebruiken deze activiteiten vooral om onze banden met externe relaties te onderhouden en te versterken. Door de activiteiten te versoberen, hebben we hiervoor minder mogelijkheden en kunnen we minder invulling geven aan onze representatieve rol tijdens de Vierdaagse.

1.3 Ons werk wordt slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en we maken af waar we aan begonnen zijn

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0103	Overhead organisatie	Programma	1.104	1.105	1.105	1.105
D0103	Overhead organisatie	Uitvoering	82.855	82.489	83.107	82.251
Totaal D0103			**83.959**	**83.593**	**84.212**	**83.356**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
deels	1-2	€ 447

Overhead en uitvoeringskosten
Deze kosten zijn niet direct beïnvloedbaar, deze kosten hangen samen met de uitvoering van de gemeentelijke taken. Bijstelling van deze taken kan leiden tot aanpassing van de uitvoeringskosten en effecten op de ondersteuning en daarmee resultaten van de uitvoeringsorganisatie. Dit dient dan nader per specifieke taak te worden onderzocht.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er is geen benchmark bekend die structureel specifiek inzicht geeft in de kwaliteit van de geformuleerde doelstelling in relatie tot andere gemeenten.

Knoppen

- *Vermindering van materiële kosten applicaties bij Geo-informatie*
  Door applicaties minder beschikbaar te stellen voor gebruik buiten het bureau kunnen de materiële kosten verminderd worden met € 20.000. Risico is dat andere gebruikers naar duurdere alternatieven gaan zoeken.
- *Versoberen budget Onderzoek en Statistiek*
  We kunnen het budget voor Onderzoek en Statistiek verlagen. Hierdoor kan het bureau minder onderzoeken voor de gemeente Nijmegen uitvoeren.
- *Vermindering formatie Personeel Advies en Beleid*
  Vermindering van de formatie is mogelijk maar zal zeker bij een groeiende organisatie effecten hebben voor de verwachte ondersteuning van de organisatie, de werkdruk bij managers verhogen en ook een beperking beteken voor de uitvoeringsagenda van P&O.
- *Versoberen catering, facilitaire ondersteuning in de avonden en sluiting kantoorgebouw op vrijdag*
  Door sluiting van een gebouw is er minder bezetting vanuit Facilitair nodig. Naast versobering op de dienstverlening in de avond en meer selfservice is versobering op catering in het algemeen een besparingsmogelijkheid. In totaal kan dit tot een ingeschatte besparing van € 40.000 leiden.
- *Faciliteiten voor de Nijmegenaar*
  Niet meer publiceren in de Brug: voor publicatie in de Brug staat een bedrag van ruim € 90.000 gebudgetteerd. Er zou voor gekozen kunnen worden om hier mee te stoppen. Een gevolg zou kunnen zijn dat een deel van de bewoners gemeente Nijmegen niet meer bereikt wordt.
- *Stoppen bewerken semi-statische archieven, vermindering educatie en stoppen met beiaardier*
  Versoberen van de dienstverlening kan een besparing van € 180.000 leiden.
  Vermindering educatie betekent een beperking van de externe taak van het Regionaal Archief Nijmegen.
  Stoppen met bewerking van de semi-statische archieven leidt tot minder toegankelijkheid voor gebruik. De beiaardier is geen kerntaak van de gemeente maar wel immaterieel erfgoed.
- *Afbouw ondersteuning door sociaal raadslieden*
  We kunnen de ondersteuning door sociaal raadslieden afbouwen. Hierdoor kunnen we minder goed voorkomen dat kwetsbare inwoners verder in de problemen raken.

1.4 Ons handelen is ethisch en in lijn met wet- en regelgeving

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0104	Overhead organisatie	Programma	838	838	838	838
			-	-	-	-
D0104	Overhead organisatie	Uitvoering				
Totaal D0104			**838**	**838**	**838**	**838**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	1-2	€ 50

Deze budgetten hebben betrekking op de verrekening van de BTW en zijn niet beïnvloedbaar. Het uitgangspunt is dat de btw die aan de gemeente in rekening wordt gebracht kan worden gecompenseerd bij het BTW-compensatiefonds, indien de btw drukt op kosten die betrekking hebben op de overheidstaken.
Het bedrag van € 50.000 heeft betrekking op de Nationale ombudsman en is enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente (of ander publiekrechtelijk lichaam/ regionaal openbaar lichaam) heeft niet altijd recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds: de btw is niet te declareren bij het BTW-compensatiefonds als de btw drukt op leveringen/diensten (kosten) die door de gemeente worden gebruikt voor de belaste of vrijgestelde btw-ondernemersprestaties van de gemeente. Kortom: de ingekochte goederen en diensten moeten voor andere activiteiten dan activiteiten, in het kader van de btw-onderneming worden gebruikt.

Jaarlijks blijft een bepaald bedrag aan btw voor rekening van de gemeente komen, dat niet te declareren is via het BTW-compensatiefonds, omdat het betrekking heeft op het uitvoeren van niet-overheidstaken. Het bedrag komt ten laste van dit budget.

Knoppen

- Terugdraaien van de eigen ombudsfunctie:

We kunnen de ingezette ontwikkeling naar een eigen ombudsfunctie terugdraaien. De gemeente moet zich dan opnieuw aansluiten bij de Nationale ombudsman. Lidmaatschap kost € 50.000 per jaar.

1.5 De belangrijkste risico's bij ons handelen zijn in beeld en worden beheerst

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0105	Kwaliteit en verantwoording	Programma	602	602	602	602
Totaal D0105			**602**	**602**	**602**	**602**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	1-2	€ 602

Kwaliteitsniveau en benchmark

Deze opdracht is vastgelegd in een overeenkomst voortvloeiende uit Europese aanbesteding Accountantsdiensten. De overeenkomst heeft een looptijd van drie jaar, ingegaan op 1 juni 2024 en eindigend van rechtswege na afronding van de werkzaamheden voor boekjaar 2026. Gemeente kan besluiten tot verlenging van de overeenkomst met eenmaal drie jaar en eenmaal twee jaar. In geval van maximale verlenging eindigt de overeenkomst van rechtswege na afronding van de werkzaamheden voor boekjaar 2031.
Kosten van de accountantscontrole zijn onderdeel van de overeenkomst en liggen daarmee vast.

Knoppen

Geen. De accountantscontrole van de jaarrekening is een wettelijke verplichting (artikel 197 en 213 lid 2 gemeentewet).

1.6 Ons werk is toekomstgericht en er wordt geleerd van het handelen om prestaties te verbeteren

Aan dit doel is geen specifiek budget verbonden. Het betreft de gemeentebrede inzet van ambtenaren, waarbij wij ons handelen voortdurend evalueren, onderzoeken en reflecteren om de prestaties verder te verbeteren. Dit doen wij binnen alle gemeentelijke domeinen. Daarbij volgen wij relevante trends en ontwikkelingen op lokaal, regionaal en landelijk niveau en passen ons beleid en de uitvoering hierop aan.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor deze doelstelling met zeer diverse activiteiten zijn geen specifieke kwaliteitsniveaus of bruikbare benchmarks beschikbaar. De activiteiten dragen m.n. bij aan goed en modern werkgeverschap wat de basis vormt voor een moderne efficiënte en effectieve organisatie.

Knoppen

Geen. Deze doelstelling kent geen eigen budget.

1.7 Ons handelen is transparant en controleerbaar en er wordt verantwoording afgelegd

Aan dit doel is geen specifiek budget verbonden. Het betreft ambtelijke inzet die gemeentebreed wordt gepleegd. In ons handelen hanteren wij het principe "alles is openbaar, tenzij". Dat betekent dat wij ons bestuur en onze ambtelijke werkzaamheden zoveel mogelijk transparant maken voor inwoners. Dagelijks verstrekken wij

informatie via bekende kanalen, zoals de gemeentelijke website en nieuwsbrief. Het gemeentebestuur publiceert wekelijks alle openbare besluiten, inclusief de bijbehorende documenten. Daarnaast kunnen inwoners op elk moment informatie over uiteenlopende onderwerpen en vraagstukken opvragen.
Ons bestuur legt verantwoording af aan de inwoners en aan zichzelf via diverse documenten. De belangrijkste zijn de jaarlijkse stadsrekening en verschillende informatiebrieven, waarin wij toelichting geven op het gevoerde beleid, genomen besluiten en de voortgang van projecten.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Buiten de specifieke toetsen vanuit wet- en regelgeving op onderdelen zijn er geen algemene dekkende benchmarks die het kwaliteitsniveau op de brede doelstelling in beeld brengen. In het lopende jaar is er wel geïnvesteerd (personele kwaliteit en kwantiteit) in het op orde brengen van de informatiehuishouding om de doelstelling te kunnen verbeteren.

Knoppen
Geen. Deze doelstelling kent geen eigen budget.

2 Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening

2.1 De Nijmegenaar kan gebruik maken van diens democratische rechten

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0201	Verkiezingen en referenda	Programma	759	845	845	845
Totaal D0201			**759**	**845**	**845**	**845**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja / nee/ deels	1-2	€ 759

Het gehele budget van € 759.000 is niet beïnvloedbaar.
Het organiseren van de verkiezingen is een wettelijke verplichting:

- Algemene grondslag - Artikel 4 Grondwet: "Iedere Nederlander heeft gelijkelijk het recht om te stemmen en verkozen te worden bij de leden van de algemeen vertegenwoordigende organen."
- Concrete (organisatorische) verplichtingen voor gemeenten:
    - Artikel B1 Kieswet: "De burgemeester is belast met de leiding van de stemming binnen de gemeente."
    - Artikel E1 Kieswet: "De burgemeester regelt de plaatsing van de stembureaus en wijst de stemlokalen aan."
    - Artikel J1 e.v. Kieswet: Hierin staan regels over het stemproces, waaruit blijkt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor onder andere:
        - Inrichting van de stembureaus
        - Aanstelling van stembureauleden
        - Telling van stemmen
        - Verslaglegging

Het budget voor het organiseren van verkiezingen en referenda is dus niet beïnvloedbaar, we hebben geen keuze om het niet te doen. Daarnaast hebben we het organiseren van de verkiezingen al minimalistisch ingericht (zie onderstaande benchmark), dus nemen we het gehele budget op als niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Verkiezingen: Uit een recent onderzoek (2024) van de VNG blijkt dat wij de verkiezingen met een relatief laag budget organiseren in de gemeente Nijmegen. Wij besteden gemiddeld € 3,10 per kiesgerechtigde. Vergelijkbare gemeenten zitten gemiddeld op € 4,50 per kiesgerechtigde.

Knoppen

Er zijn geen knoppen om aan te draaien, omdat het gehele budget minimaal noodzakelijk is gebleken voor de uitvoering van wettelijke taken.

2.2 De Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige en inclusieve dienstverlening

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0202	Dienstverlening Stadswinkel en steunpunt	Programma	259	259	259	259
D0202	Uitvoeringsagenda Visie op Dienstverlening	Uitvoering	-216	-216	-216	-216
Totaal D0202			**43**	**43**	**43**	**43**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
deels	1-2		€ 259	€ 534

Kwaliteitsniveau en benchmark

Om de ambities uit de Visie op dienstverlening: De Nijmegenaar Centraal te kunnen realiseren is er budgettaire ruimte beschikbaar gesteld in de Stadsbegroting 2026-2029, het betreft structurele middelen ten behoeve van de doorontwikkeling van de gemeentebrede dienstverlening (visie op dienstverlening). Voorheen waren er beperkt structurele middelen beschikbaar voor de verbetering van onze dienstverlening en informatievoorziening, zoals ook geconstateerd in het rekenkamerrapport 'Samen de vrijblijvendheid voorbij'.

Knoppen

We zijn verplicht als gemeente om een digitaal kanaal aan te bieden voor formeel bestuurlijk verkeer (aanvraag, melding, klacht, bezwaar, beroep). Bovendien hebben we een morele verplichting naar de Nijmegenaar om passende, eenduidige en toegankelijke dienstverlening aan te bieden.
Het budget van €43.000 is enigszins beïnvloedbaar (1-3 jaar), en wordt volledig ingezet voor de gemeentelijke website. De doorontwikkeling van onze dienstverlening is dus deels verplicht, maar er zijn keuzes te maken met de mate van investering in onder andere de website Nijmegen.nl.

Uitvoeringsagenda visie op dienstverlening:

Met deze middelen zorgen we ervoor dat het team dat zich bezighoudt met het verbeteren en doorontwikkelen van gemeentebrede dienstverlening kan functioneren. Dit is onderdeel van de uitvoeringsagenda van de Visie op dienstverlening. De visie op dienstverlening en de bijbehorende uitvoeringsagenda bevatten ambitieuze plannen. Deze plannen vragen wat van onze gehele organisatie. Dienstverlening is van ons allemaal. De uitgangspunten uit de visie op dienstverlening zijn vastgesteld door bestuur en management.

- De raad heeft in december 2025 unaniem de *Visie op dienstverlening: de Nijmegenaar centraal* vastgesteld, maar kan nu kiezen voor een lager ambitieniveau met betrekking tot de doorontwikkeling van onze gemeentebrede dienstverlening.

2.3 De identiteit van de Nijmegenaar is geregistreerd en beschermd

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0203	Basisregistratie personen (BRP)	Programma	-273	-274	-275	-275
D0203	Basisregistratie personen (BRP)	Uitvoering	6.617	6.560	6.548	6.548
D0203	Dienstverlening Stadswinkel en steunpunt	Programma	-1.753	-1.753	-1.753	-1.753
Totaal D0203			**4.591**	**4.534**	**4.520**	**4.520**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja / nee/ deels	1-2	€ 75	€ 195	3.571

Een gedeelte van de uitvoeringskosten (€ 1.305.000) is beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar, omdat dit geen wettelijk verplichte werkzaamheden betreft. Het betreft de volgende teams: een gedeelte van Team Online (content), het KCC en bijbehorende overheadkosten.
€ 195.000 is enigszins beïnvloedbaar (zie ook onderstaand knoppen waaraan gedraaid kan worden). Hiervoor zou de keuze gemaakt moeten worden om het servicelevel van het Klant Contact Centrum (KCC) verder te verlagen.
€ 75.000 is op korte termijn beïnvloedbaar (zie ook onderstaand knoppen waaraan gedraaid kan worden). Hiervoor zou de keuze gemaakt moeten worden voor langere wachttijden voor diensten waar geen wettelijke termijn op zit.

Het overige budget van € 2.266.000 is niet beïnvloedbaar.
Gemeenten zijn wettelijk verplicht om zowel een correcte Basisregistratie Personen als een register van de burgerlijke stand te beheren. Deze verplichtingen zijn vastgelegd in de Wet BRP en het Burgerlijk Wetboek. Het geoormerkte budget binnen dit doel is noodzakelijk om te voldoen aan deze verplichtingen, en specifiek aan de bijbehorende gestelde eisen aan de juistheid, actualiteit en betrouwbaarheid van de geregistreerde gegevens, en aan de communicatie met andere overheidsorganisaties over de gegevensverwerking. Inmiddels voldoen wij als gemeente volledig aan de minimale gestelde verplichtingen/eisen op dit gebied. Om dit niveau te waarborgen in de toekomst is reeds geoormerkt budget nodig (gebleken). Dit resulteert in een niet beïnvloedbaar bedrag van € 2.266.000.
Voor het beschikbaar maken van de digitale identiteitswallet Yivi (ook wel ID-wallet genoemd) is een a-structurele subsidie uit het innovatiebudget Digitale overheid van het ministerie van BZK toegekend. Voor dit budget zijn afspraken gemaakt over de inzet en de resultaten. Hierbinnen is dus geen budget beïnvloedbaar, omdat het verminderen van de inzet op dit project, ook vermindering van het budget betekent.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Burgerzaken
Op het gebied van het beheer van Basisregistratie Personen (BRP) en het register van de burgerlijke stand is het uitvoeren van een uniforme, landelijke benchmark beperkt mogelijk. Dit komt doordat gemeenten aan identieke wettelijke eisen en termijnen moeten voldoen, waardoor de beleidsruimte en differentiatie in uitvoering zeer gering is.

ID-wallets
De gemeente Nijmegen pakt op het gebied van ID-wallets haar voortrekkersrol en draagt zo bij aan een veilige, toegankelijke en toekomstgerichte digitale overheid. Dit doen wij in samenwerking met andere overheden en partners binnen het landelijke programma Samen Organiseren van de VNG. Binnen dit programma worden kennis en ervaringen uitgewisseld, en werken gemeenten samen aan oplossingen die breed toepasbaar zijn. Onze bevindingen uit de praktijk - zowel uit de proeftuin als uit de test met de NL-wallet - geven we actief terug aan landelijke partners, waaronder het ministerie van BZK en de VNG. Daarmee helpen we niet alleen om de ID-wallet te verbeteren, maar maken we onze aanpak ook schaalbaar voor andere gemeenten.

Knoppen
- Langere wachttijden voor diensten waar geen wettelijke termijn op zit
  Er kan worden gekozen om de wachttijd voor bepaalde gemeentelijke diensten te verlengen, specifiek voor producten en diensten waarvoor geen wettelijke termijn geldt.
  Deze maatregel heeft directe gevolgen voor de dienstverlening aan de Nijmegenaar, doordat zij langer moeten wachten op afhandeling of reactie. De verwachte besparing is beperkt en bedraagt naar verwachting circa € 75.000 (1 FTE schaal 8).

- Verder verlagen servicelevel Klant Contact Centrum (KCC)
  Een mogelijke besparing kan worden gerealiseerd door het verlagen van het servicelevel bij het KCC, bijvoorbeeld door het vertragen van de beantwoordingstijd van inkomende telefoongesprekken. Dit houdt in dat inwoners van Nijmegen langer in de wacht staan voordat zij een medewerker spreken.

Het huidige servicelevel is dat 80% van de gesprekken wordt beantwoord binnen 60 seconden (80/60). Verlaging naar bijvoorbeeld 80/80 of 80/100 levert naar schatting een besparing op van € 195.000 (3 FTE schaal 6). De opbrengst is relatief beperkt, terwijl de impact op de bereikbaarheid en klanttevredenheid direct merkbaar zal zijn. Daarnaast zullen vragen vaker via andere kanalen binnenkomen, wat elders voor extra belasting kan zorgen. De huidige NEN-norm (telefonische bereikbaarheid van (overheids)organisaties) wordt met het bestaande servicelevel al niet gehaald, en deze maatregel betekent een verdere afwijking van die norm.

Veiligheid

3 We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan

3.1 We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0301	Veiligheid	Programma	133	133	133	133
D0301	Veiligheid	Uitvoering	2.330	2.330	2.330	2.330
Totaal D0301			**2.463**	**2.463**	**2.463**	**2.463**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000	
Nee	5	133	2.330

Algemeen voor alle doelen van programma Veiligheid

Vergelijking van de capaciteit op doelniveau met andere steden is moeilijk te maken op basis van bestaande onderzoeks- en benchmarkgegevens. Dit hangt samen met verschillen in lokale problematiek. Daarnaast is de wijze waarop de ambtelijke organisatie bij 100.000+ gemeenten is ingericht van invloed op de vergelijking. In de OOV-monitor van Pro Facto worden gemeenten van meer dan 100.000 inwoners om deze reden buiten beschouwing gelaten bij capaciteitsvergelijkingen.
Daarom is een korte scan uitgevoerd van de Integrale Veiligheidsplannen van verschillende vergelijkbare gemeenten. Deze scan laat zien dat deze gemeenten grotendeels inzetten op dezelfde thema's als Nijmegen, zij het dat deze soms anders worden benoemd of geclusterd. Voor veel gemeenten staat de vaststelling van een nieuw veiligheidsplan nog op de agenda ten tijde van het opstellen van de begroting.
Het Integraal Veiligheidsplan van Nijmegen onderscheidt zich doordat discriminatie als afzonderlijk thema is opgenomen. Dit zien we in de meeste andere veiligheidsplannen niet terug. Dat wil overigens niet zeggen dat dit in deze gemeenten niet wordt aangepakt. De aanpak is daar vaak ondergebracht in andere beleidsprogramma's of opgaven, vergelijkbaar met hoe dit ook in Nijmegen voor een belangrijk deel is georganiseerd.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De aanpak van overlast en criminaliteit pakken we in Nijmegen gebiedsgericht aan. We richten ons hierbij op de regiefunctie van de gemeente met de inzet van regisseurs veiligheid in ieder stadsdeel. Een vergelijking met Integrale Veiligheidsplannen van andere (vergelijkbare) gemeenten laat zien dat de meeste gemeenten ook een aanpak hebben gericht op de openbare ruimte in de wijken. Daarbij wordt ingezet op preventie van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit.

Knoppen

Binnen de veilige wijken kan worden besloten te stoppen met de regisseurs Veiligheid en wijkboa's. Het risico bestaat dat hierdoor overlast, criminaliteit en maatschappelijke onrust zullen toenemen of minder vroeg kunnen worden gesignaleerd en aangepakt. We kunnen de regie op samenwerking met (interne en externe) veiligheidspartners en de verbinding met de stad verliezen. De afstand tussen gemeente en de stad (bewoners, ondernemers, partners) zal hierdoor toenemen. De knop waaraan gedraaid kan worden betreft voor het grootste gedeelte middelen voor de hotspotaanpak en inzet van de regisseurs en wijkboa's.

3.2 We vergroten de weerbaarheid van de samenleving en de (gemeente)organisatie tegen (invloeden van) ondermijnende criminaliteit en we verstoren criminele processen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0302	Veiligheid	Programma	143	143	143	143
D0302	Veiligheid	Uitvoering	668	668	668	668
Totaal D0301			**811**	**811**	**811**	**811**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000	
Deels	4	143	668

Kwaliteitsniveau en benchmark

Ook het doel om ondermijning aan te pakken zien we in de Integrale Veiligheidsplannen van andere gemeenten terug. Daarbij zijn er wel verschillen te zien in de mate waarin gemeenten zich richten op een preventieve aanpak of repressieve aanpak. Nijmegen richt zich overwegend op de preventieve aanpak. Het weerbaar maken van de samenleving tegen ondermijnende invloeden zien we in de verschillende plannen terug. Op dit thema maken we ook gebruik van bestuursrechtelijke bevoegdheden zoals de last onder dwangsom kennelijk dealen. Uit de OOV-monitor van Pro Facto (2024) blijkt dat ruim 40% van de gemeenten deze bevoegdheid inzet.

Knoppen

Op het thema ondermijning kunnen keuzes gemaakt worden ten aanzien van de reguliere/signaal aanpak van ondermijning, en de inzet van Bibob. Gevolgen van keuzes op dit thema zijn dat de georganiseerde criminaliteit en daarmee de onveiligheid in de stad kunnen toenemen, publiek geld kan worden misbruikt en het vertrouwen in de overheid wordt ondermijnd. De mogelijkheden om bij te sturen zijn beperkt en liggen voornamelijk in de inzet van capaciteit en de bijdrage aan het RIEC. Dit heeft gevolgen voor de samenwerking met partners op dit thema.

3.3 We vergroten de weerbaarheid van jongeren, senioren en ondernemers tegen digitale onveiligheid

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0303	Veiligheid	Programma	21	21	21	21
D0303	Veiligheid	Uitvoering	34	34	34	34
Totaal D0303			**56**	**56**	**56**	**56**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000	
Nee	5	21	34

Kwaliteitsniveau en benchmark

Op het thema digitale criminaliteit richten gemeenten zich doorgaans op dezelfde drie doelgroepen als in Nijmegen. Sommige gemeenten voegen daar nog expliciet andere groepen aan toe, zoals ‘werkenden’ of ‘ouders’. Het gaat daarbij, zoals ook in Nijmegen, om het vergroten van de weerbaarheid van deze doelgroepen. Er wordt zowel ingezet op het voorkomen van slachtofferschap als van daderschap.

Knoppen

De inzet op digitale criminaliteit is geen wettelijke taak. Als we hiermee stoppen, dan doen we niets meer aan bewustwording en het bieden van handelingsperspectief voor de doelgroepen jongeren, ouderen en MKB. De afgelopen jaren (langetermijntrend) is de digitale criminaliteit fors toegenomen, en dit zal naar verwachting de komende jaren verder groeien. De omvang van de knop is klein omdat er maar beperkte middelen beschikbaar zijn voor de aanpak van digitale criminaliteit.

4 We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, met (multi)problematiek, tegengaan en voorkomen

4.1 We voorkomen en gaan tegen dat jongeren in de criminaliteit belanden.

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0401	Veiligheid	Uitvoering	1.284	1.284	1.284	1.284
Totaal D0401			**1.284**	**1.284**	**1.284**	**1.284**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000		
Nee	5			1.284

Kwaliteitsniveau en benchmark

We zien in vergelijkbare gemeenten ongeveer hetzelfde beeld als het gaat over de positie, kansen en ontwikkelingen van jongeren. We investeren in de samenwerking met de partners op het jeugddomein en doen dit onder meer vanuit Preventie met Gezag (PmG). De visie op het jeugd- en jongerenwerk helpt om met elkaar richting en doelen te bepalen. Vervolgens is een gezamenlijke en domeinverbindende aanpak noodzakelijk om resultaten te behalen. We ontwikkelen een groepsaanpak voor jeugdigen zodat we risicojeugd vroegtijdig in beeld hebben. Vroegtijdige interventie blijft in de komende periode een belangrijke inzet. Aan het programma PmG zijn landelijk 27 gemeenten verbonden. In grote lijnen werken we hetzelfde en is gekozen voor preventie en repressie. Daarentegen kunnen er op lokaal niveau verschillen in aanpak en uitvoering zijn aan de hand van urgentie, lokale problematiek of grootte van de gemeente.

Knoppen

Binnen het programma PmG werken we met een subsidie die is toegekend op basis van een door de gemeente ingediend plan. Wanneer wij wijzigingen aanbrengen in de uitvoering of de doelstellingen van dit programma, bestaat het risico dat het ministerie van Justitie en Veiligheid de subsidie wijzigt. Grotendeels betreft dit geen wettelijke taak. Met het beschikbare budget binnen dit doel zetten we gerichte ambtelijke expertise in (jeugdboa, IPTA-coach en regisseur jonge aanwas) en op het vergroten en versterken van deskundigheid in de keten (inzet HALT, Alleen Jij Bepaalt wie je bent (AJB)-interventie). Deze inzet richt zich op de begeleiding, versterking van en toezicht op kwetsbare jongeren. Een vermindering van deze inzet heeft gevolgen: minder jongeren worden bereikt, de verbinding tussen thuis, school en straat verzwakt en de borging neemt af. Hierdoor ontstaat een groter risico op criminele beïnvloeding en aanwas. Voor de gemeente betekent dit dat problemen mogelijk pas in een later stadium zichtbaar worden. Tegen die tijd zijn deze vaak complexer en moeilijker op te lossen, wat leidt tot hogere maatschappelijke kosten binnen zowel de zorg- als de veiligheidsketen.

4.2 We beperken en voorkomen (ernstige) overlast en/of criminaliteit door personen, huishoudens en groepen waarbij sprake is van een (multi)problematische situatie.

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0402	Openbare Orde	Programma	107	107	107	107
D0402	Veiligheid	Programma	382	382	382	382
D0402	Veiligheid	Uitvoering	1.705	1.705	1.705	1.705
Totaal D0402			**2.194**	**2.194**	**2.194**	**2.194**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000		
Deels	3		489	1.705

Kwaliteitsniveau en benchmark

Net als in Nijmegen zien we in andere gemeenten waarvan we de veiligheidsplannen hebben gescand aandacht voor mensen die maatschappelijke problemen of onrust veroorzaken. Het gaat hierbij om verschillende

doelgroepen, zoals verwarde personen, dak- en thuisloze mensen en ex-gedetineerden. In sommige gevallen is er sprake van een combinatie van gedragsproblematiek en/of verslavingsproblematiek. Veel van deze problematiek raakt niet alleen het veiligheidsdomein, maar ook het sociale en fysieke domein. Daarom werken we domeinoverstijgend samen om zowel de situatie van deze mensen als die van hun omgeving en de openbare ruimte te verbeteren. Hiermee dragen we bij aan het versterken van maatschappelijke veiligheid. We blijven complexe problematiek aanpakken via de inzet van regieteams voor multiprobleemhuishoudens en het Zorg- en Veiligheidshuis, met een nadruk op een persoonsgerichte aanpak. Ook andere gemeenten werken met een multiproblemaanpak, hoewel de invulling daarvan kan verschillen. Nijmegen kiest er bewust voor onderscheid te maken tussen situaties waarin vrijwillige hulpverlening toereikend is en situaties waarin vrijwillige hulpverlening niet toereikend is. Daarnaast blijven we investeren in bestaanszekerheid, onder meer via de doorbraakmethode. We werken aan duurzame oplossingen om mensen perspectief te bieden en hun positie in de stad te versterken.

Knoppen

Hieronder vallen de regieteams voor multiprobleemhuishoudens, de aanpak van jongerenoverlast, verwarde personen, dak- en thuisloze mensen, nazorg aan ex-gedetineerden, de uitvoering van de doorbraakaanpak en het beleid op het gebied van zorg en veiligheid. Daarnaast faciliteren we het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVHH) voor het Rijk van Nijmegen. Ook dragen we bij aan de leefbaarheid in de wijken zodat inwoners prettig kunnen wonen, door woonoverlast tegen te gaan. De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo, waaronder het organiseren van zorg en ondersteuning voor inwoners. Binnen dit doel kunnen er andere keuzes worden gemaakt in het verminderen of anders inzetten van capaciteit. Het betreft hier een ombuigingsmogelijkheid op fte's. Een andere inzet van een persoonsgerichte aanpak kan leiden tot effecten bij de mensen thuis of in de omgeving. Ook bestaat het risico dat mensen verder afglijden, waardoor uiteindelijk hogere zorgkosten ontstaan. Bovendien komen de regionale en lokale samenwerkingsverbanden onder druk te staan.

4.3 We voorkomen veiligheidsproblemen die kunnen ontstaan door discriminatie, extremisme, radicalisering, polarisatie en maatschappelijke onrust

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0403	Veiligheid	Programma	165	165	165	165
Totaal D0403			**165**	**165**	**165**	**165**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000
Deels	4	165

Kwaliteitsniveau en benchmark

Net als in andere steden zien we de kwetsbaarheid op deze onderwerpen. Met name de verharding van de maatschappij en veranderingen in tolerantie en uitingsvormen. Die zien we veelal als uitingen van maatschappelijke onrust en ontevredenheid. Vandaar dat het inzetten op het gesprek met en in de stad belangrijk is en we dit vanuit meerdere domeinen oppakken in de komende periode. Door meer in gesprek te zijn komen we meer aan de voorkant van ontwikkelingen. Net als bij jongeren is perspectief bieden maar zeker ook grenzen stellen bij deze onderwerpen belangrijk. Mensen kunnen ervaringen van discriminatie melden bij de onafhankelijke antidiscriminatievoorziening. Wij voeren op het gebied van discriminatie vergelijkbaar beleid als andere grotere gemeenten en werken binnen dezelfde beleidsdomeinen, waarbij we waar nodig maatwerk toepassen op basis van behoeften die zijn opgehaald tijdens gesprekken met de stad.

Knoppen

Het in stand houden van de antidiscriminatievoorziening (Vizier) is een wettelijke taak. Met de inzet hiervan houden we zicht op discriminatiemeldingen en kunnen we gepaste maatregelen uitvoeren. Het is belangrijk dat we ook goed zicht houden op vormen van radicalisering en extremisme, zodat we weten wat er speelt in de maatschappij en daarop kunnen anticiperen. Op deze manier kunnen we informatie tijdig duiden en adequaat handelen. Voor de aanpak van radicalisering en extremisme ontvangt de gemeente rijksmiddelen in de vorm van

Versterkingsgelden. Als centrumgemeente en hoofdaanvrager voor de regio Gelderland-Zuid vervult Nijmegen daarnaast een coördinerende rol binnen de regionale aanpak van dit thema. De uitvoering van deze werkzaamheden is in belangrijke mate afhankelijk van de beschikbaarheid van deze rijksmiddelen. In de komende jaren wordt de toekenningssystematiek voor de Versterkingsgelden gewijzigd. Hierdoor is het nog onzeker of de middelen die Nijmegen ontvangt hoger of lager zullen uitvallen dan in voorgaande jaren. Veranderingen in onze inzet op dit thema hebben effect op de ervaren veiligheid van inwoners, waaronder kwetsbare groepen. De omvang van deze knop is klein waardoor er beperkte besparingsmogelijkheden zijn.

4.4 We voorkomen en gaan onveilige situaties als gevolg van straat- en/of seksuele intimidatie tegen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0404	Veiligheid	Programma	132	132	132	132
Totaal D0404			**132**	**132**	**132**	**132**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000
Nee	5	132

Kwaliteitsniveau en benchmark

In andere veiligheidsplannen komen thema's als onveiligheid in de buitenruimte en het uitgaansleven terug. De focus ligt op het vergroten van de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte en de horeca, evenals op het versterken van initiatieven ter voorkoming en aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Via het programma Veilige Steden wisselen we ervaringen uit met andere gemeenten over de aanpak van dit onderwerp. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe hier landelijk vervolg aan wordt gegeven.

Knoppen

De aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag betreft geen wettelijke taak. De inzet die tot en met 2026 is geleverd, is volledig bekostigd vanuit rijksmiddelen die beschikbaar zijn gesteld via het programma Veilige Steden (€ 30.000 per jaar). Vanaf 2027 is in het nieuwe coalitieakkoord structureel € 100.000 per jaar gereserveerd voor dit thema. De verwachting is dat dit budget nog wordt aangevuld met rijksmiddelen. Op het moment van schrijven is echter nog onduidelijk hoe het vervolg van het programma Veilige Steden wordt vormgegeven. Evenmin is bekend of er opnieuw rijksmiddelen beschikbaar komen en, indien dat het geval is, onder welke voorwaarden de gemeente hiervoor in aanmerking kan komen.

5 We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig

5.1 We bevorderen en bewaren de openbare orde

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0501	Openbare Orde	Programma	1.416	1.421	921	721
D0501	Openbare Orde	Uitvoering	1.140	1.159	1.159	1.159
Totaal D0501			**2.556**	**2.580**	**2.080**	**1.880**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000	
Ja	3	1.416	1.140

Kwaliteitsniveau en benchmark

Dit doel hoort tot de kerndoelen van het veiligheidsbeleid. Het gaat hierbij onder meer om de inzet van wettelijke taken en bevoegdheden. De inzet op dit thema hangt in belangrijke mate af van de lokale omstandigheden, problematiek en incidenten die plaatsvinden. Relevant is bijvoorbeeld de vraag of een betaaldvoetbalorganisatie in de gemeente aanwezig is of niet. Daarnaast speelt het lokale ambitieniveau een rol.

Knoppen

Een groot deel van de taken binnen Openbare Orde betreft wettelijke taken. Op onderdelen kunnen keuzes gemaakt worden. Bijvoorbeeld de inzet van cameratoezicht. Dit betreft echter een gemeenschappelijke regeling (RTC), wat gevolgen heeft voor de samenwerking in de regio. Daarnaast zou bespaard kunnen worden op de huur van het pand van de tippelzone indien deze zou worden beëindigd. Er is dan geen locatie meer voor sekswerk. De omvang van de knop is beperkt omdat het grotendeels wettelijke taken betreft.

5.2 We vergroten de veiligheid van evenementen, horeca en markten risicogestuurd waarbij we ondernemers, organisatoren en inwoners stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0502	Veilige evenementen en Horeca	Programma	-443	-443	-443	-443
D0502	Veilige evenementen en Horeca	Uitvoering	2.064	2.064	2.064	2.064
Totaal D0502			**1.621**	**1.621**	**1.621**	**1.621**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000
Ja	3	1.621

Kwaliteitsniveau en benchmark

In Nijmegen worden ondernemers en organisatoren ondersteund en begeleid bij de aanvraag van een vergunning. We werken zo veel mogelijk risicogestuurd. Daarbij stimuleren we dat inwoners, ondernemers en organisatoren zelf verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid. Ook dit doel zien we bij andere (vergelijkbare) gemeenten terug in de integrale veiligheidsplannen.

Knoppen

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn een wettelijke taak van de gemeente. Er kunnen keuzes worden gemaakt in het percentage kostendekkendheid van de vergunningen voor evenementen en horeca. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.

5.3 We voorkomen en bestrijden branden ongevallen rampen en crises en de gevolgen die daarmee samenhangen. We zijn voorbereid op incidenten rampen en crises zodat we deze veerkrachtig kunnen opvangen.

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0503	Brandweerzorg	Programma	20.926	22.128	22.624	23.009
D0503	Brandweerzorg	Uitvoering	1.042	1.042	1.042	1.042
D0503	Veilige fysieke leefomgeving	Programma	6	6	6	6
D0503	Veilige fysieke leefomgeving	Uitvoering	371	371	371	371
Totaal D0503			**22.344**	**23.546**	**24.043**	**24.428**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar x € 1.000
Ja	3	22.344

Kwaliteitsniveau en benchmark

Bij dit doel gaat het voor een deel om wettelijke taken en treffen we dit zodoende in de integrale veiligheidsplannen van andere gemeenten aan. Hierbij kunnen wat accentverschillen zijn in wat ook onder de noemer van veilige fysieke leefomgeving wordt geschoven en wat niet. Bijvoorbeeld het doel bevorderen van verkeersveiligheid zien we in andere plannen terug, terwijl dat in Nijmegen niet onder het programma Veiligheid valt.

Knoppen
Dit betreft een gemeenschappelijke regeling. Sturingsmogelijkheden lopen ieder jaar via de begroting van de VRGZ. In de kostenverdeelsleutel zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de uitgave aan de VRGZ tussen de gemeenten. Hierdoor zijn de sturingsmogelijkheden beperkt. De gemeenteraad heeft het recht om een zienswijze in te dienen op begrotingswijzigingen. Daarmee kan de raad zijn kaderstellende en controlerende rol invullen. De omvang van deze knop is groot: het grootste gedeelte van het budget voor het programma veiligheid gaat naar de VRGZ.

Er kunnen andere keuzes worden gemaakt ten aanzien van maatschappelijke weerbaarheid. Als hier andere keuzes worden gemaakt, dan heeft dit invloed op de zelfredzaamheid van de inwoners. Een minder weerbare samenleving vergroot de druk op de uitvoering van de wettelijke taken van de gemeente tijdens crises en verstoringen.

Economie en toerisme

6 We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers

6.1 We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0601	Versterking kansrijke sector	Programma	693	693	693	693
D0601	Versterking kansrijke sector	Uitvoering	50	50	50	50
Totaal D0601			**743**	**743**	**743**	**743**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	9-10	€ 513	€ 180	

De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Wel worden er structurele subsidies uitgegeven, die niet zonder gevolg kunnen worden stopgezet. Het gaat hierbij om Lifeportmkb en Logistics Valley.

We benutten nieuwe kansen om de lokale economie te versterken en de werkgelegenheid mee te laten groeien met de groei van de stad. We steunen bedrijven bij hun verdere ontwikkelingen: van starters tot scale up bedrijven, van nieuwkomers tot traditionele mkb-bedrijven. Met het uitvoeringsprogramma uit de Economische Visie 2.0 bewegen we flexibel mee met de behoeften van ondernemers.

Nijmegen heeft een breed economisch profiel. We richten ons met onze aanpak met nadruk op structuurbepalende bedrijven en het mkb in de kansrijke sectoren: health & high tech, logistiek, zakelijke dienstverlening en ICT. Ook stimuleren we het maatschappelijk ondernemerschap.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden.

Knoppen
De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijnen Ecosystemen, Innoveren, Ondernemerschap	513	663	663	693
Stichting Logistics Valley	30	30	30	0
Stichting Rijk van Nijmegen	150	0	0	0

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- We dragen bij aan Logistics Valley samen met andere gemeenten ter verbinding van ondernemers, overheid, onderwijs, en kennisinstellingen in Gelderland om de logistiek te versterken.
- We dragen bij aan Stichting Rijk van Nijmegen dat functioneert als een innovatie- en stimuleringsplatform ter verbetering van de economische en maatschappelijke samenwerking in Rijk van Nijmegen.
- Wij voeren projecten uit in de actielijnen Ecosystemen, Innoveren, en Ondernemerschap ter versterking van het ondernemingsklimaat en kansrijke sectoren in Nijmegen. Dit doen wij volgens de vastgestelde Economische Visie 2.0.
- We voeren samen met ondernemers een programma uit om de lokale economie een impuls te geven.
- We monitoren de economie van onze stad.

- We blijven inzetten op het organiseren van ontmoetingen met ondernemend Nijmegen.
- Met onze partners dragen we bij aan het versterken van het economisch ecosysteem.
- We hebben een speciale aanpak voor startende en scale Up-bedrijven.
- We verbinden actief ondernemers met kennisinstellingen.
- We nemen deel aan diverse samenwerkingsverbanden met ondernemers en kennisinstellingen, zoals Briskr en IRVN.

Het uitvoeringsprogramma voor de Economische Visie is in 2025 unaniem vastgesteld door de raad. Met de acties uit het uitvoeringsprogramma wordt het vestigingsklimaat in de stad verbeterd, wat direct van invloed is op de werkgelegenheid in de stad. Het Uitvoeringsprogramma maakt het mogelijk om de ambities waar te maken en de Nijmeegse economie via een breed palet aan projecten te verstevigen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als nieuwe projecten vanuit de actielijnen uit te zetten met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

6.2 We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0602	Health & high tech	Programma	1.729	1.729	1.729	1.729
Totaal D0602			**1.729**	**1.729**	**1.729**	**1.729**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	9-10	€ 1174	€ 367	

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Het gaat om het uitvoeringsprogramma van 5 jaar, vastgesteld door de raad. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Het actieprogramma bevat onder andere een meerjarensubsidies van Briskr.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark voor de sectoren Health en Hightech specifiek. Er is wel een benchmark beschikbaar voor de ontwikkeling van campussen. Ministerie EZ voert circa één keer per vier jaar het Nationale Campus Onderzoek uit die de ontwikkeling van Campussen in heel Nederland monitort.

Knoppen

De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijn Excelleren	1174	1270	1270	1537
Briskr	205	155	155	0
Digital Health Challenge Lab	50	0	0	0
HHT op IntoNijmegen	50	50	50	0
Noviotech Campus	62	62	62	0

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- We versterken onze speerpunten en zorgen voor een scherpere positionering door samen met onze partners actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.

- We zijn lid van The Economic Board (TEB) en dragen bestuurlijk en ambtelijk bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van de agenda van TEB.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen om de doelstellingen op het gebied van health en high tech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie binnen de clusters health en high tech. Dit doen we onder andere door een Gebiedsvisie voor Campus Heijendaal op te stellen en uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg.
- We versterken onze speerpunten en zorgen voor een scherpere positionering door samen met onze partners van de kennisinstellingen, bedrijven en organisaties betrokken bij H&HT actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.
- Voor de realisatie van majeure projecten van het Meerjarenplan Lifeport Semicon co financieren wij projecten via de reserve Chiptechsector.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, The Economic Board, Oost NL, Provincie Gelderland, Ministerie EZK, onderwijsinstellingen en bedrijven om de doelstellingen op het gebied van health en high tech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities.
- We stimuleren ondernemerschap en dragen bij aan het aantrekken van bedrijven door steun aan organisaties als Briskr en Noviotech Campus.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie binnen de clusters health en high tech.

6.3 We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0603	Human capital	Programma	247	142	142	142
D0603	Human capital	Uitvoering	-	-	-	-
Totaal D0603			**247**	**142**	**142**	**142**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	9-10	€ 39	€ 208	

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Eén van de actielijnen is Human Capital. De aanpak is succesvol gebleken. Met beperkte middelen groot effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart. De lokale economie vraagt om blijvend investeren. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden.

Knoppen

De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijn Human Capital	39	87	142	142
Via-T	100	0	0	0
Impact024	53	0	0	0
Ondernemerslab	40	40	0	0
Futureproof	15	15	0	0

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- We verkennen en ondersteunen nieuwe initiatieven als deze kansrijk zijn om beweging te krijgen op de arbeidsmarkt.
- We besteden extra aandacht aan het stimuleren van werken in de techniek en zorg.
- We dragen bij de samenwerking met Werkbedrijf, UWV, universiteit, HAN en ROC en proberen zo een kruisbestuiving te realiseren tussen de verschillende domeinen.
- We ondersteunen de initiatiefnemers van Via-T in het ontwikkelen van hét kenniscentrum voor circulaire en duurzame bouw en techniek
- We dragen bij aan projecten die als doel hebben te zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de sectoren health en hightech vanuit de Human Capital agenda.

6.4 We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0604	Stimulering ondernemerschap innovatie	Programma	186	186	186	186
Totaal D0604			**186**	**186**	**186**	**186**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	9-10	€ 136	€ 50	

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Het gaat om het uitvoeringsprogramma van 5 jaar, vastgesteld door de raad. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Het actieprogramma bevat een afbouwende meerjarensubsidie van Startup Nijmegen

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden.

Knoppen

De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijn				
Innovatie	136	146	156	166
StartUp Nijmegen	50	40	30	20

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- We verzorgen de dienstverlening via het OndernemersPunt.
- We ondersteunen projecten van ondernemers die bijdragen aan het versterken van ondernemerschap en innovatie.
- We ondersteunen bedrijven die het hardste groeien bij hun toekomstperspectieven.
- We benutten de mogelijkheden om het aanvragen van vergunningen door bedrijven te vergemakkelijken en te versoepelen.
- Voor de stad zijn de bedrijven belangrijk, dit geldt ook voor de kennisinstellingen. We investeren in een duurzame relatie met deze instellingen.
- We stimuleren ondernemerschap, vooral projecten die door ondernemers zelf zijn aangedragen, en kijken daarbij met nadruk ook naar sociaal ondernemerschap, ambachtelijk ondernemerschap en projecten in de creatieve sector.

- We zetten ondernemers aan meer duurzaam te ondernemen en mogelijkheden voor circulair ondernemen te benutten.

6.5 We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0605	Kiosken	Programma	- 47	- 47	- 48	- 48
D0605	Kwaliteit werklocaties	Programma	655	655	655	655
D0605	Markten	Programma	-208	-208	-208	-208
D0605	Markten	Uitvoering	192	181	181	181
D0605	Verduurzamen economie	Programma	46	46	46	46
D0605	Verduurzamen economie	Uitvoering	2.602	2.602	2.602	2.602
Totaal D0605			**3.241**	**3.230**	**3.229**	**3.229**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar	
Nee	9-10	€ 46	€ 655

De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. De projecten vanuit de Economische Visie kunnen op “geel.” Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan die komt vanuit een langlopende uitvoeringsregeling, waarvan het stopzetten in verband met de langlopende uitvoeringsregeling, de afhankelijkheidsrelatie, en de consequenties voor de werklocaties op korte termijn niet een reële optie is. Het gaat hierbij om het werklocatiemanagement, kwaliteit werklocaties (Ondernemersfonds).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden.

Knoppen

De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijn Ecosystemen, Duurzaamheid	46	46	46	46
Kwaliteit werklocaties	655	655	655	655

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- Het Ondernemersfonds voorziet in de financiering van het werklocatiemanagement. We ondersteunen initiatieven om het werklocatiemanagement te professionaliseren en houden de kwaliteit van de werklocaties op peil.
- We monitoren de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat en benutten kansen om de werklocaties te verbeteren.
- We dragen bij aan de uitwerking van de gebieds- en ontwikkelvisies in bestemmingsplannen van onder andere Winkelsteeg, Engieterrein, Stationsomgeving en De Grift. We zorgen daarbij voor een goede en duurzame inbedding van de economische functies.
- We stemmen in regionaal verband, vraag en aanbod van werklocaties op elkaar af.
- We steunen ondernemers bij het verduurzamen van de bedrijventerreinen. We investeren in een duurzaam bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf.
- We ondersteunen duurzame en circulaire projecten en initiatieven van bedrijven en instellingen.
- We nemen deel aan de stuurgroep Havens en investeren in een economisch sterke en toekomstbestendige haven door professionalisering van het havenmanagement en samenwerking met Arnhem en Tiel.
- We beheren onroerend goed dat bijdraagt aan de doelen van dit programma (vaste standplaatsen/kiosken).

6.6 We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0606	Binnenstad	Programma	974	974	974	974
D0606	Binnenstad	Uitvoering	49	49	49	49
Totaal D0606			**1.023**	**1.023**	**1.023**	**1.023**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	9-10		€ 744	€ 230

Actieplan Binnenstad en Transformatiebudget

De middelen van de binnenstad zijn niet gekoppeld aan een wettelijke taak. Wel zijn ze gekoppeld aan vastgesteld beleid. De middelen worden ingezet voor onderzoeken en projecten voortkomend uit de Koers voor de Binnenstad, aanpak leegstand of transformatieprojecten in de binnenstad en de mobiliteitstransitie. Er is sprake van enkele meerjarige verplichtingen en toezeggingen, zoals een Citydeal en het actieplan. Projecten kunnen binnen een korte periode worden stopgezet, maar dit is niet wenselijk mede omdat er verwachtingen zijn geschapen naar externe partijen (ondernemers, instellingen, bewoners en bezoekers) door de inzet tot nu toe. Met de inzet van middelen willen we de leegstand aanpakken en de de werkgelegenheid in de binnenstad behouden. De binnenstad is bovendien meer dan alleen belangrijk als werklocatie. Met het budget voor “Hartje” worden projecten gericht op “placemaking” uitgevoerd en worden via participatie-activiteiten bewoners en ondernemers bij transformatieprojecten in de binnenstad betrokken. Projecten in de binnenstad hebben invloed op bezoekers, ondernemers, bewoners en werkenden.

Binnenstadsfonds

De middelen van de binnenstad zijn niet gekoppeld aan een wettelijke taak. De middelen zijn wel gekoppeld aan vastgesteld beleid en daarnaast opgenomen in de Belastingverordening. Er wordt reclamebelasting bij ondernemers door de gemeente geheven. Deze reclamebelasting wordt doorgesluisd naar een fonds voor ondernemers. Hiermee is de structuur beperkt beïnvloedbaar. Op het moment dat een ombuiging plaats vindt heeft dit directe gevolgen voor de liquiditeitspositie van het Huis voor de Binnenstad, uitvoerder van de regeling. Hiermee zou het Huis voor de Binnenstad mogelijk niet meer in huidige vorm verder kunnen.
Het Binnenstadsfonds is op verzoek van de binnenstad ondernemers tot stand gekomen; een overtuigende meerderheid van de ondernemers heeft voor een heffing gekozen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Actieplan Binnenstad en Transformatiebudget

We voeren tweejaarlijks de stadscentrummonitor uit en vergelijken de uitkomsten met andere steden (bijvoorbeeld Arnhem). In deze vergelijkingen komen we er goed uit. Citydeal Binnensteden is ook een vergelijking met andere steden.

Binnenstadsfonds

Er is geen benchmark. Op regelmatige basis vindt wel een evaluatie van de regeling plaats.

Knoppen

De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Binnenstadsfonds	230	230	230	230
Transformatiebudget & Hartje Binnenstad	744	744	744	744

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:

- We geven uitvoering aan de gebiedsvisie Koers voor de binnenstad, die de ontwikkelrichting voor de binnenstad tot 2035 beschrijft.

- We werken het Plan van aanpak Leegstand verder uit, te starten met het voorbereidingsbesluit 'wonen in de plint'.
- We trekken samen met het Huis voor de Binnenstad, ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen op om tot een nog betere samenwerking te komen.
- We blijven de leegstandsontwikkelingen in de binnenstad monitoren. We verbeteren het verblijfsklimaat in de binnenstad.
- We verbeteren het verblijfsklimaat in de binnenstad.
- Samen met ondernemers en andere organisaties in de binnenstad voeren we vanuit Hartje Nijmegen verschillende publieksacties uit, die bijdragen aan een aantrekkelijke, bruisende, groene en levendige binnenstad.

7 We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

7.1 We profileren de unieke kracht van health & high tech

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0701	Health & high tech	Programma	12	12	12	12
Totaal D0701			**12**	**12**	**12**	**12**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee	9-10	€ 200

Met de activiteiten uit de Economische Visie 2.0 en de Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030 willen we de unieke kracht van de clusters Health en Hightech nationaal en internationaal profileren. Beide clusters zijn niet alleen belangrijke dragers van de Nijmeegse economie, maar ook kansrijke sectoren. We zetten in op het aantrekken van bedrijven en talent, grotere bekendheid onder beleidsmakers en het bredere publiek.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden.

Knoppen
De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Verscheidene projecten uit de Economische Visie – Actielijn Excelleren & Citymarketing	200	200	200	200

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:
- We zetten ons in voor een grotere zichtbaarheid van de Nijmeegse health & hightech sectoren op lokaal, regionaal en landelijk en internationaal niveau.
- We signaleren samenwerkingskansen en leggen de verbinding tussen bedrijven, kennisinstellingen en andere sectoren van de stad.
- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de internationale, landelijke, regionale en plaatselijke profilering van de clusters Health & Hightech.

7.2 We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0702	Citymarketing	Programma	397	397	397	397
D0702	Citymarketing	Uitvoering	13	13	13	13
D0702	Toerisme	Programma	-563	-566	-566	-566
D0702	Toerisme	Uitvoering	10	10	10	10

Totaal D0702			**-143**	**-146**	**-146**	**-146**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (Citymarketing)	9-10	€ 397

Afgelopen jaren hebben we met 'Old City, Young Vibe' de basis gelegd voor de citymarketing in Nijmegen. Dit doen we met gerichte campagnes en samenwerking rond events en projecten.
Ook de Agenda Vrijetijdseconomie draagt bij aan een sterkere profilering van Nijmegen. Op deze manier versterken we de positionering van Nijmegen als Oudste & Bruisende stad. Hiermee behouden en trekken we talent en dragen zo bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. We bouwen verder aan de bekendheid en zichtbaarheid van het overkoepelende merk Old City, Young Vibe.

Kwaliteitsniveau en benchmark
In 2024 is in het kader van het Streken en Steden Merkenonderzoek van Beerda een analyse gedaan m.b.t. Nijmegen. Hierin is Nijmegen vergeleken met de steden Arnhem, Delft, Eindhoven, Enschede, 's-Hertogenbosch – Haarlem, Leiden, Tilburg en Utrecht. Conclusie was dat de merkpositie van Nijmegen zich in vergelijking met de periode 2015-2021 heeft verbeterd. Ten opzichte van 2021 is Nijmegen 4 posities gestegen op de merkkrachtranglijst van 100 grootste Nederlandse gemeenten. Het onderzoek zou in 2029 weer herhaald kunnen worden.

Knoppen
De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
Citymarketing	397	397	397	397

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:
- We zetten ons in voor een nog sterkere profilering middels een grotere zichtbaarheid van Nijmegen als oudste stad van Nederland met een bruisend, jong karakter.
- We werken bij de promotie van stad en regio samen met organisaties als IntoNijmegen en TVAN. Concreet product van regionale samenwerking is de Citystore in de binnenstad.
- We signaleren samenwerkingskansen en leggen de verbinding tussen bedrijven, kennisinstellingen en andere sectoren van de stad.
- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de internationale, landelijke, regionale en lokale profilering van Nijmegen als oudste en bruisende stad en voor inwoners en bezoekers interessant zijn om te bezoeken.

7.3 We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0703	4-Daagse zomerfeesten beheer	Programma	384	384	384	384
D0703	4-Daagse zomerfeesten beheer	Uitvoering	11	5	5	5
D0703	Evenementenbeleid	Programma	84	84	84	84
D0703	Evenementenbeleid	Uitvoering	-	-	-	-
D0703	Kermis	Programma	-115	-115	-115	-115
D0703	Vierdaagse beleid	Programma	915	915	915	915
Totaal D0703			**1.280**	**1.274**	**1.274**	**1.274**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (evenementenbeleid)	9-10	€ 84
Nee (vierdaagse beleid)	9-10	€ 915
Nee (Kermis)	9-10	

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (Vierdaagse beheer)	9-10	€-115 €384

We versterken ons evenementenklimaat. We ondersteunen organisatoren om hun evenement in Nijmegen te organiseren. We hebben daarbij extra aandacht voor de organisaties van evenementen waar we een convenant mee hebben afgesloten en / of een subsidierelatie mee hebben. Zij dragen bij aan het profiel van onze stad. We vinden het belangrijk dat de evenementen in de stad steeds duurzamer en toegankelijker worden en ondersteunen evenementenorganisatoren daarbij. Daarnaast zorgen we ervoor dat er voldoende evenementenlocaties in de stad zijn en sluiten we aan bij ontwikkelingen in de stad richting het Noorden of bijv. In Winkelsteeg.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Respons is het bureau dat deze benchmarks doet. Wij leveren hier data voor aan. Nijmegen doet het relatief goed qua evenementen per inwoner in de benchmark. Er worden jaarlijks twee effectenrapportages gedaan waarover de Raad ook wordt geïnformeerd.

Knoppen
De volgende knoppen hebben betrekking op de budgetten bij dit doel:

bedragen * € 1.000	2027	2028	2029	2030
4daagse zomerfeesten	384	384	384	384
Evenementenbeleid	84	84	84	84
Evenementenbeleid Kermis	-115	-115	-115	-115
Vierdaagsebeleid	915	915	915	915

Dit heeft betrekking op de volgende activiteiten:
- We geven uitvoering aan de convenanten die zijn afgesloten met de organisatoren van de Zevenheuvelenloop, MOJO/EDH, Stichting de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We hebben (meerjarige) subsidierelaties met organisatoren van evenementen, te weten Stichting de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We zijn opdrachtgever voor de kermis en geven hiermee uitvoering aan de kermisvisie 2024-2028.
- We houden het locatie gebonden evenementenbeleid actueel en we voeren regie op het evenementenaanbod door de evenementenkalender
- We gaan op zoek naar nieuwe evenementenlocaties in de openbare ruimte, omdat de stad groeit en er meer mensen naar evenementen willen. Bestaande evenementenlocaties proberen we zoveel mogelijk te behouden voor de toekomst, passend in/bij de omgevingsvisie.
- We zorgen voor betere voorzieningen zoals vaste stroomaansluitingen en glasvezelaansluitingen op evenementenlocaties. Dit heeft als doel dat evenementen schoner worden, maar ook dat wij een gastvrije stad voor evenementen zijn.
- We stimuleren evenementenorganisatoren om hun evenement toegankelijker en duurzamer te maken. We faciliteren dit door kennisdeling te stimuleren.
- Het aanbod in de winterperiode versterken we door evenementen in die periode extra te faciliteren en te bevorderen.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

8 Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar

8.1 Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0801	Actief deelnemen/bijdragen samenleving	Programma	9.327	9.327	9.327	9.327
		Uitvoering	7.639	7.638	7.638	7.638
	Beheer vastgoed Samenkracht en burgerparticipatie	Programma	-263	-269	-287	-317
	Wijk- en buurtcentra	Programma	5.115	5.033	4.966	4.832
	Wijk-en bewonersbudgetten	Programma	531	531	1.130	1.130
		Uitvoering	220	220	220	220
Totaal D0801			**22.568**	**22.480**	**22.994**	**22.830**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee, actief deeln samenl.	2-3	€ 2.955	€ 6.372	
Nee, uitvoeringkosten	2-3			

Kwaliteitsniveau en benchmark

Algemeen

De gemeente Nijmegen vindt de inzet binnen de sociale basis van belang en zet in op collectieve voorzieningen die een preventieve werking hebben. Het is niet mogelijk om een directe vergelijking te maken met de inzet van andere gemeenten op dit onderdeel. Het is echter wel zo dat er bij andere grote gemeenten in Nederland een vergelijkbare trend is om meer in te zetten op collectief en preventief aanbod, om de sociale cohesie te bevorderen en de druk op de zorg te verlagen.

Het bedrag van €6,3 miljoen bestaat volledig uit (voornamelijk structurele) subsidies, voornamelijk onderdelen van de subsidies aan Bindkracht10 en Sterker. Alle activiteiten binnen dit doel zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit één op één aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, is een bedrag van € 770.000 omdat dit Provinciale middelen voor de Dorpendeals en inwonersinitiatieven betreffen voor het versterken van de Sociale Basis .

Coalitieakkoord sociale basis en zorg € 1.200.000

"Een sterke sociale basis is belangrijk voor het dagelijks leven van onze inwoners. Mensen voelen zich daardoor gezien, gesteund en verbonden. Het draagt bij aan het welzijn van inwoners en aan gezond en fijn samenleven in onze stad. Daarbij kijken we breder dan alleen zorg en ondersteuning. Ook een gezonde leefomgeving draagt bij aan preventie: voldoende groen, fijne plekken om te bewegen en elkaar te ontmoeten, schone lucht en voorzieningen dichtbij huis helpen inwoners om gezond en zelfstandig te blijven. In een Nijmegen met een sterke sociale basis bestaan gemeenschappen waarin mensen naar elkaar omkijken en elkaar helpen. Waar inwoners zelf en samen initiatieven nemen en organisaties en de gemeente kunnen ondersteunen waar nodig. De extra inzet op de sociale basis zorgt voor winst aan twee kanten. Aan de ene kant verbeteren we de gezondheid, veerkracht en het welzijn van onze inwoners. Aan de andere kant voorkomen we dat mensen zwaardere of langduriger zorg nodig hebben. Zo werkt investeren in de sociale basis preventief. Versterking van de sociale basis vraagt om inzet van de gemeente, organisaties en initiatieven om anders en beter samen te werken. De opdracht en de inwoners staan centraal. Deze ambitie geven we op verschillende manieren een stevige impuls de komende jaren. We stellen

allereerst jaarlijks € 1,2 miljoen beschikbaar voor subsidiëring van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de versterking van de sociale basis."

Coalitieakkoord doorzetten transformatie naar sterke sociale basis € 1.000.000
"Ook maken we de komende vier jaar € 1 miljoen structureel vrij voor het doorzetten van de transformatie naar een sterke sociale basis. We durven aan te nemen dat deze preventie leidt tot lagere zorgkosten. Daarom bekostigen we een deel van de investeringen in de sociale basis, uit een brede taakstelling op zorg- en welzijnslasten."

Knoppen
In het coalitieakkoord is 1,2 miljoen euro vrijgemaakt voor ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de versterking van de sociale basis. Het voornemen is om deze middelen grotendeels in te zetten voor de subsidieregeling Sociaal & Vitaal (doel 8.14). Daarnaast is het mogelijk om met deze middelen de preventieve basisinfrastructuur in de sociale basis te versterken. Er zijn op dit moment nog geen verplichtingen aangegaan voor de inzet van deze middelen.Daarom is dit bedrag opgenomen in de kolom beïnvloedbaar op korte termijn.

Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak ter bevordering van de mentale gezondheid van jongeren tussen 16 - 27 jaar. Dit plan van aanpak dient als voorbereiding voor de uitvoering van het amendement 'de jeugd heeft de toekomst' waarbij een budget 0,5 miljoen euro is vrijgemaakt. Er zijn op dit moment nog geen verplichtingen aangegaan voor de inzet van deze middelen. Daarom is dit bedrag opgenomen in de kolom beïnvloedbaar op korte termijn.

Er wordt gewerkt aan Theory of Changes (ToC's) als onderdeel van de transformatie van de sociale basis. Het innovatiebudget van 1 miljoen euro is bestemd voor de uitvoering van deze ToC's en de transformatie. Dit budget is een investeringsbudget, dat wordt bekostigd uit een brede taakstelling op zorg- en welzijnslasten. Het budget is hiermee beperkt beïnvloedbaar.

- Subsidies basisinfrastructuur welzijn in de sociale basis
  Bindkracht10 en Sterker is vanaf 2026 al een taakstelling opgelegd. Daarnaast hebben Bindkracht10 en Sterker een meerjarige subsidie verleend van 2026 t/m 2028, dus hiermee het budget is in deze jaren ook niet beïnvloedbaar. Het gaat hier om een totaal budget van ongeveer € 5,9 miljoen . Stichting Vlier, IXTA Noa en RIBW ontvangen tezamen een subsidie van ruim € 500.000. De subsidie van Stichting Vlier is onderdeel van een langjarige afspraken over de inzet op de NDW21, en is hiermee niet beïnvloedbaar.

8.2 Gehouden dieren en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en goed leven in het geding is

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0802	Dierenwelzijnsbeleid	Programma	538	538	538	538
D0802	Dierenwelzijnsbeleid	Uitvoering	97	97	97	97
Totaal D0802			**634**	**634**	**634**	**634**

Het budget binnen deze post wordt ingezet voor de uitvoering van de wettelijke taak die de gemeente heeft op het gebied van dierenwelzijn. Het gaat hierbij om de inzet van de Dierenambulance (DAN), dierenklinieken, dierenartsenpraktijken, (nood)opvang en vervoer. De kosten betreffen medische behandelingen van zwerfdieren, vervoer van zieke en gewonde dieren, en opvang van gewonde en zieke dieren. Er zijn diverse prijsafspraken hierover gemaakt. Het budget is in zeer beperkte mate beïnvloedbaar vanaf 2027. Het betreft namelijk de uitvoering van een wettelijke taak, waarbij er op dit moment al krapte zit in het beschikbare budget om de wettelijke taak uit te voeren.

Coalitieakkoord Dierenwelzijn € 200.000

"De portefeuille dierenwelzijn behouden we en geven we extra slagkracht, met een extra budget van € 200.000, voor behoud en versterking van de biodiversiteit in Nijmegen en een respectvolle behandeling van dieren in de natuur en huisdieren."

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	3-5	€ 200		€ 338
Uitvoeringskosten	3-5			€ 97

Kwaliteitsniveau en benchmark

De inzet van de gemeente Nijmegen op dierenwelzijn is lastig te vergelijken met de inzet van andere gemeenten. Dit komt doordat dierenwelzijn in andere gemeenten gecombineerd wordt met inzet op andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld biodiversiteit. In Nijmegen is dit van elkaar gescheiden. Een eerdere benchmark geeft wel aan dat de gemeente Nijmegen qua beschikbare ambtelijke capaciteit voor dierenwelzijn beneden gemiddeld scoort t.o.v. vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

Medische behandelingen, vervoer, opvang van (zwerf)dieren

De kosten betreffen medische behandelingen van zwerfdieren, vervoer van zieke en gewonde dieren, en opvang van gewonde en zieke dieren. Er zijn diverse prijsafspraken hierover gemaakt. Het budget is in zeer beperkte mate beïnvloedbaar vanaf 2027. Het betreft de uitvoering van een wettelijke taak, waarbij er op dit moment al krapte zit in het beschikbare budget om de wettelijke taak uit te voeren.

8.3 Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0803	Informele zorg	Programma	-	-	-	-
D0803	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	Programma	1.001	998	998	998
D0803	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	Uitvoering	342	342	342	342
Totaal D0803			**1.343**	**1.340**	**1.340**	**1.340**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Deels	2-3	€ 116	€ 827	
Uitvoeringskosten	2-3		€ 342	

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen ondersteunt mantelzorgers en de inzet van vrijwilligers. In 2025 is de uitvoeringsagenda Vrijwilligers en de uitvoeringsagenda Mantelzorgondersteuning vastgesteld. Vanaf 2026 is het mantelzorgcompliment afgeschaft. Vanaf 2026 wordt extra ingezet op de waardering en ondersteuning van mantelzorgers, onder andere door een expertisecentrum Mantelzorg. Deze inzet is vastgelegd in de uitvoeringsagenda. Een aantal gemeenten hebben wel een mantelzorgcompliment, al zien we ook dat een deel van deze gemeenten het mantelzorgcompliment (of een vergelijkbaar product) de afgelopen jaren ook hebben afgeschaft. Er is bij deze gemeenten wel een andere vorm van waardering en ondersteuning van mantelzorgers in de plaats gekomen, net als dit in Nijmegen het geval is.

De middelen die gekoppeld zijn aan dit doel worden ingezet vanuit het kader van de WMO (algemene voorzieningen). Binnen dit kader is er voor gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. Het gaat voor het overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is.

De gemeente Nijmegen ondersteunt en waardeert mantelzorgers en vrijwilligers in Nijmegen. Door de uitvoeringsagenda Vrijwilligers en uitvoeringsagenda Mantelzorgondersteuning wordt er gerichter ingezet om

vrijwilligers en mantelzorgers nog beter te waarderen en te ondersteunen. Dit is noodzakelijk, omdat vrijwilligers en mantelzorgers steeds belangrijker worden in de sociale basis, en in het opvangen van de afschaling van zorg. Het budget dat op termijn beïnvloedbaar is (€ 830.000) wordt ingezet via (structurele) subsidies aan (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis die zich richten op de ondersteuning en waardering van vrijwilligers, informele zorg en ondersteuning, de ondersteuning en waardering van mantelzorgers.

Mantelzorg
Door de toenemende druk op de zorg en de afschaling van zorg, zal het aantal mantelzorgers én de belasting op deze mantelzorgers de komende jaren blijven stijgen. Het is daarom van belang om mantelzorgers goed te ondersteunen, zodat zij de zorg voor hun naasten vol kunnen houden. De gemeente heeft een wettelijke rol in het bieden van ondersteuning en waardering voor mantelzorgers. In 2025 heeft het college de uitvoeringsagenda Mantelzorgondersteuning vastgesteld. Bezuinigen op het thema mantelzorg betekent ook dat de eerder aangenomen moties met betrekking tot mantelzorg niet kunnen worden uitgevoerd, en het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld.

Vrijwilligers
De afgelopen jaren zien we een trend van een afname van het aantal vrijwilligers, terwijl de inzet van vrijwilligers (in de sociale basis) steeds belangrijker wordt. Door de toenemende druk op de zorg en schaarste op de arbeidsmarkt wordt de inzet van vrijwilligers (in de sociale basis) steeds belangrijker. Ook draagt het doen van vrijwilligerswerk bij aan zelfontplooiing en sociale cohesie. Het is daarom belangrijk om de inzet van vrijwilligers vanuit de gemeente aan te moedigen en te ondersteunen. In 2025 heeft het college de uitvoeringsagenda Vrijwilligers vastgesteld. Bezuinigen op het thema vrijwilligers betekent dat het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld.

Knoppen
- Uitvoeringsagenda Mantelzorg & Uitvoeringsagenda Vrijwilligers
  Deze projecten bieden ondersteuning voor kwetsbare inwoners. Op dit moment is er in theorie nog budget beïnvloedbaar in 2027 (€116.000), maar in de praktijk is het zo dat dit budget in 2027 ingezet wordt voor de uitvoeringsagenda vrijwilligers en de uitvoeringsagenda mantelzorg. Het gaat hierbij om uitvoeringskracht, het Vrijwilligersfonds, en het Lokaal Compliment. Indien er bezuinigd wordt op dit budget, dan heeft dit gevolgen voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda Vrijwilligers en uitvoeringsagenda Mantelzorgondersteuning. Vrijwilligers en mantelzorgers worden echter steeds belangrijker in de sociale basis, en in het opvangen van de afschaling van zorg.
  Bezuinigen op het thema mantelzorg betekent ook dat de eerder aangenomen moties met betrekking tot mantelzorg niet kunnen worden uitgevoerd, en het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld. Bezuinigen op het thema vrijwilligers, betekent dat het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld.

- (Vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis
  Dit budget (€ 827.000) wordt ingezet via (structurele) subsidies aan voornamelijk Sterker Sociaal Werk voor activiteiten in de sociale basis die zich richten op de ondersteuning en waardering van vrijwilligers, informele zorg en ondersteuning (met name voor thuiswonende senioren), de ondersteuning en waardering van mantelzorgers, en vrijwilligers- en maatjesprojecten. Deze activiteiten vormen de basisinfrastructuur in de sociale basis.

8.4 Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0804	Diversiteit, inclusie en acceptatie	Programma	3.151	3.156	3.156	3.205
D0804	Diversiteit, inclusie en acceptatie	Uitvoering	1.068	1.068	1.068	1.068
Totaal D0804			**4.219**	**4.224**	**4.224**	**4.272**

Coalitieakkoord MuZIEum € 200.000
Onze stad is voor iedereen. Met inclusie als belangrijke waarde voor deze coalitie, is toegankelijkheid in brede zin een groot thema. In andere hoofdstukken gaan we in op toegankelijkheid in de zin van betaalbaar, bereikbaar en begrijpelijk. Als het gaat om inrichting van de ruimte, is design for all ons uitgangspunt. We willen dat onze stad en openbare ruimte voor zo veel mogelijk mensen toegankelijk en bruikbaar zijn. Letterlijke en figuurlijke drempels willen we wegnemen. Ook maken we geld vrij voor het MuZIEum dat een belangrijke rol inneemt op het gebied van bewustwording over inclusie en toegankelijkheid.

Coalitieakkoord Inclusie en Slavernijverleden € 350.000
Vanuit de waarden solidariteit, gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid blijven we actief werken aan emancipatie, antidiscriminatie en gelijke kansen in de stad. Dat betekent dat we aandacht hebben voor groepen van wie de positie, rechten of veiligheid onder druk staan, zoals Nijmegenaren met een migratieachtergrond, vluchtelingen en LHBTIQ+ inwoners. We investeren in onze Regenboogagenda, inclusief SchoolsOut. In aanvulling daarop vervolgen we SportsOut, om de acceptatie van LHBTIQpersonen in de sport te ver hogen. We breiden onze aanpak van discriminatie, racisme en uitsluiting verder uit en zetten hiervoor€ 350.000 aan extra middelen in. Daarnaast blijven we migrantenorganisaties ondersteunen vanwege hun belangrijke rol in emancipatie, ontmoeting en maatschappelijke participatie. We besteden aandacht aan de rol van Nijmegen in het slavernijverleden, door educatie en door een zichtbare gedenkplek in de stad.

Naast bovengenoemde coalitiemiddelen is er In 2027 is er een subsidiebudget van € 2,54 miljoen beschikbaar bestemd voor (veelal structurele) subsidies. Daarnaast een klein budget van€ 34.000 voor algemene kosten op het gebied van diversiteit en inclusie.

Het betreft subsidies voor de uitvoering van de Uitvoeringsagenda VN verdrag Handicap 2026-2030 (€382.000); de Uitvoeringsagenda tegen discriminatie 2026-2028(€ 120.000); de uitvoeringsagenda Regenboog 2026-2030 (€ 232.000) en de subsidieregeling migrantenorganisaties (€ 74.000).
Het resterende budget is bestemd voor de basisinfrastructuur inclusie, zoals het Zelfregiecentrum Nijmegen (€ 807.000) ter bevordering van de zelfredzaamheid van mensen met een psychische kwetsbaarheid of beperking, voor Stichting STEP (€ 735.000) voor het versterken van basisvaardigheden voor Nijmegenaren met een migratieachtergronden de de Avondschool voor Speciaal Onderwijs € 88.000) Tot slot is een subsidiebudget van € 100.000 beschikbaar voor diverse activiteiten gericht op inclusie.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	2-3	€ 550	€ 2.530	
Uitvoeringskosten	2-3			€ 1.068

De middelen gekoppeld aan dit doel worden ingezet vanuit het de volgende wettelijke kaders: Wmo (algemene voorzieningen), VN-verdrag Handicap en het rijksbeleid Regenbooggemeenten. Binnen deze kaders is er voor gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. Het gaat voor het overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen geeft, net als veel andere grote(re) gemeenten, prioriteit aan diversiteit en inclusie. We sluiten aan bij

het landelijke Regenboogbeleid en maken actief werk van de verplichting uit het VN-verdrag Handicap. We maken een inhaalslag op het onderwerp anti-discriminatie. Kenmerkend voor de Nijmeegse aanpak is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de netwerken/gemeenschappen in de stad voor zowel het beleid als de uitvoering. Met de uitvoeringsagenda VN-verdrag Handicap is er sprake van 'gedeeld eigenaarschap' (ervaringsdeskundigen, belangenbehartigers en gemeente). Hiermee lopen we voorop in het land.

Knoppen

• Diversiteit en inclusie

Dit betreft een budget van € 34.000 voor algemene kosten op het gebied van diversiteit en inclusie.

• Subsidies

Het betreft subsidies voor:

- de uitvoeringsdagenda's: VN-verdrag Handicap; anti-discriminatie en Regenboog (€ 734.000).
- initiatieven van migrantenorganisaties gericht op integratie en inclusie (€ 74.000),
- de basisinfrastructuur inclusie: het ZRCN, Step , Avondschool en overige subsidies (€ 1.730.000)

* Nieuwe coalitiemiddelen MuZIEum € 200.000 en Inclusie € 350.000

Gebruik maken van deze knoppen betekent: minder facilitering van collectieve activiteiten en ondersteuning van en voor mensen waarvoor de kansen op meedoen, goede gezondheid, talentontwikkeling of (arbeids)participatie niet vanzelfsprekend zijn. De kans op een toegankelijke en inclusieve stad neemt hiermee af.

8.5 We hebben een stevig opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0805	Kinderopvang	Programma	1.261	1.262	1.258	1.257
D0805	Kinderopvang	Uitvoering	328	328	328	328
D0805	Preventief jeugdbeleid	Programma	8.075	8.067	8.065	8.065
D0805	Preventief jeugdbeleid	Uitvoering	673	673	673	673
D0805	Zorgstructuur Onderwijs	Programma	673	673	673	673
Totaal D0805			**11.010**	**11.003**	**10.997**	**10.996**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Deels	2-3		€ 8.700	
Uitvoeringskosten				€ 673

Het uitvoeren van toezicht op de kinderopvang en preventief jeugdbeleid zijn wettelijke taken. Preventie moet gericht zijn op verschillende doelen (zoals het voorkomen en signaleren van opgroei- en opvoedingsproblemen, het versterken van het opvoedkundige klimaat en opvoedvaardigheden van ouders), maar er is niet wettelijk vastgelegd hoe dit moet worden vormgegeven en de budgetten vanuit het rijk zijn hiervoor niet geoormerkt. Er kunnen dus keuzes gemaakt worden, maar we kunnen hier niet volledig mee stoppen.

De Wet kinderopvang regelt in Nederland de kwaliteit, toegankelijkheid en financiering van kinderopvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar. De wet stelt eisen aan de pedagogische kwaliteit, veiligheid en gezondheid van opvanglocaties, en bepaalt dat ouders in aanmerking kunnen komen voor kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst. De gemeente heeft op basis van deze wet een belangrijke toezichthoudende en handhavende rol. De gemeente is verantwoordelijk voor het registreren en bijhouden van gegevens in het Landelijk Register Kinderopvang, het aanwijzen van de GGD als toezichthouder. Ook kan de gemeente maatregelen nemen bij geconstateerde tekortkomingen, zoals het opleggen van sancties of het sluiten van opvanglocaties die niet voldoen aan de wettelijke eisen. De gemeente ontvangt middelen (€0,6 miljoen) voor de uitvoering van de Wet kinderopvang, met name voor toezicht en handhaving. Dit budget is niet beïnvloedbaar.

De financiën van dit doel zijn vrijwel allemaal subsidies gericht op welzijn en opvoedondersteuning. Stoppen met of deze subsidies verlagen heeft waarschijnlijk als effect dat er op termijn een hoger beroep wordt gedaan op (dure) individuele maatwerkvoorzieningen vanuit de jeugdwet en Wmo.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Het is vanuit de Jeugdwet voor gemeenten een wettelijke taak om te werken aan preventie. In de gemeente Nijmegen wordt bijvoorbeeld geïnvesteerd in kinderwerk, jongerenwerk in de wijk en op school. Ook investeren wij rondom de zorgstructuur met onderwijs in schoolmaatschappelijk werk. Deze vormen van welzijn en ondersteuning richten zich grotendeels op meer kwetsbare inwoners. Op dit moment wordt er gewerkt aan een wetsvoorstel voor reikwijdte in de jeugdwet, waar onder andere wordt gedacht aan het verplichten van een aantal basisvoorzieningen die gemeenten moeten organiseren, zoals kinder- en jongerenwerk.

In 2009 zijn de beleidsregels subsidies vrijwillig jeugdwerk vastgesteld. Deze regeling heeft als doel om, zonder winstoogmerk en met inzet van vrijwilligers, mogelijkheden te scheppen tot educatieve, sociale, creatieve en recreatieve ontplooiing van in Nijmegen wonende jeugdigen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat vrijwillig jeugdwerk een grote maatschappelijke waarde kent.

Knoppen
- Subsidies welzijn en opvoedondersteuning
  Deze subsidies zijn enigszins beïnvloedbaar. Het is niet mogelijk om dit budget volledig te schrappen, omdat de gemeente een wettelijke taak heeft binnen preventie in het kader van de Jeugdwet. Het verlagen van dit budget betekent dat verschillende partners die nu een subsidie ontvangen minder interventies kunnen uitvoeren die bijdragen aan vrije tijdsbesteding en het welzijn van kinderen en jongeren. Er is een reëel risico dat dit op termijn leidt tot een hoger beroep op individuele maatwerkvoorzieningen in de Wmo en Jeugdhulp.

8.6 Kinderen en hun ouders worden laagdrempelig, dichtbij en deskundig ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding en/of kansrijke ontwikkeling, indien nodig met specialistische jeugdhulp

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0806	Activiteit in het kader van preventie just kd	Programma	165	165	165	165
D0806	Activiteit in het kader van preventie just kd	Uitvoering	141	141	141	141
D0806	Ambulante behandeling J&O	Programma	-3.703	-3.703	-3.703	-3.703
D0806	Begeleiding Jeugd	Programma	14.466	14.466	14.466	14.466
D0806	Buurtteams	Programma	13.736	13.736	13.736	13.736
D0806	Buurtteams	Uitvoering	223	223	223	223
D0806	Dagbesteding en dagbehandeling	Programma	7.686	7.686	7.686	7.686
D0806	Dagbesteding en dagbehandeling	Uitvoering	110	110	110	110
D0806	Jeugd GGZ (ex verblijf)	Programma	17.413	17.413	17.478	17.478
D0806	Jeugd GGZ (ex verblijf)	Uitvoering	502	502	502	502
D0806	Logeren	Programma	847	847	847	847
D0806	PGB Jeugd	Programma	681	681	681	681
D0806	Praktijk ondersteuner	Programma	732	732	667	667
Totaal D0806			**52.999**	**52.999**	**52.999**	**52.999**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	3-4		€ 15.300	
Uitvoeringskosten				€ 976

Gemeenten hebben op dit moment relatief grote beleidsvrijheid als het gaat over de inrichting van de lokale teams. Er wordt op dit moment toegewerkt naar een wettelijke verplichting om te gaan werken met stevige lokale teams die naast indicatiestelling ook zelf basishulp bieden. In Nijmegen gebeurt dit al door de Buurtteams Jeugd & Gezin. Hier is niet direct een wettelijk budget aan gekoppeld.

Daarnaast worden uit dit doel verschillende subsidies bekostigd zoals de Praktijkondersteuner Huisartsenzorg Jeugd. Die is wettelijk verplicht, maar er is geen wettelijke verplichting over het aantal praktijkondersteuners dat moet worden ingezet. Hier zit dus enige beleidsvrijheid. Ook wordt zorg binnen onderwijs (deels) bekostigd vanuit subsidie.

Het is mogelijk om keuzes te maken rondom de hoogte van de lumpsum en de bekostiging van de POH-J en ZBO. Dit zal in het geval van de Buurtteams Jeugd & Gezin en de POH-J het gevolg hebben dat er minder laagdrempelig kan worden opgepakt bij de toegang en meer wordt doorverwezen naar individuele hulpverlening. De subsidie Zorg Binnen Onderwijs is voornamelijk een (goedkopere) substitutie van individuele hulpverlening. Stoppen met deze subsidie kan maar zal als direct en onvermijdelijk gevolg hebben dat er duurdere individuele hulpverlening wordt ingezet.

De bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen is ook een wettelijke taak van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten. In het begrotingsproces 2025-2028 is er een taakstelling van 6 miljoen afgegeven voor de ambulante jeugdhulp. Om uitvoering te geven aan dit besluit is de Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding vastgesteld. Deze agenda bevat ruim twintig interventies waarbij ingezet wordt op het beschikbaar houden van hulp voor diegenen die deze het hardst nodig hebben in combinatie met het opbouwen van alternatieven in het voorveld.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toeleiding naar (jeugd)hulp. In Nijmegen is ervoor gekozen om te werken met Buurtteams Jeugd & Gezin die – naast indicatiestelling – ook zelf basishulp bieden. Op dit moment is nog niet wettelijk vastgelegd dat gemeenten werken met stevige lokale teams die zelf basishulp bieden, hier wordt landelijk wel naartoe gewerkt. Uit de CBS gegevens over jeugdzorg blijkt dat veel gemeenten in Nederland nog niet werken met lokale teams die zelf ook basishulp uitvoeren.

Naast de Buurtteams Jeugd & Gezin wordt in Nijmegen in alle stadsdelen de praktijkondersteuner huisartsenzorg jeugd ingezet om de huisartsen te ondersteunen en beter te verbinden aan het sociaal domein, om zo (onnodige) toeleiding naar jeugdhulp zoveel mogelijk te voorkomen. De inzet van een POH-J of andere huisartsondersteuning is ook een van de verplichtingen uit de Hervormingsagenda Jeugd.

Knoppen
- Het bedrag van 15,3 miljoen dat staat aangegeven als enigszins beïnvloedbaar is één van de knoppen waar aan gedraaid kan worden. Het is niet mogelijk om dit budget volledig te schrappen, omdat de gemeente een wettelijke taak heeft rondom de toeleiding naar zorg met stevige lokale teams en de praktijkondersteuner huisartsenzorg jeugd.
- Het is mogelijk om keuzes te maken rondom de hoogte van de lumpsum en de bekostiging van de POH-J en ZBO. Dit zal in het geval van de Buurtteams Jeugd & Gezin en de POH-J het gevolg hebben dat er minder laagdrempelig kan worden opgepakt bij de toegang en meer wordt doorverwezen naar individuele hulpverlening. De subsidie Zorg Binnen Onderwijs is voornamelijk een (goedkopere) substitutie van

individuele hulpverlening. Stoppen met deze subsidie kan maar zal als direct en onvermijdelijk gevolg hebben dat er duurdere individuele hulpverlening wordt ingezet.

8.7 Inwoners worden beschermd tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0807	Wettelijke taken gezondheidsbescherming	Programma	1.422	1.422	1.422	1.422
D0807	Wettelijke taken gezondheidsbescherming	Uitvoering	116	116	116	116
Totaal D0807			**1.538**	**1.538**	**1.538**	**1.538**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	3-5	€ 1.414
Uitvoeringskosten	3-5	€ 116

Een wettelijke taak van de gemeente is om mensen te beschermen tegen ziekten en/of risico's waar ze zelf niet of nauwelijks invloed op hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld over het voorkomen, signaleren en bestrijden van infectieziekten (zoals corona, griep), ongunstige milieuomstandigheden (zoals luchtverontreiniging, geluidshinder) en seksuele gezondheidsrisico's (zoals soa's, seksueel geweld). Voor dit doel wordt jaarlijks € 1,41 miljoen beschikbaar gesteld.

De GGD Gelderland-Zuid voert deze wettelijke taken voor ons uit en dit doel valt onder de gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze uniforme middelen zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

Kwaliteitsniveau en benchmark

De rol en taak van gemeenten in publieke gezondheid is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en richt zich op de zorg voor de gezondheid van de samenleving als geheel en risicogroepen in het bijzonder. Een groot deel van de taken uit deze wet wordt uitgevoerd door de GGD Gelderland Zuid. Zij doen dit uit naam van de 14 regiogemeenten in Gelderland-Zuid (verlengd lokaal bestuur).
Via dit doel geven we gevolg aan de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's. De kwaliteit van de uitvoering verschilt per GGD regio. Wij kunnen hier beperkt invloed op uitoefenen.

Knoppen

Uitvoering wettelijke taken gezondheidsbescherming door GGD

De GGD Gelderland-Zuid voert deze wettelijke taken voor ons uit en dit doel valt onder de gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze uniforme middelen zijn beperkt beïnvloedbaar.

8.8 De gezondheid van Nijmegenaren wordt bevorderd door een preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0808	Basisinfrastructuur gezondheidpreventie	Programma	9.102	9.102	9.102	9.102
		Uitvoering	129	129	129	129
Totaal D0808			**9.231**	**9.231**	**9.231**	**9.231**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	3-5	€ 50	€ 1.177	€ 7.637
Uitvoeringskosten	3-5			€ 129

We zien dat de gezondheid van de Nijmegenaren per wijk/stadsdeel sterk verschilt. We organiseren in alle wijken/stadsdelen een stevige basis van collectieve activiteiten en voorzieningen die gezond gedrag promoot, ondersteunt en stimuleert. Van daaruit kunnen we flexibel inspelen op vragen en behoeftes van bewoners en professionals in de wijk. Bij het bevorderen van gezondheid in de basisinfrastructuur hebben we aandacht voor een gezonde leefstijl, weerbaarheid en zelfregie.
Het grootste deel van de middelen die we hiervoor inzetten zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, zijn de AZWA middelen die we zullen ontvangen van het Rijk. Voorheen waren dit de Integrale Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen. Beiden waren SPUK-regelingen en zijn nu opgegaan in AZWA wat ook weer een SPUK-regeling is.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen heeft, net als andere grote (groeiende) steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitieakkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad. Via de 'subsidies gezondheidspreventie gemeente' en de beweging 'Groen, gezond en in beweging' zorgen we voor een kwalitatief hoogwaardige preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak over sectoren (medisch – sociaal) en beleidsdomeinen (welzijn, inclusie, armoede en schulden, sport, jeugd/onderwijs, volwassenen) heen.

Knoppen
Coalitieakkoord 2026-2030 PrEP zorg
Uit het coalitie akkoord: "We maken middelen vrij voor goede beschikbaarheid van PrEP via de huisarts". Hiervoor wordt structureel 50.000 euro beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn beïnvloedbaar (categorie geel).

Subsidies gezondheidsinitiatieven sociale basis
Het subsidiebedrag voor gezondheidsinitiatieven (€ 1,1 miljoen) in de sociale basis is enigszins beïnvloedbaar vanaf 2028 (categorie oranje). Alle activiteiten binnen dit doel zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectief aanbod dat een preventieve werking heeft om zorgvragen te voorkomen, of uit te stellen. Voorbeelden van initiatieven zijn het Netwerk gezond ouder worden, AED-subsidies en de inzet van gezondheidsbevorderaars in de stadsdelen.

Preventieve basisinfrastructuur GGD
Hiervoor wordt jaarlijks € 7,6 miljoen beschikbaar gesteld. De GGD Gelderland-Zuid voert wettelijke taken voor ons uit en is een gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze middelen zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

8.9 Gezondheidsverschillen in Nijmegen worden kleiner doordat we mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra ondersteunen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0809	Ondersteuning bij gezondheidsachterstanden	Programma	399	399	399	399
		Uitvoering	232	232	232	232
	Terugdringen gezondheidsachterstanden	Programma	-	-	0	-
Totaal D0809			**631**	**631**	**631**	**631**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	2-5		€ 399	
Uitvoeringskosten	2-5			€ 232

De gezondheid van de Nijmegenaar verschilt en de kansen op gezondheid zijn niet gelijk verdeeld. Zo overlijden laagopgeleiden 5 jaar eerder dan hoogopgeleiden en leven zij ruim 14 jaar minder lang in goede gezondheid. Om verschil te kunnen maken richten wij ons met dit doel op groepen en stadsdelen waar de gezondheidsrisico's het hoogst zijn en de meeste gezondheidswinst valt te behalen. Het gaat onder andere om ouderen, laagopgeleiden, mensen die in armoede leven of mensen met een migratie-achtergrond. Onze inzet is gericht op inclusie. Dit pakken wij intern samen op met sport, armoede, onderwijs & jeugd, welzijn en ook met partners in de stad zoals de GGD, Groen Gezond en in Beweging, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg etc.

De programmakosten zijn enigszins beïnvloedbaar (categorie oranje), de uitvoeringskosten zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen heeft, net als andere grote (groeiende) steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitie akkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad. In de sociale basis investeren we ongelijk voor gelijke kansen op welzijn en gezondheid. Via dit doel geven we hier gevolg aan door mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen.
Knoppen
Subsidies voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden
Dit betreft subsidieverleningen voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden (€ 399.000 euro) en uitvoering door de GGD en Bindkracht10 (€ 232.000 euro). Het gaat bijvoorbeeld om een initiatief voor gezondheidsbevordering voor migranten en een subsidie voor prenatale hulpmiddelen voor (jonge) moeders die in armoede leven. Deze activiteiten zijn onderdeel van de sociale basis die we willen behouden en versterken. Deze subsidies zijn enigszins beïnvloedbaar (categorie oranje) of beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

8.10 De publieke gezondheid wordt beschermd en bevorderd door een gezonde fysieke leefomgeving

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0810	Gezonde leefomgeving	Programma	104	104	104	104
D0810	Gezonde leefomgeving	Uitvoering	215	215	215	215
Totaal D0810			**320**	**320**	**320**	**320**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	3-5	€ 104		
Uitvoeringskosten	3-5			€ 215

Met dit doel werken we aan de fysieke inrichting van onze stad en onze wijken, omdat deze van invloed is op de gezondheid van de inwoners. Een goede inrichting van de fysieke leefomgeving kan de gezondheid beschermen en een gezonde leefstijl bevorderen. In de Omgevingsvisie hebben we daarom gekozen voor het realiseren van een groene, gezonde stad. Een stad waar het veilig en schoon (lucht, geluid, bodem) is en waar bewoners dichtbij huis worden uitgenodigd om te wandelen, te spelen, te sporten en mee te doen. We willen wijken en buurten realiseren waar groen nooit ver weg. We streven naar aanbod van 'klimaatvriendelijk' en gezond voedsel in wijken waar dat nog niet voorhanden is. We willen de negatieve effecten van klimaatverandering en hittestress zoveel mogelijk minimaliseren. De middelen voor een gezonde leefomgeving zijn beperkt en zullen vooral uit andere domeinen moeten komen (vanuit een gezamenlijke integrale afweging). Het programmabudget is beïnvloedbaar (categorie geel). De uitvoeringskosten zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft, net als andere grote steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitie akkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad. In het nieuwe coalitieakkoord 2026-2030 is veel aandacht voor een gezonde leefomgeving.

Knoppen

Subsidies gezonde leefomgeving

In het nieuwe coalitieakkoord 2026-2030 is veel aandacht voor een gezonde leefomgeving. Er is vanaf het vorige coalitieakkoord een beperkt budget gekoppeld aan dit doel. Deze middelen worden nu niet structureel ingezet en zijn (daarom) beïnvloedbaar.

8.11 Inwoners kunnen zelfstandig hun leven leiden en meedoen met behulp van sociale steun. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0811	Ambulante trajecten volwassenen	Programma	9.698	8.816	8.816	8.816
		Uitvoering	23	23	23	23
	Beheer vastgoed Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Programma	-	-	-	-
	Buurtteams	Programma	14.147	14.147	14.147	14.147
	Eigen bijdragen begeleiding WMO	Programma	-133	-133	-133	-133
	Kwaliteit en uitvoering	Programma	349	349	349	349
		Uitvoering	1.422	1.408	1.408	1.408
	Ontwikkelingsgerichte dagbesteding	Programma	2.141	2.141	2.141	2.141
	Overige maatwerk arrangementen	Programma	239	239	239	239
		Uitvoering	221	221	221	221
	PGB Maatwerk voorzieningen	Programma	1.995	1.995	1.995	1.995
		Uitvoering	304	304	304	304
	Zelfredzaamheid, ouderen en GGZ	Programma	5.711	5.711	5.711	5.711
Totaal D0811			**36.150**	**35.254**	**35.254**	**35.254**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja (Ambulante trajecten volwassenen)	3-5		€ 9.065	
Ja (Buurtteams)	3-5		€14.147	
Deels (kwaliteit en uitv. prog.)	3-5	€275		
Ja (ontwikkelingsgerichte dagbesteding)	3-5		€2.141	
Ja (PGB maatwerkvoorzieningen	3-5		€1.995	
Ja (zelfredzaamheid ouderen en GGZ)	3-5		€5.711	
Uitvoeringskosten				

Kwaliteitsniveau en benchmark

Met betrekking tot begeleiding voert de gemeente Nijmegen specifiek lokaal beleid. Buurtteams Volwassenen bieden laagdrempelig en indicatievrij hulp aan Nijmeegse Volwassenen terwijl de meeste gemeenten begeleiding verstrekken op basis van een indicatie en op basis van zorg in natura. Voor Wmo dagbesteding geldt dat in 2026 nieuwe regionale contracten en een nieuwe toeleidingsroute zijn ingegaan. Ook hierbij staat laagdrempeligheid centraal. Inwoners kunnen nu naast het Buurtteam, ook direct bij de aanbieder terecht voor de toeleiding dagbesteding (bij een indicatie tot 3 dagdelen in de week). Deze route gaan we in 2027 regionaal evalueren.

We houden over de hele linie gegevens bij die informatie geven over tijdige dienstverlening, aantallen in zorg en klanttevredenheid die we kunnen toetsen aan onze eigen doelstellingen. Het benchmarken van dienstverlening met andere gemeenten is in beperkte mate mogelijk doordat de lokale inrichting tussen gemeenten van elkaar verschilt.

De gemeente Nijmegen biedt dagbesteding voor inwoners met ouderdomsproblematiek die ondersteuning nodig hebben bij een zinvolle daginvulling. Deze voorziening, dagbesteding senioren genoemd, is ingericht als een algemene voorziening. Hierdoor kunnen inwoners die tot de doelgroep behoren zonder Wmo-indicatie gebruikmaken van het aanbod. In veel andere gemeenten is dagbesteding voor senioren georganiseerd als een maatwerkvoorziening, waarvoor een Wmo-indicatie vereist is. Door deze verschillen in de wijze waarop dagbesteding is georganiseerd, is een directe vergelijking van de inzet van de gemeente Nijmegen met die van andere gemeenten lastig.

Knoppen

- Ambulante trajecten volwassenen. Dit is een wettelijke taak waarbij de Gemeente Nijmegen contracten heeft gesloten met zorgaanbieders. Het betreft een openeinderegeling. Bezuinigen hierop is mogelijk, maar niet op korte termijn. Aan deze knop heeft de raad in feite al gedraaid door het nemen van de maatregel bestedingsruimtes in de stadsbegroting 2025. Het terugdringen van het gebruik van geïndiceerde begeleiding wordt bereikt via de Uitvoeringsagenda duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding met als doel om een duurzame ambulante Wmo begeleiding te bereiken. De maatregelen bestaan op hoofdlijnen uit het ontwikkelen van alternatieven voor geïndiceerde begeleiding met Buurtteams Volwassenen en de sociale basis en het maken van aanvullende afspraken met aanbieders begeleiding in samenwerking met verwijzers w.o. Buurtteams Volwassenen.
- Buurtteams Volwassenen. Gemeente Nijmegen geeft jaarlijks een lumpsumbedrag aan de Buurtteams Volwassenen voor het regelen van de eerstelijnshulp in Nijmegen. Het betreft een contract voor meerdere jaren en kan dus alleen op de middellange termijn beïnvloed worden. Een optie zou zijn om de lumpsum te verlagen. Een verlaging van de lumpsum heeft echter als consequentie dat (duurdere) geïndiceerde begeleiding ingezet moet worden.
- Kwaliteit en uitvoering programma. Betreft deels het budget voor de doorbraakaanpak. Dit is een politieke keuze van de Gemeente Nijmegen en is dus beïnvloedbaar. De aanname is wel dat als je hierop zou bezuinigen, dat de kosten voor geïndiceerde begeleiding zal toenemen. Het andere deel betreft de subsidie aan de GGD voor het houden van toezicht op de Wmo. Dit is een wettelijke taak.
- Wmo dagbesteding. Dit betreft contracten voor meerdere jaren en is dus alleen op de middellange termijn beïnvloedbaar. In de nieuwe contracten die per 2026 ingegaan zijn, zijn sturingsmogelijkheden opgenomen. Zo kan het maximumaantal dagdelen van de toeleidingsroute via de aanbieder worden aangepast en kan de gehele toeleiding bij de gemeente belegd worden. Doorstroom en uitstroom van inwoners uit de dagbesteding is iets waarop we verwachten dat de aanbieder stuurt. Ten slotte kan er een budgetplafond worden ingesteld.
- Overige maatwerk arrangementen. Dit is een wettelijke taak waarbij de Gemeente Nijmegen contracten heeft gesloten met zorgaanbieders. Het betreft een openeinderegeling. Bezuinigen hierop zou mogelijk zijn, maar niet op korte termijn.
- PGB maatwerk voorzieningen. Dit betreft een wettelijk vastgelegd alternatief voor zorg in natura. Mensen kunnen kiezen voor een PGB wanneer zij liever zelf zorg inkopen dan te kiezen voor de zorg van een contractant van de gemeente Nijmegen.

8.12 Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0812	Inburgering en Integratie	Programma	1.031	662	631	631
D0812	Noodopvang uitgeprocedeerden	Programma	603	603	600	600
D0812	Opvang ontheemden en andere vluchtelingen	Programma	188	86	86	86
D0812	Inburgering en integratie	Uitvoering	1.475	1.475	1.475	1.475
Totaal D0812			**3.298**	**2.825**	**2.791**	**2.791**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Deels (1. Inburger & Integratie)	2-4		€ 630	€401
Nee (2 Noodopv. uitgeprroced.	2-4		€ 603	
Ja (3. Opvang ontheemden en andere vluchtelingen)	2-4			€ 188
Uitvoeringskosten	2-4			€ 1.475

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen vindt het belangrijk om haar verantwoordelijkheid te nemen voor een duurzame, menswaardige, en toekomstgerichte aanpak van de opvang, huisvesting en integratie van vluchtelingen. In het Beleidskader Asiel & Integratie heeft de gemeente als ambitie gesteld dat vluchtelingen op een veilige en gezonde manier in onze regio kunnen verblijven en optimaal en duurzaam mee kunnen doen in de samenleving. Hiertoe bieden we voldoende opvangplekken (in lijn met de Spreidingswet), realiseren we passende huisvesting (in lijn met de huisvestingstaakstelling) en investeren we in mogelijkheden voor statushouders en andere vluchtelingen om vroegtijdig en volwaardig mee te kunnen doen. Onder meer door ondersteuning op het vlak van inburgering, toeleiding naar werk en (sociale) participatie.

Knoppen

(1) Inburgering en integratie
Als gemeente ontvangen we voor de organisatie van inburgering een SPUK voor inburgeringsvoorzieningen (taallessen en andere onderdelen van de inburgering) en budget voor de uitvoering via het Gemeentefonds (intake en begeleiding). Deze budgetten zijn direct verbonden aan de uitvoering van de Wet Inburgering en niet beïnvloedbaar. De SPUK is niet opgenomen in dit overzicht. De Rijksuitkering voor de uitvoering van de Wet inburgering is ontoereikend om voldoende capaciteit aan consulenten in te zetten. Voor 2026 en 2027 is hiervoor vanuit de gemeente aanvullende financiering beschikbaar gesteld. Voor 2027 is a-structureel € 401.000 (Claim €308.000 + restant van €93.000 van eerdere Rijksuitkering). Dit is nodig voor de uitvoering van de inburgeringswet en is beperkt beïnvloedbaar. Ook met deze a-structurele toevoeging is er onvoldoende budget om alle inburgeraars tijdig en voldoende begeleiding te bieden.

Voor verdere inzet t.b.v. huisvesting en integratie van statushouders is voor 2027 e.v. een gemeentelijk budget begroot van € 630.000. Dit budget wordt via diverse subsidies besteed aan verschillende organisaties (zoals VluchtelingenWerk, Sterker en Bindkracht10) voor aanbod gericht op onder meer huisvesting van statushouders, juridische begeleiding, sociale integratie, ouderschapsondersteuning, AMV-ers, ondersteuning bij gezinshereniging en maatwerk bij inburgering buiten de wettelijke budgetten. Deze inzet is van belang om ervoor te zorgen dat statushouders en andere vluchtelingen snel en volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving en op de arbeidsmarkt.

(2) Noodopvang uitgeprocedeerden
Nijmegen kent een zogeheten Bed, Bad en Brood (BBB)-voorziening. Hierin wordt sobere opvang en begeleiding geboden aan mensen zonder documenten met regionale binding om samen met hen aan een duurzaam toekomstperspectief te werken. Vnl. voor de uitvoering van deze Bed, Bad en Brood voorziening is voor 2026 een gemeentelijk budget begroot van €603.000. Het college en de gemeenteraad hebben aangegeven dat zij, ongeacht Rijksbeleid een vorm van opvang voor mensen zonder documenten willen faciliteren zolang de noodzaak er is. De inzet van BBB-opvang is cruciaal om te voorkomen dat mensen zonder documenten er alleen voor komen te staan in een uitzichtloze situatie van dakloosheid op straat is het van belang om ze op te vangen in de BBB-voorziening. Dit niet alleen vanuit humanitair oogpunt, maar ook met het oog op het belang van handhaving van de openbare orde, veiligheid en volksgezondheidsrisico's.

(3) Opvang ontheemden en andere vluchtelingen
De financiering van opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne en andere vluchtelingen vindt plaats op basis van SPUK-financiering. Deze bedragen zijn niet opgenomen in het overzicht, omdat de begroting jaarlijks pas gemaakt wordt op het moment dat de SPUK beschikkingen zijn ontvangen. De bedragen in het overzicht zijn daarmee niet representatief voor wat er verwacht wordt aan totale baten en lasten voor de opvang. In het overzicht zijn alleen de volgende kosten zichtbaar: €103.000 voor beleidscapaciteit om de ontheemden uit Oekraïne per 2028 op te nemen in onze reguliere voorzieningen. Deze is alleen in 2027 toegekend en dus ook niet beïnvloedbaar. Daarnaast nog €85.000 aan niet beïnvloedbare kapitaallasten.

Sinds halverwege 2026 is de SPUK financiering voor de opvang van ontheemden en andere vluchtelingen veranderd. De nieuwe methodiek is vastgelegd in de Doelgroep Flexibele Regeling (DFR). Binnen de DFR worden de werkelijke transitiekosten en exploitatiekosten van alle opvanglocaties vergoed. Daarnaast ontvangen gemeenten 11 euro per beschikbaar gesteld bed per nacht ter dekking van de uitvoeringskosten. De DFR geldt voor alle locaties waar de gemeente Nijmegen ontheemden uit Oekraïne opvangt, maar ook voor een mogelijke tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO). De bedragen zijn vrijwel niet beïnvloedbaar, aangezien het grotendeels gebaseerd is op werkelijke kostend. De enige invloed die hierop uit te oefenen is, is het dusdanig efficiënt uitvoeren van de opvang, waardoor de vergoeding van 11 euro per bed per nacht niet volledig hoeft te worden uitgegeven en hiervan een deel overblijft.

8.13 Inwoners kunnen zelfstandig wonen in een schone en geschikte woning en deelnemen aan de samenleving.Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0813	Wmo Huishoudelijke verzorging	Programma	22.713	21.405	21.406	21.406
D0813	Wmo Huishoudelijke verzorging	Uitvoering	1.619	1.619	1.619	1.619
D0813	Wmo Hulpmiddelen	Programma	7.378	6.529	6.529	6.529
D0813	Wmo Hulpmiddelen	Uitvoering	2.568	2.560	2.575	2.575
Totaal D0813			**34.278**	**32.114**	**32.129**	**32.129**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
deels	2-4	€ 134

Wmo-huishoudelijke hulp en Wmo-hulpmiddelen zijn wettelijke taken. Om aan onze taken te voldoen zijn aanbieders gecontracteerd en worden de contracten met deze aanbieders gewaarborgd. We zorgen dat de geboden ondersteuning aansluit bij de Wmo-hulpvraag van de inwoner. Daarnaast houden we een prognose bij om duidelijk te krijgen welke vragen eraan komen en wat nodig is om in te spelen op de toenemende vergrijzing. De prognose wordt in 2027 geüpdatet. Dit betreft een open-einde regeling, waardoor bezuinigingen beperkt mogelijk zijn. Binnen de begroting bestaat enigszins beleidsvrijheid voor pilots, subsidies, expertise en andere uitgaven. Deze ruimte wordt ingezet om te innoveren (innovatiebudget), zodat we de Wmo-voorzieningen duurzaam beschikbaar kunnen houden.
In het landelijke coalitieakkoord is de wens opgenomen voor de invoering van een inkomensafhankelijke bijdrage per 2028 en voor het schrappen van de huishoudelijke hulp uit de Wmo per 2029. We houden deze ontwikkelingen nauwgezet in de gaten.

Kwaliteitsniveau en benchmark
We houden over de hele linie gegevens bij die informatie geven over tijdige dienstverlening, aantallen in zorg en klanttevredenheid die we kunnen toetsen aan onze eigen doelstellingen. Het benchmarken van dienstverlening met andere gemeenten is in beperkte mate mogelijk doordat de lokale inrichting tussen gemeenten van elkaar verschilt.

Knoppen

- Innovatiebudget. Binnen de begroting is enigszins beleidsvrijheid voor pilots, subsidies, expertise en andere uitgaven. Deze beperkte ruimte wordt ingezet om te innoveren (innovatiebudget), zodat we de Wmo-voorzieningen duurzaam beschikbaar kunnen houden.

8.14 We stimuleren en ondersteunen inwoners om samen te bouwen aan een sociale en vitale stad

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0814	Subsidieregeling Sociaal en Vitaal Samenkracht en Burgerparticipatie	Programma	3.391	3.394	3.394	3.394
	Subsidieregeling Sociaal en Vitaal Volksgezondheid	Programma	37 9	37 9	379	379
Totaal D0814			**3.770**	**3.773**	**3.773**	**3.773**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee	2-3	€ 3.770

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen start in 2027 met de subsidieregeling Sociaal & Vitaal. In grotere gemeenten (waaronder Utrecht) wordt er ook gestart met brede subsidieregelingen voor de sociale basis. De inhoud en breedte van de subsidieregeling verschilt van elkaar. Hierdoor is het niet vast te stellen hoe de beschikbare budgetten in de subsidieregelingen van de verschillende gemeenten zich tot elkaar verhouden.

Knoppen

- Subsidieplafonds – algemeen
  Binnen de verschillende deelregelingen worden subsidieplafonds ingesteld. Deze subsidieplafonds zijn in beperkte mate beïnvloedbaar. Dit heeft verschillende redenen. Als eerste zijn de subsidieplafonds gebaseerd op de budgetten die er op dit moment beschikbaar zijn voor subsidies in de sociale basis. Dit betekent dat deze budgetten op dit moment al ingezet worden voor subsidie. Dit betekent dat we voor de bestaande subsidies te maken hebben met de regels van behoorlijk bestuur, en deze subsidies niet op korte termijn kunnen afbouwen.
  Daarnaast is de verwachting dat er door de nieuwe werkwijze, waarin organisaties op een laagdrempelige manier subsidie kunnen aanvragen, er meer subsidieaanvragen gedaan zullen worden. Dit betekent dat het beschikbare budget onder druk kan komen te staan. Dit kan mogelijk worden verlicht door het toevoegen van budget dat hiervoor beschikbaar is gesteld in het coalitieakkoord. Zie hiervoor doelen nader geduid 8.1.
- Een lager subsidieplafond voor de deelregeling stadsdeelbudgetten leidt tot minder beschikbaar budget voor het ondersteunen van inwonersinitiatieven in de wijk. Hiermee kunnen minder inwonersinitiatieven worden ondersteund.
- Een lager subsidieplafond voor de deelregeling Grote Initiatieven met Vrijwillige Inzet (GIVI) en Kleine Initiatieven Stadsbreed (KIS) betekent dat er minder beschikbaar budget is voor stadsbrede activiteiten in de sociale basis, of activiteiten waarbij een stadsbrede dekking gewenst is. Hierbij kan gedacht worden aan o.a. de fysieke ontmoetlocaties die (voornamelijk) door vrijwilligers worden georganiseerd in de verschillende stadsdelen, en activiteiten voor het verkleinen van gezondheidsverschillen. In de subsidieregeling Sociaal & Vitaal zijn alle functies beschreven waarvoor subsidie kan worden aangevraagd. Het gaat om het merendeel van de inzet in de sociale basis die we als gemeente ondersteunen. Als er minder budget beschikbaar is, betekent dit dat er minder organisaties/activiteiten ondersteund kunnen worden.
- Een lager subsidieplafond voor Activiteiten met een Professionele Inzet (API) betekent dat dit gevolgen heeft voor de preventieve basisinfrastructuur in de sociale basis.
- Hierbij dient opgemerkt te worden dat een lager subsidiebudget voor de deelregelingen GIVI en Activiteiten met Professionele Inzet (API) ook gevolgen heeft voor de uitvoering van de uitvoeringsagenda

Mantelzorgondersteuning en uitvoeringsagenda Vrijwilligers. Onderdelen van deze agenda's kunnen dan niet/in mindere mate uitgevoerd worden.

9 We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een veilige thuissituatie kunnen leven We versterken inwoners die de basis van het bestaan niet op orde hebben of deze dreigen te verliezen

9.1 Kinderen groeien zoveel mogelijk veilig en gezond thuis op

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0901	Beheer vastgoed Jeugdbescherming	Programma	28	28	28	28
D0901	Essentiele Functies	Programma	8.234	8.234	8.234	8.234
D0901	Gezinshuizen	Programma	8.908	8.810	8.810	8.810
D0901	Jeugd GGZ (verblijf)	Programma	-	-	-	-
D0901	Jeugdhulp ambulant landelijk	Programma	858	858	858	858
D0901	Jeugdhulp Crisis	Programma	-	-	-	-
D0901	Jeugdhulp Crisis	Uitvoering	-	-	-	-
D0901	Jeugdhulp Verblijf	Programma	11.454	11.454	11.204	10.954
D0901	Jeugdhulp Verblijf	Uitvoering	761	761	761	761
D0901	Jeugdhulp verblijf landelijk	Programma	1.894	1.894	1.894	1.894
D0901	Jeugdzorg Plus	Programma	-	-	-	-
D0901	Jeugdzorg Plus	Uitvoering	784	784	784	784
D0901	Pleegzorg	Programma	36	37	37	37
Totaal D0901			**32.958**	**32.860**	**32.610**	**32.360**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	2-3	
Uitvoeringskosten		€ 1.500

De toeleiding naar zorg en bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen zijn wettelijke taken van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten.

Binnen dit doel is ook sprake van een specifieke uitkering (spuk) van 7,3 miljoen euro voor de transformatie van de gesloten jeugdhulp. Dat budget is niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De Jeugdwet is een open einde regeling, met relatief weinig beleidsvrijheid voor (hoog)specialistische jeugdhulp. In Nijmegen is ervoor gekozen om de specialistische jeugdhulp (jeugdhulp met verblijf) regionaal in te kopen. Voor minder voorkomende, hoogspecialistische voorzieningen, is sinds 2025 een bovenregionaal contract afgesloten (Essentiële Functies). Het doel hiervan is om een sluitend zorglandschap te hebben waarbij maatwerk kan worden geboden voor de meest complexe zorgvragen. We zetten in om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst moeten worden – en als dit nodig is in gezinsvormen zoals pleegzorg. Hiervoor wordt extra geïnvesteerd in een campagne voor pleegzorg om nodige pleeggezinnen te werven. Ook faciliteren we het regionaal expertteam (RET) en het bovenregionaal expertisenetwerk Gelderland (BOEG) om verwijzers te ondersteunen bij het inzetten van passende hulp.

Voor alle gemeenten is uitstroom uit jeugdhulp een uitdaging. Deze is veelal het gevolg van complexiteit in wet- en regelgeving voor jeugd in overgang naar volwassenheid, waarbij schotten tussen domeinen een risico vormen voor een goede landing in een zelfstandig leven. In Nijmegen hebben we daarom het Tussen Wal en Schip (TWES 18-/18+) netwerk opgezet. Hier wordt domein overstijgend, vanuit de big 5, gezamenlijk gezocht naar maatwerk bij

casuïstiek die vastloopt in de reguliere routes. Daarnaast geeft het informatie voor het aanpakken van hiaten in beleid en lokale regelgeving.

Knoppen
Geen
De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Er is zo realistisch mogelijk begroot op basis van verschillende prognosemodellen.

9.2 Gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveilige situaties krijgen tijdig, passende en samenhangend hulp en bescherming

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0902	Aanpak huiselijk geweld	Programma	5.408	5.205	5.227	5.219
D0902	Aanpak huiselijk geweld	Uitvoering	708	708	708	708
D0902	Jeugdbescherming	Programma	4.955	4.971	4.971	4.971
D0902	Jeugdbescherming	Uitvoering	1.263	1.263	1.263	1.263
D0902	Jeugdreclassering	Programma	727	727	727	727
D0902	Veilig Thuis DUVO	Programma	2.129	2.129	2.129	2.129
D0902	Veilig Thuis Overig	Programma	1.929	1.929	1.929	1.929
Totaal D0902			**17.119**	**16.933**	**16.955**	**16.947**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	2-4	
Uitvoeringskosten		€ 1.300

De toeleiding naar zorg en bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen zijn wettelijke taken van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten.

Gemeente Nijmegen is centrumgemeente voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier ligt een regionaal beleidsplan onder dat door alle deelnemende gemeenten is vastgesteld tot en met 2027 of langer. Het gaat om een decentralisatie-uitkering met een specifiek doel, wat wel bestedingsvrij is. Dit is niet op korte termijn beïnvloedbaar omdat dit door alle gemeenten uit Gelderland Zuid moet worden vastgesteld. Veruit het grootste deel van dit budget is voor GGD-Veilig Thuis en subsidies aan instellingen Moviera en Centrum Seksueel Geweld. Dit zijn landelijke afspraken die gemaakt worden voor wat betreft huiselijk geweld vanuit de VNG.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De uitvoering van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is een wettelijke taak. Er is een regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld, met een bijbehorende lokale aanpak ‘Samen voor een thuis zonder geweld.’ Voor de komende jaren is er extra aandacht voor geweld in relaties en ook tijdens en na scheidingen.

De toeleiding en bekostiging van het gedwongen kader is ook een wettelijke taak, met relatief weinig beleidsvrijheid. Dukenburg is één van de elf landelijke proeftuinen van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. In de proeftuin Samen Verder wordt gewerkt vanuit één team met professionals uit verschillende organisaties samen aan de veiligheid van gezinnen.

Knoppen

- Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
  Gemeente Nijmegen is centrumgemeente voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier ligt een regionaal beleidsplan onder dat door alle deelnemende gemeenten is vastgesteld tot en met 2027 of langer. Het gaat om een decentralisatie-uitkering met een specifiek doel, wat wel bestedingsvrij is. Dit is niet op korte termijn beïnvloedbaar omdat dit door alle gemeenten uit Gelderland Zuid moet worden vastgesteld. Veruit het grootste deel van dit budget is voor GGD-Veilig Thuis en subsidies aan instellingen Moviera en Centrum Seksueel Geweld. Dit zijn landelijke afspraken die gemaakt worden voor wat betreft huiselijk geweld vanuit de VNG.

9.3 We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken overlast door dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0903	Maatschappelijke Opvang	Programma	11.276	11.376	6.743	6.743
D0903	Maatschappelijke Opvang	Uitvoering	751	749	752	752
Totaal D0903			**12.027**	**12.126**	**7.495**	**7.495**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Straathulpcoach	2-4	€ 101		
Subsidies	2-4		€ 9.769	
Bijdrage GGD	2-4			€ 1.406
Uitvoering	2-4			€ 751

Kwaliteitsniveau en benchmark

We willen voorkomen dat mensen hun huis kwijtraken. Het tijdig signaleren van problemen en snel hulp verlenen is daarom van groot belang. Ook als mensen niet geneigd zijn de hulpverlening zelf op te zoeken terwijl dit noodzakelijk is, proberen wij hen hiertoe te bewegen. Wij zoeken hen actief op, thuis of op straat, voor een goede toeleiding naar opvang en zorg. Het gaat hierbij echt om huishoudens met een multi-probleemprofiel. Het perspectief is hierbij om zo zelfstandig mogelijk te (blijven) wonen. Dakloosheid heeft soms tot gevolg dat er overlast op straat wordt ervaren. Dit proberen we te bestrijden door o.a. het bieden van laagdrempelige opvang, openstellen van ontmoetingsruimtes en gebruiksruimtes. Verslaving is nog steeds een maatschappelijk probleem. We zetten dan ook in op preventie en voorlichting bij met name jongeren.

Knoppen

In 2027 is er voor dit doel 11,2 miljoen euro aan programmabudget en 0,8 miljoen euro aan uitvoeringsbudget beschikbaar.

- € 101.000 van het programmabudget is binnen één jaar beïnvloedbaar. Dit is het budget voor de straatcoaches. Zij hebben als doel om enerzijds problemen en vragen van dak- en thuisloze mensen (die niet altijd goed in beeld zijn) onder de aandacht te brengen en anderzijds hen advies te geven en bij te staan.
- € 9.769.000 van het programmabudget is na één jaar beïnvloedbaar. Met dit budget worden subsidies gegeven voor de uitvoering van beleid op het gebied van OGGZ, sekswerk en verslavingszorg. Dit zijn regionale subsidies die al langere tijd worden verleend en ook zijn afgestemd met de andere gemeentes. Omdat dit deels wettelijke taken zijn, kan niet dit volledige budget worden bezuinigd.
- € 1.406.000 van het programmabudget is pas op langere termijn beïnvloedbaar. Dit is een deel van de uniforme bijdrage aan de GGD die met alle deelnemende gemeentes is vastgesteld. Omdat dit deels wettelijke taken zijn, kan niet dit volledig budget worden bezuinigd.
- € 751.000 uitvoeringsbudget is pas op langere termijn beïnvloedbaar.

9.4 Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0904	Beheer vastgoed Geëscaleerde zorg 18+	Programma	43	30	17	5
D0904	Maatschappelijke Opvang	Programma	23.808	23.021	27.322	27.322
Totaal D0904			**23.852**	**23.051**	**27.340**	**27.327**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Arbeidsmigranten (coalitieakkoord)	3-4	€ 150		
Subsidies dak- en thuislozen	3-4		€ 18.789	
Amendement 'iedereen van straat'	3-4			€ 4.332
Ondersteuning arbeidsmigranten	3-4			€ 537
Beheer vastgoed	3-4			€ 43

In 2027 is er voor dit doel 23,9 miljoen euro aan programmamiddelen beschikbaar.

- € 150.000 is binnen één jaar beïnvloedbaar. Dit geld is in het coalitieakkoord toegezegd ten behoeve van de ondersteuning van arbeidsmigranten. Er bestaat nog ruimte om voor dit budget keuzes te maken.
- € 18.789.000 is na één jaar beïnvloedbaar. Met dit budget worden subsidies gegeven voor de uitvoering van beleid op het gebied van dak- en thuisloze mensen. Dit zijn regionale subsidies die al langere tijd worden verleend en ook zijn afgestemd met de andere gemeentes. Omdat dit deels wettelijke taken zijn, kan niet dit volledige budget worden bezuinigd.
- € 4.332.000 is ten behoeve van het amendement ‘iedereen van straat’. Dit geld wordt besteed aan de Tijdelijke Opvang op het Konijnenpad. De kosten hiervoor zijn al vastgelegd en vrijwel niet meer beïnvloedbaar. Ook stopt dit budget na 2028.
- € 537.000 is budget van het Rijk ten behoeve van de pilot EU arbeidsmigranten. Dit budget is vrijwel niet beïnvloedbaar. Als we besluiten niet deel te nemen aan de pilot, zullen we dit geld niet ontvangen.
- € 43.000 is voor het beheer van vastgoed. Dit is op lange termijn beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De regionale aanpak is erop gericht dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen en mensen zo snel mogelijk duurzaam te laten wonen met passende ondersteuning. In lijn met het Regionaal Actieplan en Uitvoeringsplan maken we de beweging van opvang naar Wonen Eerst. Wonen met privacy en autonomie is de norm; maatschappelijke opvang is een tijdelijk regionaal vangnet wanneer dakloosheid niet lokaal kan worden voorkomen of opgelost. De afgesproken richting is dat 75% van de doelgroep lokaal wordt geholpen door preventie en herhuisvesting en 25% tijdelijk gebruikmaakt van het regionale vangnet.
Kwalitatief goede maatschappelijke opvang voorkomt onvrijwillig buitenslapen, biedt een passende en veilige opvangomgeving en is gericht op een zo kort mogelijk verblijf en duurzame uitstroom. Tijdelijke uitbreiding van de opvang verlicht de acute druk, maar vormt niet het structurele eindbeeld.

Knoppen

- Een vermindering van de middelen voor maatschappelijke opvang kan leiden tot minder opvangcapaciteit, meer onvrijwillig buitenslapen en extra druk op tijdelijke en acute voorzieningen.
- Minder investeren in preventie, woonoplossingen, triage en kleinschalige opvang vertraagt de beweging van opvang naar Wonen Eerst en kan op langere termijn juist tot hogere opvang- en zorgkosten leiden.
- Door de opdracht voor beschermd wonen te verbreden, kan, passend bij het Wonen Eerst uitgangspunt, een afgebakend deel van de huidige MO-doelgroep een woonplek met passende ondersteuning krijgen en hoeft deze groep niet langer van maatschappelijke opvang afhankelijk te zijn
- De maatschappelijke opvang is een gezamenlijk regionaal vangnet van dertien gemeenten. Keuzes over ambitie, capaciteit, toegang, aanbieders en financiering hebben gevolgen voor de gehele regio en vragen daarom regionale afstemming.

9.5 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid of licht verstandelijke beperking kunnen in een beschermde woonomgeving zich ontwikkelen richting zelfstandig wonen en participeren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D0905	Beschermd wonen	Programma	56.483	56.383	55.919	55.669
D0905	Beschermd wonen	Uitvoering	137	137	137	137
Totaal D0905			**56.619**	**56.519**	**56.055**	**55.805**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
1. Inkoop BW + PGB + GGD	3-4			€ 51.745
2. Overig BW (delen overschot regiobegroting en campagne)	3-4		€ 5.535	
3. Eigen Bijdragen	3-4			-€ 798
4. Uitvoeringskosten	3-4			€ 137

In 2027 is er voor dit doel 56,5 miljoen euro aan programmabudget en 0,1 miljoen euro aan uitvoeringsbudget beschikbaar.

- Ad 1) €51,7 miljoen is voor de toegang (via de GGD) en de inkoop van beschermd wonen. Het bieden van beschermd wonen zorg is een wettelijke taak. Hierbinnen is beleidskeuze op welke wijze we zorg inkopen, die we met de regio vast stellen. De beschermd wonen zorg is vanaf 1-1-2025 nieuw ingekocht en aanvullend per 1-4-2027 en zal gelden tot minimaal 1-7-2030. De belangrijkste doelen van de inkoop zijn het realiseren van een dekkend en gespreid zorglandschap. De kosten voor de inkoop beschermd wonen vallen binnen de rijksinkomsten voor beschermd wonen. Naast zorginkoop zijn er kosten voor de toegang beschermd wonen, uitvoeringskosten en het realiseren van activiteiten in het kader van beleidsdoelen van Samen Dichtbij. Net als bij de zorgkosten vallen deze kosten binnen de wettelijke taken, met beperkte beleidsvrijheid en beperkte beïnvloedbaarheid. Het gaat om het bieden en organiseren van zorg voor zeer kwetsbare burgers. Vanwege de langlopende contracten zijn deze bedragen pas op lange termijn beïnvloedbaar. Omdat dit deels wettelijke taken zijn, kan niet dit volledige budget worden bezuinigd.
- Ad 2a) € 5,5 miljoen is voor de overige kosten van beschermd wonen. Hieronder vallen onder andere het delen van het regionale begrotingsoverschot met de regiogemeenten en de communicatiecampagne verminderen stigmatisering. Het delen van het begrotingsoverschot kan worden beïnvloed door meer- of minder uit te geven op de regionale begroting van MO/BW. De communicatiecampagne is geen wettelijk taak, maar een beleidskeuze van de gemeente en kan dus ook worden beïnvloed. Het college is akkoord gegaan met deze inzet voor 2026 en 2027.
- Ad 2b) In het kader van het beleidsplan Samen Dichtbij dragen we met een communicatie campagne “Hoe is het?“ (in samenwerking met tien regiogemeenten) bij aan het verminderen van de stigmatisering van inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan het voorkomen én het herstel van psychische kwetsbaarheid.
- Ad 3) Dit betreft inkomsten van inwoners die een eigen bijdragen betalen voor Beschermd Wonen. Deze zijn niet beïnvloedbaar maar vloeien voort uit wettelijke regelingen.
- Ad 4) Dit zijn uitvoeringskosten voor Beschermd Wonen€. Deze zijn op lange termijn beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen hecht met de regiogemeenten aan het leveren van passende beschermd wonen zorg voor inwoners die dat nodig hebben. Daarbij blijven we werken aan het realiseren van beschermd thuis waar mogelijk, net als in andere regio’s.

Knoppen

- Het minder bieden van voldoende beschermd wonen zorg aan inwoners die deze zorg nodig hebben heeft negatieve effecten op de herstelmogelijkheden van deze inwoners, maar zal op termijn naar verwachting ook meer kosten voor de samenleving en de gemeente betekenen.

- De Nijmeegse raad kan afwijkend besluiten over de door de regiogemeenten vastgestelde regiobegroting beschermd wonen/maatschappelijke opvang. Echter de relatie met de regiogemeenten is van belang, gezien de gemaakte afspraken, maar ook het financiële aandeel van de gemeente Nijmegen in de regiobegroting (44,5%) en het belang om de zorgdruk te spreiden over de regio.
- In het kader van het beleidsplan Samen Dichtbij dragen we met een communicatie campagne “Hoe is het?” (in samenwerking met tien regiogemeenten) bij aan het verminderen van de stigmatisering van inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan het voorkomen én het herstel van psychische kwetsbaarheid. Het niet investeren in preventie van zorg, leidt tot meer kosten in de zorg als beschermd wonen.
- Het overschot op beschermd wonen kan worden ingezet om de opdracht voor beschermd wonen te verbreden voor een afgebakend deel van de huidige MO-doelgroep. Hierdoor kan deze groep, in lijn met het Wonen Eerst uitgangspunt, vanuit beschermd wonen een woonplek met passende ondersteuning krijgen en hoeft zij niet langer van maatschappelijke opvang afhankelijk te zijn. Dit vermindert op termijn de druk op het regionale vangnet maatschappelijke opvang. Deze keuze betekent wel dat dit deel van het overschot niet langer (geheel) beschikbaar is voor het rechtstreeks dekken van het huidige tekort op maatschappelijke opvang of voor andere regionale bestemmingen.

Werk en Inkomen

10 Nijmegenaren kunnen participeren

10.1 Meer perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1001	Arbeidsmatige dagbesteding	Programma	2.210	2.210	2.210	2.210
D1001	Arbeidsmatige dagbesteding	Uitvoering	-	-	-	-
D1001	Loonkostensubsidies (LKS)	Programma	5.959	5.959	5.959	5.959
D1001	Nieuw beschut	Programma	3.680	2.512	1.769	1.606
D1001	Participatie	Programma	17.961	18.734	18.734	18.739
D1001	Participatie	Uitvoering	1.366	1.366	1.366	1.303
D1001	Sociale werkvoorziening (WSW)	Programma	20.598	19.430	18.203	16.684
Totaal D1001			**51.744**	**50.211**	**48.242**	**46.740**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja (1.1 en 1.2)	1-4	pm	pm	pm
Deels (2.1 en 2.2)	1-4		€ 218	
Nee (3.1)	1-4	€ 250		
Uitvoering	1-4			€ 1.303

1.1 De Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is een wettelijke taak.
Alle geplaatste SW-medewerkers zijn in dienst van de MGR/WerkBedrijf. De (regionale) kosten van de SW moeten door de (regio)gemeenten gedekt worden. Dit doen gemeenten onder andere vanuit de Rijksbijdrage die ze hiervoor ontvangen. Tot 2023 was de Rijksbijdrage echter onvoldoende om de kosten SW te dekken en was een aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk. De WSW is een sterfhuisconstructie; vanaf 2015 is er géén nieuwe instroom van werknemers mogelijk en is er sprake van uitstroom door natuurlijk verloop (pensionering, overlijden, langdurige ziekte/arbeidsongeschiktheid etc.). We zien daarom in de tijd de begrote lasten van de SW in zowel de begroting van de MGR als de gemeentelijke begroting aflopen. Er zijn veel kostprijsbepalende factoren die jaarlijks door de MGR herijkt worden. De benodigde afdracht aan de MGR fluctueert, hierdoor kan er ruimte in de gemeentelijke begroting ontstaan. Dit komt enerzijds door wijzigingen in de kostprijs (arbeidsvoorwaarden, loon- en begeleidingskosten), en anderzijds door een daling van het aantal SW-medewerkers als gevolg van natuurlijk verloop. We blijven de WSW financieel (periodiek) monitoren (n.a.v. Rijkscirculaires, meerjaren-begroting en tussenrapportages MGR).

1.2 Beschut Werk is tevens een wettelijke taak en is onderdeel van de Participatiewet.
Mensen met een arbeidsbeperking en in bezit van een door het UWV afgegeven indicatie ‘beschut werk’, moeten begeleid worden naar een beschutte werkplek. Uitvoering van deze wettelijke taak is gemandateerd aan WerkBedrijf. Vanaf 2027 wordt –met een ingroeipad van 3 jaar- de financieringssystematiek gewijzigd. Regio Nijmegen ontvangt hierdoor minder Rijksmiddelen voor beschut werk. De Rijksmiddelen kunnen weer toenemen als er meer beschut werkplekken worden gerealiseerd.

2.1 Arbeidsmatige dagbesteding, loonkostensubsidie zijn géén wettelijke taken.
De instrumenten arbeidsmatige dagbesteding en loonkostensubsidie worden ingezet met als doel om mensen vanuit de bijstand (als opstap) naar regulier werk te helpen. Hoe meer mensen we uit laten stromen naar betaald werk, hoe lager de uitkeringslasten worden. Het is dus onverstandig om arbeidsmatige dagbesteding en loonkostensubsidie voor te dragen als mogelijke ombuigingsmaatregelen. Bovendien ontvangen we budget van het Rijk voor iedere gerealiseerde baan met loonkostensubsidie, dus dit instrument afbouwen is ook om die reden niet zinvol.

2.2 De re-integratietaak is binnen de Participatiewet een wettelijke taak, maar een gemeente mag eigen beleid hierop maken en de hoogte van de inzet van financiële middelen bepalen.
Participatie wordt als re-integratie-instrument ingezet om bijstandsgerechtigden naar regulier werk te (be)geleiden. Dit wordt voor de gemeenten in Rijk van Nijmegen uitgevoerd door WerkBedrijf. Tot 2023 ontvingen gemeenten budget van het Rijk in de vorm van een integratie-uitkering (IU Participatie > klassiek re-integratiebudget). Vanaf 2023 maakt de financiering door het Rijk echter onderdeel uit van de algemene uitkering (cluster Participatie). Door middel van de rekentool van bureau Berenschot is het mogelijk het Participatiebudget uit de algemene uitkering te bepalen. De zeven regiogemeenten en de MGR hebben de financiële afspraak om met toepassing van deze rekentool periodiek (o.b.v. de Rijkscirculaires) het af te dragen budget te bepalen. Om fluctuaties op te kunnen vangen is het wenselijk om voldoende budget in het programma te hebben en te houden om aan deze afdracht te kunnen blijven voldoen.
Het volledige participatiebudget inzetten als ombuigingsmaatregel is niet zinvol. Dit budget is voor het WerkBedrijf noodzakelijk om bijstandsgerechtigden te laten uitstromen naar (regulier) werk (uitstroomdoelstelling). Indien hierop wordt bezuinigd, zullen de bijstandsaantallen oplopen en komt er een nog grotere financiële druk (knelpunt) op de uitkeringslasten (BUIG).

3.1 Coalitieakkoord 2026-2030 Groeien door doen
Uit het coalitie akkoord: "Methodes zoals het succesvolle ‘groeien door doen’, zien we graag op meer plekken in de stad toegepast." Hiervoor wordt in de periode 2027 tot en met 2030 jaarlijks 250.000 euro beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn beïnvloedbaar (categorie geel).

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen voert de taken uit de Participatiewet uit en richt zich daarbinnen op duurzame uitstroom en/of participatie. We maken daarin geen fundamenteel andere keuzes dan andere grote steden. Wel zijn er lokale accenten aan te wijzen, bijvoorbeeld in subsidieverlening aan organisaties die zich inzetten om participatie te bevorderen van doelgroepen die niet van de reguliere dienstverlening gebruik kunnen maken. Ook zetten we participatiecoaches in voor inwoners die (nog) niet aan het werk kunnen. We willen immers dat iedereen mee kan doen.

Knoppen
Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

- Indien wordt gekozen om het beschikbare budget voor subsidies in te zetten voor 'ombuigingsdoeleinden', dan zal dit tijdig gecommuniceerd moeten worden met de gesubsidieerde organisaties. Het inzetten van subsidiebudget voor ombuigingsdoeleinden is opgenomen in de categorie 'enigszins beïnvloedbaar > tussen één en drie jaar' (€ 218 K). We verstrekken subsidies aan organisaties die inwoners helpen op termijn te kunnen participeren in de samenleving. Stoppen met deze subsidies leidt tot hogere maatschappelijke kosten.
- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 1.303 K).
- Vanuit het coalitieakkoord 2026-2030 zijn er middelen aan het programma toegevoegd voor 'groeien door doen'. Het gaat om een jaarlijks bedrag van € 250.000 vanaf 2027. Hier kan een heroverweging op gemaakt worden en ingezet worden voor eventuele ombuigingsdoeleinden. Het bedrag van € 250.000 is opgenomen in categorie 'beïnvloedbaar > op korte termijn haalbaar (binnen een jaar)'.
- Ruimte op de budgetten WSW en Participatie kent een ongewis en grillig verloop. De hoogte van de ruimte in het budget is afhankelijk van veel factoren (zoals in de toelichting aangegeven) en wijzigt periodiek met onder andere de publicatie van de rijkscirculaires en met de vaststelling van de jaarlijkse meerjarenbegroting van de MGR. We volgen de budgettaire ruimte nauwgezet en nemen dit mee in de reguliere P&C-cyclus.
  Daarnaast is het advies om budgettaire ruimte én knelpunten in het programma in samenhang te nemen en te bekijken. Afgelopen jaren is ruimte in het WSW- en Participatiebudget ingezet voor de verschillende

ombuigingsopgaven. Ook met het huidige coalitieakkoord 2026-2030 is budgettaire ruimte op de WSW afgeraamd.
De budgettaire ruimte op WSW en Participatie is in het overzicht opgenomen als een pm-post.

10.2 Stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1002	Trajecten	Programma	1.829	2.003	712	712
Totaal D1002			**1.829**	**2.003**	**712**	**712**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	2-4	€ 63	€ 0	€ 712

Gemeenten hebben een wettelijke taak bij het stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio. Dit staat vastgelegd in de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI). Deze wet schrijft voor dat gemeenten en UWV in elke arbeidsmarktregio samenwerken om een gezamenlijk, publiek aanspreekpunt voor werkgevers te realiseren. Ook werken gemeenten en UWV samen bij het verlenen van dienstverlening aan werkzoekenden en het bevorderen van hun inschakeling in het arbeidsproces.
Gemeenten hebben een regierol in de regionale samenwerking, waarbij ze de organisatie en inrichting van deze samenwerking faciliteren. Nijmegen heeft als centrumgemeente een bijzondere rol in het vormgeven van het regionale arbeidsmarktbeleid en als ontvanger van de rijksmiddelen (via een decentralisatie-uitkering) voor de regionale samenwerking.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen voldoet aan de wettelijke taak. Lokale accenten van de arbeidsmarktregio zijn opgenomen in beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen.

Knoppen

- Nijmegen ontvangt als **centrumgemeente** middelen voor het bevorderen van de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio. Het is theoretisch mogelijk om deze middelen voor Nijmegen te houden en ergens anders aan te besteden. Hiermee lukt het echter niet om aan de wettelijke taak te voldoen. Ook gaat het in tegen regionale afspraken zoals vastgelegd in het regionale beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027. Dit kan tot een vertrouwensbreuk in de regionale samenwerking leiden, met zowel partners als andere gemeenten.
  Indien wordt gekozen om het beschikbare budget in te zetten voor 'ombuigingsdoeleinden', dan kan dat alleen in samenspraak met de regiogemeenten en de samenwerkingspartners. Vanwege het beoogde regionale budget en regionale afspraken is beïnvloedbaarheid van het budget op korte termijn niet mogelijk.
  De rijksmiddelen die centrumgemeente Nijmegen meerjarig ontvangt, zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2027-2030 van de MGR voor regionale inzet in de komende jaren. MGR is kassier voor deze middelen; inzet/besteding van deze middelen is aan het regionaal beraad.
  Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.
- Budget regionale samenwerking arbeidsmarktregio jaarschijf 2030 is opgenomen in de categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 712 K).

10.3 Verkleinen gezondheidsverschillen armoede

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1003	CAZ Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	Programma	5.103	5.103	5.103	5.103
D1003	CAZ Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	Uitvoering	246	246	246	246
Totaal D1003			**5.349**	**5.349**	**5.349**	**5.349**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-3		€ 5.103	
Uitvoering				€ 246

Er zijn grote verschillen in gezondheid van Nijmegenaren die samenhangen met sociaaleconomische positie en/of migratieachtergrond. Nijmegenaren die moeite hebben met rondkomen, een laag opleidingsniveau of een migratieachtergrond hebben, ervaren een minder goede psychische en lichamelijke gezondheid dan anderen. Zij leven korter en minder lang in goede gezondheid. Financiële bestaansonzekerheid is een van de belangrijkste invloeden op gezondheid. De gemeentepolis Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering maakt het grootste deel uit van dit doel. De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen behoort tot de gemeenten met de hoogste gemeentelijke bijdragen aan de zorgverzekeringspremie. Niet alle gemeenten bieden een gemeentepolis. Deze gemeenten hebben over het algemeen een alternatief aanbod geregeld, zoals via de bijzondere bijstand.

Knoppen

- Stoppen met de CAZ (€ 5.103K)
  De Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering is de gemeentepolis voor inwoners met een laag inkomen. De gemeente financiert een deel van de zorgpremie, zodat inwoners het pakket kiezen dat bij hen past in plaats van de goedkoopste zorgverzekering. Het stoppen met de CAZ betekent een ingrijpende verandering voor circa 12.000 inwoners (huidige aantal gebruikers van de CAZ), die vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. Gevolgen van deze knop zijn dat inwoners zorg gaan mijden, hun gezondheid verslechtert en groter beroep doen op de bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, Wmo en jeugdzorg. Het risico van deze knop is dus dat – zonder volwaardig alternatief – de maatschappelijke kosten verschoven worden en mogelijk zelfs hoger uitvallen. Naast het afschaffen van de CAZ kan ervoor worden gekozen om pakketten te schrappen, voorwaarden aan te passen of de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Ook dit heeft bovengenoemde gevolgen voor inwoners en de samenleving. Dit budget is niet direct beïnvloedbaar, omdat dit afhankelijk is van de afspraken die worden gemaakt met de zorgverzekeraars.
- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 246K).

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

10.4 Bestrijden gevolgen opgroeien in armoede

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1004	Kindregelingen	Programma	1.250	1.086	1.086	1.086
Totaal D1004			**1.250**	**1.086**	**1.086**	**1.086**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-3	€	€ 1.086	€

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De gemeente Nijmegen heeft alle kindregelingen belegd bij Stichting Leergeld. Sommigen gemeenten hebben een vergelijkbare samenwerking met Stichting Leergeld, of andere vergelijkbare stichtingen. Er zijn ook gemeenten die naast of in plaats van een samenwerking met een externe stichting eigen gemeentelijke regelingen hebben voor kinderen, zoals een meedoenbudget voor kinderen.

Knoppen
- Stoppen met de kindregelingen (€ 1.086K)
  Stichting Leergeld voert in opdracht van de gemeente de kindregelingen uit. Het stoppen met of verlagen van deze subsidie heeft als gevolg dat kinderen die opgroeien in armoede niet meer mee kunnen doen. Dit raakt minstens 4.350 kinderen uit 2.400 huishoudens, het aantal dat is geholpen door Stichting Leergeld in 2024. Het risico is dat de kansenongelijkheid wordt vergroot. Ook is er een grotere kans op sociale isolatie, stress, een slechte gezondheid en hogere maatschappelijke kosten op korte en lange termijn. Daarnaast zou dit het stopzetten van een goede samenwerking met Stichting Leergeld betekenen. Indien er aan deze knop wordt gedraaid, kan ervoor gekozen worden om volledig te stoppen met de subsidie of minder subsidie te verstrekken.

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

10.5 Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1005	Maatschappelijke participatie	Programma	3.116	3.102	3.102	2.945
D1005	Maatschappelijke participatie	Uitvoering	110	110	110	110
Totaal D1005			**3.226**	**3.212**	**3.212**	**3.056**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee (1.1)	1-3	€ 1.058		
nee (1.2)	1-3	PM	PM	
nee (1.3)	1-3	€ 31		
uitvoering	1-3			€ 110

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en wel beïnvloedbaar. De meedoenregeling (1.1) en het busvoordeelabonnement (1.2) maken het grootste deel uit van dit doel.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Gemeenten in Nederland hebben over het algemeen vergelijkbare alternatieven voor de Nijmeegse meedoenregeling en het busvoordeelabonnement. De hoogte van de vergoeding, de voorwaarden en de wijze van aanbieden (bijvoorbeeld via een stadspas) verschilt.

Knoppen
- Stoppen of aanpassen van meedoenregeling die participatie stimuleert.
  Met de meedoenregeling zorgen we ervoor dat inwoners met een laag inkomen ook mee kunnen doen aan het maatschappelijk leven. Het stoppen met deze regelingen zorgt ervoor dat inwoners met een laag inkomen minder kunnen meedoen. Het raakt circa 9.300 (aangepast naar het aantal voor meedoenregeling) inwoners die gebruik maakten in 2024 van de meedoenregeling. Dit zorgt voor een groter risico op sociale isolatie en een slechte mentale en fysieke gezondheid. Inwoners voelen dit direct in hun portemonnee en in hun dagelijks leven, zeker wanneer hier geen alternatief tegenover staat. Binnen deze knop kan ervoor worden

gekozen om de meedoenregeling aan te passen op onderdelen, zoals de voorwaarden voor de regeling, het tegoed en/of de gemeentelijke bijdrage.
- Er is in 2026 een nieuw contract met Transdev afgesloten voor het busvoordeelabonnement. Dit contract loopt 10 jaar en kan tussentijds niet worden opgezegd. De gemeente kan bijvoorbeeld wel eventueel de eigen bijdrage voor inwoners verhogen of in overleg met Transdev de doelgroep beperken.
- Ontwikkelingsbudget stadspas. Er is budget beschikbaar voor doorontwikkeling van de digitale stadspas (€ 31K).
- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 110K).

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

11 Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid

11.1 Verstrekken uitkeringen en toeslagen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1101	Bijzondere bijstand	Programma	13.149	13.101	11.801	11.301
D1101	Bijzondere bijstand	Uitvoering	8.462	8.423	8.438	8.438
D1101	Participatiewet	Programma	2.472	2.429	2.431	2.434
D1101	Participatiewet	Uitvoering	7.716	7.716	7.716	7.588
Totaal D1101			**31.770**	**31.639**	**30.355**	**29.728**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja (1.1)	1-3	
Ja (1.2)	1-3	€ pm
Nee (2.1)	1-3	€ 3.585
Nee structureel (2.2)	1-3	€ 950
Nee a-structureel (2.2)	1-3	€ 2.300
Uitvoering		€ 7.588

(1.1) Bijstandsverlening, Studietoeslag en onderdelen van de (1.2) bijzondere bijstand zijn wettelijke taken.
Het betreft hier met name de begrote middelen voor bijstandsverlening (BUIG) en studietoeslag. Beiden zijn wettelijke regelingen. De bijstandsuitkeringen (BUIG) zijn moeilijk beïnvloedbaar. Ook de uitgaven voor studietoeslag zijn nauwelijks beïnvloedbaar; het betreft hier een openeinderegeling, waarbij een student met een medische beperking een maandelijkse toeslag ontvangt als hij/zij aan de voorwaarden voldoet.

De Rijksontvangsten BUIG zijn voor de gemeente nagenoeg niet beïnvloedbaar (m.u.v. het onderdeel loonkostensubsidie). Voor Nijmegen geldt dat het budget gebaseerd is op het objectieve verdeelmodel. Dit model verdeeld het macrobudget BUIG grotendeels op basis van objectieve maatstaven.

Op beide onderdelen van de Participatiewet (BUIG en studietoeslag) verwachten we nadelige resultaten. Voor BUIG is Nijmegen een zogeheten 'nadeelgemeente'; dit betekent dat het Rijksbudget BUIG veelal onvoldoende blijkt te zijn om de uitgaven BUIG te kunnen dekken. Op de regeling studietoeslag zien we sinds de stelselwijziging medio 2022 een stijgende lijn van aanvragen en toekenningen. De (verwachte) tekorten op deze regeling nemen jaarlijks toe. Een bezuiniging op beide regelingen (bijstandsverleningen en studietoeslag) is gezien het wettelijke karakter en de verwachte meerjarige tekorten niet verstandig.

(1.2) Binnen bijzondere bijstand is een aantal regelingen wettelijk en een aantal niet-wettelijk. Wettelijke regelingen zijn niet of beperkt beïnvloedbaar, zoals de Individuele inkomenstoeslag (IIT) en beheer- en bewindvoeringskosten.

(2.1) Subsidies en de bovenwettelijke onderdelen van de bijzondere bijstand zijn wel beïnvloedbaar.
In Nijmegen kennen we ook een aantal niet-wettelijke regelingen, zoals bijzondere bijstand voor medische kosten en inrichting en wonen. De niet-wettelijke regelingen binnen de bijzondere bijstand zijn beïnvloedbaar, maar een individuele beoordeling is wel wettelijk verplicht.
Subsidies die we verstrekken zijn niet-wettelijk en beïnvloedbaar.

(2.2) Coalitieakkoord 2026-2030:
Met het coalitieakkoord zijn er extra middelen toegevoegd aan het programma. Deze middelen zijn beïnvloedbaar. Het gaat om de volgende onderdelen:

- Bijverdienbonus (500.000 euro structureel)
- Nijmeegs Maatschappelijk Meedoen Budget (NMMB) (1,8 miljoen euro in 2027, aflopend naar 0,5 miljoen euro structureel)
- Visie Financiële bestaanszekerheid (jaarlijks 500.000 euro in de periode 2027 tot en met 2030)
- Tegengaan energiearmoede (jaarlijks 500.000 in 2027 en 2028)

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen voert de wettelijke taken uit de Participatiewet uit, en kiest binnen de bijzondere bijstand voor bovenwettelijke regelingen, naast wettelijke regelingen. Gemeenten richten hun bijzondere bijstand verschillend in, afhankelijk van lokale keuzes en de inrichting van het overige armoedebeleid. Gemeenten die bijvoorbeeld geen gemeentepolis hebben, bieden meer mogelijkheden voor bijzondere bijstand voor medische kosten.

Daarnaast lopen we vooruit op een aantal wijzigingen die terugkomen in de Participatiewet in Balans, zoals een meer integrale en mensgerichte dienstverlening en het ondersteunen van jongeren in een kwetsbare positie. Uit de benchmark Werk & Inkomen blijkt dat Nijmegen qua aantal bijstandsgerechtigden niet bijzonder afwijkt van de vergelijkingsgroepen. Wel is in 2024 een grotere stijging van de bijstandspopulatie te zien.

Knoppen

- Snijden in bovenwettelijke bijzondere bijstand (3.496K)
  Het is mogelijk om te snijden in de regelingen voor medische kosten en inrichting en wonen. Inwoners kunnen dan minder makkelijk ondersteuning krijgen voor medische kosten en inrichting en wonen. Dit heeft ermee te maken dat een individuele beoordeling wettelijk verplicht is. Dit betekent dat inwoners altijd een aanvraag voor individuele bijzondere bijstand mogen aanvragen, ook wanneer de gemeente hier geen specifieke regeling voor kent. Wanneer de kosten noodzakelijk zijn en voortvloeien uit bijzondere omstandigheden waarin men niet zelf kan voorzien, moet de gemeente alsnog individuele bijzondere bijstand verstrekken. Dit vraagt een maatwerkbeoordeling en zal voor de gemeente betekenen dat er meer uitvoeringscapaciteit nodig is.
- Individuele inkomenstoeslag (PM)
  De individuele inkomenstoeslag is een jaarlijkse toeslag voor huishoudens die langdurig een laag inkomen (onder de 110% van het sociaal minimum) hebben. Dit is een wettelijke regeling, maar met beleidsvrijheid voor gemeenten. Het is mogelijk om het bedrag per huishouden te verlagen of de inkomensgrens te verlagen, zodat minder mensen in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag. Het gevolg hiervan is dat de bestaanszekerheid van onze meest kwetsbare inwoners wordt aangetast. Het risico voor de gemeente is dat deze inwoners vaker een beroep doen op de bijzondere bijstand.
- Stoppen met subsidies
  We verstrekken subsidies aan organisaties die inwoners helpen op termijn te kunnen participeren in de samenleving. Stoppen met deze subsidies leidt tot hogere maatschappelijke kosten.

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 7.588K).
- Vanuit het coalitieakkoord 2026-2030 zijn er middelen aan het programma toegevoegd voor:
    - Bijverdienbonus: Het gaat om een jaarlijks bedrag van € 500.000 structureel vanaf 2027.
    - NMMB: a-structureel voor 2027 en 2028 € 300.000 per jaar en structureel vanaf 2027 € 1.450.000.
    - Visie Financiële bestaanszekerheid: van 2027 t/m 2030 a-structureel € 500.000 per jaar.
    - Tegengaan energiearmoede: voor 2027 en 2028 a-structureel € 500.000 per jaar.

  Er kan een heroverweging gemaakt worden op deze middelen en ingezet worden voor eventuele ombuigingsdoeleinden. Er is een onderscheid gemaakt tussen structurele middelen (€ 1.95K) en a-structurele middelen (€ 1.300K). De bedragen zijn opgenomen in categorie 'beïnvloedbaar > op korte termijn haalbaar (binnen een jaar)'.
- Indien wordt gekozen om het beschikbare budget voor subsidies in te zetten voor 'ombuigingsdoeleinden', dan zal dit tijdig gecommuniceerd moeten worden met de gesubsidieerde organisaties. Het inzetten van subsidiebudget voor ombuigingsdoeleinden is opgenomen in de categorie 'enigszins beïnvloedbaar > tussen één en drie jaar' (€ 156K).

11.2 Aanbieden aanvullende gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1102	Subsidies inkomensondersteuning	Programma	741	856	856	825
Totaal D1102			**741**	**856**	**856**	**825**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja / nee/ deels	1-3		€ 741	€ 84

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en wel beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De keuzes van Nijmegen in het ondersteunen van organisaties is vergelijkbaar met andere grote steden. De inzet is afgestemd op de organisaties in het armoedenetwerk in de stad.

Knoppen

- Subsidies inkomensondersteuning

  Stoppen met activiteiten onder dit doel heeft als gevolg dat inwoners niet of in mindere mate in noodzakelijke aspecten van hun levensonderhoud kunnen voorzien, zoals voedsel, kleding en vervoer. Dit heeft meer stress, een slechte gezondheid en kansenongelijkheid tot gevolg. Dit leidt tot hogere maatschappelijke kosten, bijvoorbeeld op bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp. Een ander risico is dat vrijwilligersorganisaties omvallen en we daardoor verder afdrijven van een sterke sociale basis.

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

11.3 Voorkomen problematische schulden

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1103	Schuldhulp en -preventie geldzorgen	Programma	1.955	1.955	1.705	1.705
D1103	Schuldhulp en -preventie geldzorgen	Uitvoering	2.279	2.279	2.279	2.279
Totaal D1103			**4.234**	**4.243**	**3.984**	**3.984**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-3	€ 1.413	€ 216	
uitvoering				€ 2.279

We voorkomen problematische schulden van Nijmegenaren, door vroegtijdige en snellere dienstverlening bij geldzorgen. De activiteiten onder dit doel zijn gericht op de preventie van schulden en zijn deels wettelijk en deels niet-wettelijk. Wettelijke activiteiten zijn bijvoorbeeld de dienstverlening aan ondernemers en onderdelen van de subsidie aan Bindkracht10, zoals vroegsignalering. Niet-wettelijke activiteiten zijn bijvoorbeeld subsidies aan partners die lessen verzorgen binnen het voortgezet onderwijs over financiën en de sociale kant van geld, Fix je shit voor informatie over financiën aan jongeren die 18 jaar worden en onderdelen van de subsidie aan Bindkracht10 gericht op integrale en outreachende aanpakken om inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk te ondersteunen. Stoppen met deze activiteiten leidt tot meer en hogere schulden, met onder andere meer stress en een slechtere gezondheid als gevolg. Maatschappelijke kosten verschuiven zich naar onder andere schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp.

Kwaliteitsniveau en benchmark
We willen inwoners vroeger in beeld hebben en sneller een hulpaanbod kunnen doen. Daarom zijn we wijkgericht georganiseerd en goed vindbaar voor inwoners en maatschappelijke partners via de Financieel Expert in de Wijk, onze toegangspoort. Met deze aanpak bereiken we relatief meer inwoners dan vergelijkbare gemeenten en zien we dat inwoners ons steeds meer weten te vinden.

Knoppen
- Preventie van schulden (€ 177K)
  Betreft budget voor o.a. geldlessen op school, armoede- en schuldenplatform en F!X je shit. Realiseerbaar op korte termijn.
- Coalitieakkoord 2026-2030 (€ 1.000K structureel en € 250K a-structureel):
  In het coalitieakkoord zijn er extra middelen vrijgemaakt voor de kwijtschelding van schulden. Voor 2027 en 2028 per jaar € 750.000 en vanaf 2029 structureel € 500.000. Daarnaast is er structureel € 500.000 toegekend voor schuldhulpverlening aan gezinnen met kinderen. Realiseerbaar op korte termijn.
- Subsidie Bindkracht10 Outreachend werken FEW: € 216K. Realiseerbaar op de middellange termijn.
- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 2.279K). Een groot deel van de werkzaamheden betreft de uitvoering van wettelijke taken.

Stoppen met deze activiteiten leidt tot meer en hogere schulden, met onder andere meer stress en een slechtere gezondheid als gevolg. Maatschappelijke kosten verschuiven zich naar onder andere schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp.

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

11.4 Duurzaam uit de schulden

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1104	SHV - begeleiding	Programma	2.089	2.089	2.089	2.089
D1104	SHV - begeleiding	Uitvoering	1.039	1.039	1.039	1.039
Totaal D1104			**3.128**	**3.128**	**3.128**	**3.128**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	1-3	€ 385	€ 72	
uitvoering				€ 1.039

We willen meer Nijmegenaren duurzaam uit de schulden helpen door passende en snellere dienstverlening bij geldzorgen en schulden. De activiteiten onder dit doel zijn zowel wettelijk als niet-wettelijk. Wettelijke onderdelen zijn niet tot beperkt beïnvloedbaar. Dit zijn bijvoorbeeld de onderdelen uit de subsidie aan Bindkracht10 gericht

op de dienstverlening binnen de schuldhulpketen, zoals gedurende stabiliteitstrajecten en budgetcoaching en -beheer. Niet-wettelijke onderdelen zijn beïnvloedbaar, bijvoorbeeld de subsidies gericht op thuisadministratie en begeleiding door een maatje tijdens intensieve schuldhulpverleningstrajecten, maar ook het Jongeren Perspectief Fonds.

Kwaliteitsniveau en benchmark
We bieden meer dienstverlening aan inwoners dan de basisdienstverlening van schuldhulpverlening. We hebben specifieke aandacht voor jongeren, ondernemers en werkende armen. We lopen voorop in het gebruik van technische oplossingen voor schulden, zoals het convenant Lokale Overheden, het Jongerenperspectieffonds en het Schuldenknooppunt. De zwaarte van onze inzet zit in de preventie van schulden. De curatieve aanpak van schulden loopt relatief achter op vergelijkbare gemeenten, ondanks een vergelijkbare inzet van middelen.

Knoppen
- Minder ondersteuning bij geldzorgen (€ 385K): op de kortere termijn is het mogelijk om te stoppen met het Jongeren Perspectief Fonds.
- Subsidies voor ondersteuning thuisadministratie en begeleiding door een maatje (€ 72K): mogelijk op de middellange termijn.
- Budget voor de uitvoering is opgenomen in categorie 'beperkt beïnvloedbaar > vanaf het vierde jaar' (€ 1.039K). Een groot deel van de werkzaamheden betreft de uitvoering van wettelijke taken.

Stoppen met deze activiteiten betekent minder laagdrempelige ondersteuning voor inwoners met geldzorgen, meer kans op hogere schulden, langere trajecten en terugval. Dit alles leidt tot meer stress en op termijn tot hogere maatschappelijke kosten door intensievere trajecten, een slechtere gezondheid en sociale isolatie. Kosten verschuiven zich naar wanneer inwoners nóg hogere schulden hebben en naar bijvoorbeeld Wmo en jeugdhulp.

Bovenstaande uitwerking behoeft een concretiseringsslag waarvoor een zoekrichting vanuit het college benodigd is. Aan de hand van deze concretiseringsslag kunnen onderstaande 'knoppen' nader uitgewerkt worden.

Onderwijs

12 Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

12.1 Samen met onderwijs en opvangpartners bevorderen we kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden zodat kinderen kunnen deelnemen aan regulier onderwijs en naschoolse ondersteuning

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1201	Onderwijsachterstandenbeleid OAB	Programma	4.043	5.293	5.293	5.293
D1201	Onderwijsachterstandenbeleid OAB	Uitvoering	450	450	450	450
D1201	Peuterwerk	Programma	1.404	1.404	1.404	1.404
Totaal D1201			**5.898**	**7.148**	**7.148**	**7.148**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Deels	1-4	€ 500	€ 2.500	€ 3.000
				€ 525

Toelichting beïnvloedbaarheid
Dit doel gaat over de uitvoering van het OnderwijsAchterstandenBeleid (OAB) en Peuterwerk, voor een totaal budget van € 11,55 miljoen aan lasten. Hiervan is € 6,0 miljoen afkomstig van de SPUK-uitkering van het ministerie van OCW. Dit is het 'Onderwijsachterstandenbeleid', en het bedrag is daarom niet beïnvloedbaar. Het restant van € 5,55 miljoen betreft gemeentelijke middelen. We delen het gemeentelijke bedrag op in drie bedragen:

Het bedrag van € 3,0 miljoen euro is beperkt beïnvloedbaar na het 4e jaar. Dit bedrag hebben we toegevoegd aan de rijksmiddelen, voor de uitvoering van de taken OAB primair, VVE en voor de uitvoering van de extra ontwikkeltijd. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van de 4-jarige beleidskaders bij deze onderwerpen. Een bedrag van 0,5 miljoen euro is toegekend in meerjarige subsidies, waar we vanaf het 4e jaar nieuwe keuzes over kunnen maken.

Een bedrag van € 2,5 miljoen euro van dit gemeentelijke bedrag is enigszins beïnvloedbaar in een periode van 1 tot 3 jaar. Dit zijn grotendeels (meerjarige) subsidies.

Tot slot is een bedrag van € 0,5 miljoen euro wel beïnvloedbaar. Dit zijn de middelen uit het coalitieakkoord 'Groeien met Lef 2026-2030', bedoeld voor verbetering Kansengelijkheid onderwijs. Deze middelen zijn nog niet geprogrammeerd voor 2027. Bij het kopje 'knoppen' is verder toegelicht wat de consequenties zijn van schrappen of verlagen van dit budget.

Toelichting beleidsvrijheid
Hieronder wordt kort uiteengezet waar wel of geen beleidsvrijheid zit binnen het programma Onderwijs.

Onderwijsachterstandenbeleid
De gemeente heeft in Nederland een belangrijke wettelijke taak in het OnderwijsAchterstandenBeleid (OAB), het organiseren van voorschoolse educatie (Peuterwerk/VVE) en het financieren hiervan. Dit is gericht op het bevorderen van gelijke (onderwijs)kansen voor kinderen die risico lopen op een achterstand. Er wordt niet voorgeschreven hoe dit er uit moet zien, maar de beschikbare rijksmiddelen zijn wel geoormerkt. Daarnaast zetten wij hier aanvullend gemeentelijke middelen voor in.

Het Nijmeegse onderwijsachterstandenbeleid heeft de volgende onderdelen:
1. Onderwijsachterstandenbeleid primair onderwijs (OAB primair):

- Subsidie voor inzetten activiteiten in het primair onderwijs voor het voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken van taal- en onderwijsachterstanden.
- Subsidie voor extra onderwijsinzet voor peuters met een VVEVVE-indicatie die de overstap maken naar het basisonderwijs (wettelijke verplichting om doorgaande lijn te organiseren van voor- naar vroegschool).
- Subsidie voor de organisatie van extra ontwikkeltijd voor kinderen in het primair onderwijs (naschools aanbod rondom brede scholen).

2. OAB algemeen:
    - Diverse subsidies voor het bestrijden van onderwijsachterstanden en het bevorderen van kansengelijkheid.
    - We subsidiëren bijvoorbeeld: activiteiten om een veilige schoolomgeving te stimuleren (SchoolsOut), extra beroepenoriëntatie in het primair en voortgezet onderwijs en maatschappelijke projecten voor kinderen.

3. Gelijkwaardige kansen in het onderwijs:
    - We hebben in het coalitieakkoord 'Groeien met Lef' middelen opgenomen die we inzetten voor gelijkwaardige kansen in het onderwijs. Deze middelen zijn nog niet geprogrammeerd voor 2027.

Voor- en vroegschoolse educatie (vve/peuterwerk)
Aansluitend op het onderwijsachterstandenbeleid zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van voorschoolse educatie (Peuterwerk/VVE) en het financieren hiervan. De Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) richt zich op het verbeteren van de taalontwikkeling van jonge kinderen en het verhogen van de kwaliteit van peuterspeelzalen. De wet verplicht de gemeente om een dekkend en kwalitatief hoogstaand aanbod van voorschoolse educatie (vve) te realiseren voor kinderen met een taalachterstand. Hiervoor verstrekken gemeente subsidie aan peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen, en zijn ze verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van de kwaliteit van deze voorzieningen. De wet verplicht gemeenten samen te werken met lokale partners, zoals basisscholen en kinderopvanginstellingen. De gemeente ontvangt hiervoor middelen via het Gemeentefonds, dat jaarlijks door het Rijk wordt vastgesteld.

Naast de landelijke middelen zetten we hiervoor ook gemeentelijke middelen in.
Om ongelijke uitgangsposities op jonge leeftijd te compenseren is voor- en vroegschoolse educatie (Peuterwerk/VVE) een cruciale interventie. Dit verbetert de startpositie van kinderen met een achterstand en het draagt bij aan een succesvolle schoolloopbaan. Daarnaast moet de gemeente het bereik van de doelgroep kritisch monitoren en het aanbod waar nodig aanpassen.

In Nijmegen kennen we de volgende onderdelen binnen het Peuterwerk/VVE:
- Vroegschools Educatie (VE) Peuterwerk: Financiering van de peutergroepen waarin VE wordt aangeboden
- Subsidie voor het versterken van de pedagogische kwaliteit en de professionalisering op deze doelgroeplocaties.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Voor het onderwijsachterstandenbeleid is geen benchmark te maken. Wel komt bij een vergelijking naar voren dat de gemeente Nijmegen expliciet(er) investeert in onderwijsachterstandenbeleid. Dit doen we met programma’s en structurele financiering.

Knoppen
Het bedrag van € 2,5 miljoen euro dat staat aangegeven als enigszins beïnvloedbaar is 1 van de knoppen waar aan gedraaid kan worden. Verlagen of schrappen van dit budget betekent dat we op termijn geen aanvullende subsidies meer verlenen, en dat organisaties geen aanvullende interventies meer kunnen uitvoeren die bijdragen

aan het verkleinen van onderwijsachterstanden en vergroten van gelijkwaardige kansen in het onderwijs. Kinderen die kwetsbaar zijn ontvangen dan geen steuntje in de rug meer of nemen niet meer deel aan activiteiten waar ze vanuit hun omgeving niet of nauwelijks mee in aanraking komen.

Het bedrag van € 0,5 miljoen dat staat aangegeven als beïnvloedbaar is het bedrag uit het coalitieakkoord 'Groeien met Lef' voor verbeteren kansengelijkheid in en om het onderwijs. Deze middelen zijn nog niet geprogrammeerd. Verlagen of schrappen van dit budget betekent dat we het versterken van de aanpak om gelijkwaardige kansen minder stevig neergezet kan worden. Er moeten dan scherpe keuzes gemaakt worden.

12.2 Zoveel mogelijk jongeren verlaten de school met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma of startkwalificatie

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1202	Bestrijding voortijdig schoolverlaten VSV	Programma	-996	-997	-997	-997
D1202	Bestrijding voortijdig schoolverlaten VSV	Uitvoering	2.266	2.266	2.266	2.266
Totaal D1202			**1.270**	**1.269**	**1.269**	**1.269**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar	
Ja	3-4	€ 500	€ 1.290

Gemeenten hebben een wettelijke taak in het uitvoeren van de Leerplichtwet. De Leerplichtwet verplicht kinderen in Nederland om onderwijs te volgen vanaf hun 5e tot hun 16e levensjaar. Na hun 16e moeten jongeren tot hun 18e verjaardag onderwijs blijven volgen als ze nog geen startkwalificatie hebben behaald, zoals een diploma op mbo-niveau 2, havo of vwo. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak ontvangt de gemeente middelen via het gemeentefonds.

Daarnaast hebben gemeenten op basis van de Wet regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (tegenwoordig Doorstroompunt) de wettelijke taak om jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie te registreren en te ondersteunen. Ze zijn verplicht om gegevens van deze jongeren te registreren, zoals schoolinschrijving en verzuim, en om te zorgen voor een systeem van doorverwijzing naar passend onderwijs, werk of zorg. Daarnaast moeten gemeenten samenwerken in regionale netwerken, onder leiding van een contactgemeente, om een integraal aanbod van ondersteuning te bieden. Bij dit netwerk moeten scholen, jeugdhulp, welzijnsorganisaties en arbeidsmarktpartijen betrokken zijn. Er wordt niet specifiek voorgeschreven hoe dit er uit moet zien, maar er worden wel geoormerkte rijksmiddelen voor beschikbaar gesteld.

Voor de uitvoering van dit programma ontvangt de gemeente Nijmegen een SPUK-uitkering 'RMC en regionaal programma voortijdig schoolverlaten'. Deze middelen zetten we in voor de dekking van de uitvoeringskosten van het bureau Leerrecht en Doorstroompunt. Dit is niet beïnvloedbaar: betreft rijksmiddelen en betreft een regionaal programma.

Een bedrag van 0,5 miljoen euro is beïnvloedbaar. Dit is het bedrag dat in het coalitieakkoord 'Groeien met Lef' is opgenomen voor de mbo-agenda. Deze middelen zijn nog niet geprogrammeerd. De consequenties van ingrijpen in dit budget is toegelicht onder het kopje 'knoppen'.

Kwaliteitsniveau en benchmark

We voeren de wettelijke taak uit binnen het Doorstroompunt en we werken in een regionaal programma 'Jongeren naar school of werk' aan interventies die bijdragen aan minder schooluitval. Dit doen we samen met onderwijs en andere partners. Deze cijfers rondom uitval worden jaarlijks landelijk gemonitord. In het schooljaar 2024-2025 was het uitvalpercentage voor Rijk van Nijmegen (2,1%) iets lager dan de landelijke cijfers (2,29%) en lager dan de regio Arnhem (2,59%). Ook de Doorstroompunt-regio's Noordoost-Brabant en Utrecht zitten onder het landelijk gemiddelde.

Knoppen
Binnen de bestaande aanpak is het mogelijk om andere werkwijzen en interventies in te zetten die mogelijk meer effect hebben op het resultaat. Met ingang van 2026 startten we de nieuwe programmaperiode met de toegekende regionale middelen, waarbij opnieuw interventies zijn opgenomen die bijdragen aan het verminderen van schooluitval.

Daarnaast is het budget van 0,5 miljoen euro voor de mbo-agenda één van de knoppen waaraan gedraaid kan worden, omdat dit budget nog niet geprogrammeerd is. Verlagen of schrappen van dit budget heeft gevolgen voor de realisatie van de doelstelling uit het coalitieakkoord, zoals de impuls voor het stagepact en de wijkstagehubs.

12.3 Leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs zo zelfstandig mogelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1203	Aangepast vervoer	Programma	2.360	2.360	2.360	2.360
D1203	Aangepast vervoer	Uitvoering	654	655	655	655
Totaal D1203			**3.014**	**3.015**	**3.015**	**3.015**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	3-4	€ 2.491 € 654

Ouders zijn verantwoordelijk voor het vervoer van hun kinderen tussen huis en school. Daar waar dit niet mogelijk is vanwege een handicap of het kind ver van huis naar school gaat, heeft de gemeente de wettelijke taak om in (de bekostiging van het) leerlingenvervoer te voorzien.

Naast de uitvoeringskosten besteedt de gemeente € 1,9 miljoen aan leerlingenvervoer. Het grootste deel hiervan gaat via een vervoersbijdrage naar de uitvoeringsorganisatie BVO DRAN. Het gaat hier om gemeentelijke middelen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het regelen en organiseren van het leerlingenvervoer voor leerlingen die vanwege bepaalde omstandigheden niet zelfstandig naar school kunnen reizen, aldus de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De wettelijke basis hiervoor ligt in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. Gemeenten zijn verplicht om een regeling vast te stellen, waarin is vastgelegd hoe ouders van leerlingen aanspraak kunnen maken op de vergoeding van de vervoerkosten van en naar school.
De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een lokale verordening met bijbehorende beleidsregels vastgesteld. Hierin staat onder andere opgenomen welke soorten vervoervoorzieningen we kennen, hoe we beoordelen of iemand hiervoor in aanmerking komt en wat de vergoedingen van de vervoerskosten zijn.

Knoppen
Bij het vaststellen van de begroting 2025-2028 hebben we bezuinigd binnen het programma onderwijs. De beleidsvrije ruimte van € 1,0 miljoen euro is uit de onderwijsbegroting gehaald. Ook hebben we in 2025 aangegeven dat er binnen de onderwijsbegroting een knelpunt ging ontstaan met het wegvallen van de rijksmiddelen Decentralisatie Uitkering Jeugd. Deze taakstelling vangen we op in de onderwijsbegroting. Vanwege de bezuiniging in 2025 en de taakstelling zien we voor 2027 en verdere jaren geen ombuigingsmogelijkheden binnen de begroting leerlingenvervoer.

12.4 Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1204	Volwasseneneducatie	Programma	161	161	29	29
Totaal D1204			**161**	**161**	**29**	**29**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	3-4	€ 161

Voor de realisatie van dit doel ontvangt de gemeente Nijmegen een SPUK-uitkering 'Educatie', die we moeten gebruiken voor opleidingen in Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Gemeenten ontvangen hiervoor geoormerkte rijksmiddelen, die bovendien in regionaal verband voor de educatietaak worden ingezet. Daarom is het budget niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) verplicht gemeenten sinds 1 januari 2015 om volwassenen zonder inburgeringsplicht toegang te bieden tot educatie die gericht is op het verbeteren van basisvaardigheden. Hierbij gaat het om vaardigheden zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beleid, de inkoop en de financiering van deze educatievoorzieningen. Dit gebeurt vaak in samenwerking met andere gemeenten binnen een arbeidsmarktregio. Het doel van de wet is de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van volwassenen te bevorderen en hen voor te bereiden op werk of vervolgonderwijs. Gemeenten ontvangen hiervoor geoormerkte rijksmiddelen.

Knoppen

De middelen voor (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden voor volwassenen zijn geoormerkte middelen die we binnen de regio Rijk van Nijmegen moeten besteden. Daarom zijn er binnen dit doel in de begroting geen knoppen.

13 We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen

13.1 Kinderen gaan zoveel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool. Er is een goede verdeling van voortgezet en speciaal onderwijs over de stad. Vernieuwing van alle schoollocaties tussen 2008-2048

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1301	Onderwijshuisvesting (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO	Programma	3.773	4.427	5.711	5.660
D1301	Onderwijshuisvesting primair onderwijs PO	Programma	7.926	7.912	6.725	6.636
D1301	Onderwijshuisvesting primair onderwijs PO	Uitvoering	376	376	376	376
D1301	Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs VO	Programma	11.967	11.966	11.965	11.965
Totaal D1301			**24.042**	**24.682**	**24.778**	**24.638**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	3-4	€ 24.042

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak die bij de gemeente ligt. Er is niet voorgeschreven hoeveel geld de gemeente aan onderwijshuisvesting moet besteden. Het betreft een algemene uitkering in het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). Bezuinigen zou dus kunnen, maar we kunnen hier niet volledig mee stoppen.

Op dit moment zijn er 3 systemen binnen de gemeente voor onderwijshuisvesting:

1. Doordecentralisatie (91,8% van de leerlingen); bij doordecentralisatie is het onderwijsgebouw in eigendom van het schoolbestuur.
2. Scholen die niet doorgedecentraliseerd zijn en de gebouwen in eigendom zijn van de gemeente ((Hidaya, Tarcisius en enkele recent gestichte nieuwe scholen zoals Noorderstroom en Waldorf ad Waal): 2,7% van de leerlingen.
3. Voorzieningenharten (verhuur): in totaal 5,5% van de leerlingen. Bij 1,5% zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd (Kleurrijk en Petrus Canisius) en bij 4% zijn de leerlingen niet doorgedecentraliseerd (Oversteek en Talent), maar is het gebouw eigendom van de gemeente is (dit in verband met een bredere wijkfunctie).

Bij systeem 1 (doordecentralisatie) is de uitvoering van de zorgplicht onderwijshuisvesting doorgelegd naar de schoolbesturen. Systeem 1 is beïnvloedbaar als je de doordecentralisatie-overeenkomsten met de schoolbesturen openbreekt of beëindigd. Dit is een proces dat enige tijd duurt. Bij beëindiging van de doordecentralisatie komen ook de kapitaallasten van de schoolgebouwen van de schoolbesturen naar de gemeente, inclusief de kosten voor (grootschalige) renovatie en vervangende nieuwbouw.
Voor systeem 2 en 3 heeft de gemeente de zorgplicht onderwijshuisvesting. De budgetten van systeem 2 en 3 liggen binnen de begroting vast via kapitaallasten van de betreffende schoolgebouwen. Alleen bij nieuwe investeringen als gevolg van nieuwbouw of renovatie is dit budget beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er zitten middelen voor onderwijshuisvesting in de algemene uitkering van het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). De rijksbijdrage onderwijshuisvesting gemeentefonds is door de gemeenteraad bij de doordecentralisatie in 2008 geoormerkt voor onderwijshuisvesting. Hierna is dit bedrag jaarlijks geïndexeerd met de gemeentelijke indexatie. Om deze reden ligt de besteding van Nijmegen voor onderwijshuisvesting boven het landelijk gemiddelde.

Knoppen

- De enige optie is het openbreken of beëindigen van de doordecentralisatie-overeenkomsten met de schoolbesturen. Het is onbekend of dit een bezuiniging oplevert, omdat dan de schoolgebouwen (inclusief kapitaallasten en de kosten voor (grootschalig) onderhoud en vervangende nieuwbouw) terugkomen naar de gemeente. Bij de niet-doorgedecentraliseerde scholen kunnen we de toekomstige kapitaallasten beïnvloeden door niet of minder te investeren in deze schoolgebouwen. Lopende kapitaallasten kunnen we niet beïnvloeden.

Mobiliteit

14 We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden

14.1 Een bereikbare stad via alle modaliteiten

Budget

Doel	Product (T)	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1401	Beheerde fietsenstallingen	Programma	2.256	2.280	2.296	2.294
	Handhaving fietsparkeren	Programma	179	179	179	179
	Verkeer	Programma	1.688	1.796	1.951	1.956
		Uitvoering	85	85	85	85
	Verkeersmanagementcentrale	Programma	1.015	1.014	923	923
		Uitvoering	19	19	19	19
Totaal D1401			**5.243**	**5.373**	**5.453**	**5.457**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee: beheerde fietsenstallingen	7-10			€ 1.903
Ja. , Handhaving fiets parkeren				€ 186
Deels, VMC/RTC Lasten				€1.093
Deels, VMC/RTC Baten		€ 383		
Deels: Verkeer; Verkeersbeleid onderhoud wegen	7-10	€ 1.141	€ 760	
Niet Wettelijk: Bijdrage RVMT	7-10		€ 46	
Niet Wettelijk: Incidentmanagement	7-10		€ 62	
Uitvoering				€ 105

Beheerde fietsenstallingen
De budgetten zijn beperkt beïnvloedbaar omdat alle onderhouds- en beheerderskosten zijn aanbesteed. Hier liggen meerjarige raamovereenkomsten aan ten grondslag die moeilijk binnen afzienbare termijn zijn aan te passen. Daarnaast zijn er huurovereenkomsten en de overeenkomsten derde partijen. Ook deze overeenkomsten hebben een meerjarig karakter en zijn daarom beperkt beïnvloedbaar.

Handhaving fiets parkeren
De handhaving fiets parkeren in de openbare ruimte is een wettelijke taak conform de APV. Daarom zijn deze kosten ook beperkt beïnvloedbaar.

VMC RTC Lasten/baten
Hieronder worden de uitgaven en inkomsten verantwoord van de Verkeersmanagement Centrale (VMC) en de regionaal toezichtcentrale (RTC). VMC is een niet wettelijke taak. Ook hiervoor geldt dat de uitgaven vallen onder meerjarige raamovereenkomsten die zijn aanbesteed. RTC is een wettelijke taak omdat het uitkijken van de camerabeelden vallen onder artikel 151c Gemeentewet. De RTC heeft ook in dat kader meerjarige en meerdere regionale dienstverleningsovereenkomsten met andere gemeenten. Hiervoor worden ook baten gerealiseerd. Over de baten kunnen elk jaar aparte afspraken worden gemaakt in het kader van indexering en zijn daarom beïnvloedbaar.

Verkeersbeleid
Hieronder vallen kosten en uitgaven gemaakt in het kader van beleidsontwikkeling en uitvoering mobiliteit. Voor het initiëren van projecten doen we bijvoorbeeld verkeerskundige onderzoeken die we vaak door specialistische bureaus laten uitvoeren. Ook huren we hiervan ondersteuning in voor het ontwikkelen van beleidsvisies, uitvoering en participatie. Denk bijvoorbeeld aan een uitvoeringsplan voor de 30-km wegen. Ook voeren we kleine aanpassingen in de infra in het kader van verkeersveiligheid uit van dit budget. Ook wordt een deel van dit budget gebruikt om de uitvoering van projecten zonder investeringsbudget te realiseren. Denk aan de verblijfsvriendelijke

binnenstad: dit project wordt betaald vanuit exploitatie. De kosten zijn beïnvloedbaar, maar hebben wel impact op de snelheid waarop we ons beleid kunnen vormgeven en uitvoeren. Daarnaast zouden we beleidskeuzes minder goed cijfermatig kunnen onderbouwen, omdat er minder budget is voor verkeersonderzoeken.

Bijdrage RVMT
Bijdrage aan het Regionaal Verkeersmanagement Team betreft de gemeentelijke jaarlijkse bijdrage aan de regionale aanpak van verkeersmanagement in de Regio Arnhem-Nijmegen. In dit samenwerkingsverband zijn alle gemeentes in de regio, de Provincie en Rijkswaterstaat vertegenwoordigd. Gezien dit ook geen wettelijk taak is zou de gemeente in theorie ervoor kunnen kiezen om eenzijdig eruit te stappen, dit zal gevolgen hebben voor de samenwerking en doorstroming van het verkeer in de regio.

Incidentmanagement
Deze bijdrage is ten behoeve van het incidentmanagement voor pechgevallen op de belangrijkste wegen binnen de gemeente. De berger zorgt ervoor middels een contract dat deze binnen 20minuten ter plaatse is. Deze regeling zorgt ervoor dat er minder verkeershinder is wat de doorstroming op deze wegen bevordert. Aangezien het geen wettelijke taak is van de gemeente om deze taak op zich te nemen kan het huidige contract hiervoor stop gezet worden. Dit zal gevolgen hebben voor de doorstroming van het verkeer.

Verkeersmanagementcentrale
Dit budget is niet tot beperkt beïnvloedbaar. Dit betreft het budget voor het onderhoud van de Verkeersmanagementcentrale. Hierbij gaat het hoofdzakelijk om de kosten om alle technische systemen draaiend te houden. Gezien de wettelijke taak is het niet mogelijk om hierin concessies te doen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen heeft een behouden uitvoeringsbudget voor het beheer van ons verkeerssysteem. Het is niet bekend hoe de Nijmeegse inzet op verkeersbeleid zich verhoudt tot de inzet in andere steden.

Knoppen
- Verkeerskundige onderzoeken
  Met verkeerskundige onderzoeken initiëren we projecten en ontwikkelen we beleidsvisies, uitvoering en participatie en voeren we aanpassingen in de infra door in het kader van verkeersveiligheid. Ook wordt een deel van dit budget gebruikt om de uitvoering van projecten zonder investeringsbudget te realiseren, zoals de verblijfsvriendelijke binnenstad. De kosten zijn beïnvloedbaar, maar hebben wel impact op de snelheid waarop we ons beleid kunnen vormgeven en uitvoeren. Daarnaast zouden we beleidskeuzes minder goed cijfermatig kunnen onderbouwen, omdat er minder budget is voor verkeersonderzoeken.
- Incidentmanagement verkeershinder
  Deze bijdrage is ten behoeve van het incidentmanagement voor pechgevallen op de belangrijkste wegen binnen de gemeente. De berger zorgt ervoor middels een contract dat deze binnen 20minuten ter plaatse is. Deze regeling zorgt ervoor dat er minder verkeershinder is wat de doorstroming op deze wegen bevordert. Er kan voor worden gekozen om het huidige contract stop te zetten. Dit zal leiden tot een minder goede doorstroming van het verkeer.
- Bijdrage regionaal verkeersmanagement
  In dit samenwerkingsverband zijn alle gemeenten in de regio, de Provincie en Rijkswaterstaat vertegenwoordigd. De gemeente kan ervoor kiezen uit het samenwerkingsverband van het Regionaal Verkeersmanagement Team te stappen. Dit zal impact hebben op de samenwerking en doorstroming van het verkeer in de regio.
- VMC RTC baten
  Over de baten kunnen elk jaar aparte afspraken worden gemaakt in het kader van indexering.
- Meerjarige raamovereenkomsten
  Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.

14.2 Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1402	Parkeerprogramma	Programma	12	12	12	12
D1402	Parkeerprogramma	Uitvoering	2.041	2.042	2.057	2.057
D1402	Slagboomparkeren baten	Programma	-20.994	-21.102	-21.102	-21.102
D1402	Slagboomparkeren baten	Uitvoering	17	17	17	17
D1402	Slagboomparkeren lasten	Programma	15.583	15.524	15.422	15.356
D1402	Slagboomparkeren lasten	Uitvoering	106	33	33	33
D1402	Straatparkeren baten	Programma	-20.267	-20.267	-20.267	-20.267
D1402	Straatparkeren lasten	Programma	3.030	3.025	3.020	2.964
D1402	Straatparkeren lasten	Uitvoering	723	614	614	614
D1402	Vergunningen/ontheffingen parkeren	Programma	28	16	16	16
Totaal D1402			**-19.721**	**-20.086**	**-20.179**	**-20.301**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Wettelijk Parkeren	8-10			2.648
Niet wettelijk Parkeren	8-10			€ 12.055
Opbrengsten Parkeren	8-10	€ -41.261		
Uitvoeringskosten				€ 2.710

Parkeren

De budgetten zijn beperkt beïnvloedbaar, omdat alle onderhouds- en beheerderskosten zijn aanbesteed. Hier liggen meerjarige raamovereenkomsten aan ten grondslag die moeilijk binnen afzienbare termijn zijn aan te passen. Daarnaast zijn er huurovereenkomsten, ingebruikgeving overeenkomsten met derde partijen. Ook deze overeenkomsten hebben een meerjarig karakter.

Opbrengsten parkeren

De opbrengsten parkeren zijn te onderscheiden in:
1. verordening parkeerbelastingen (Straat parkeren)
2. privaatrechtelijke parkeertarieven (parkeergarages en parkeerterreinen achter de slagboom)

Beide opbrengstromen zijn beïnvloedbaar aangezien het college en de Raad hierover de nieuwe tarieven vastgesteld.
We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, OV-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid. We geven opdracht aan Dar voor het verstrekken van zoutkisten voor bewoners.
We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen)

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft gemiddelde parkeertarieven ten opzichte van vergelijkbare steden.

Knoppen

- Opbrengst parkeren
  Het is mogelijk om de parkeertarieven te verhogen, waardoor er meer geld binnenkomt. De invoering van nieuwe betaald parkeren gebieden is rendabel. Het stoppen met invoeren van betaald parkeren heeft op middellange termijn geen effect op de begroting.
- Meerjarige raamovereenkomsten onderhouds- en beheerskosten
  Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.

14.3 Meer en betere alternatieven voor je eigen auto

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1403	Openbaar vervoer	Programma	843	839	885	881
D1403	Openbaar vervoer	Uitvoering	3	3	3	3
Totaal D1403			**846**	**842**	**889**	**885**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Deels: beheer weg en haltes	6-8	€	€581	

Beheer van weg en haltes

Nijmegen heeft als wegbeheerder een wettelijke taak tot het beheer en onderhoud van de openbare weg waar de bus rijdt. Ook moeten we haltes beheren en onderhouden. Dit is niet beïnvloedbaar.
Daarnaast voeren we elk jaar nachtvervoer uit tijdens de vierdaagse. Hiervoor doen we een bijdrage aan de vervoerder.
Ook gebruiken we een deel van dit budget voor de ontwikkeling van nieuw OV beleid, waaronder de OV-visie en de ontwikkeling van P+Rs.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor het wettelijk deel van dit doel volgen we de afspraken zoals gemaakt met de provincie (concessieverlener). We doen hierin niet meer, eerder minder.

Knoppen

- Beheer en onderhoud openbare weg
  Er kan gekozen worden om het kwaliteitsniveau van het beheer en onderhoud van de openbare weg bij te stellen.

14.4 We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1404	Havens en kades	Programma	-16	-28	-40	-54
D1404	Havens en kades	Uitvoering	204	181	181	181
Totaal D1404			**188**	**153**	**141**	**126**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee, lasten	7-9	€ 60	€ 9	€ 80
nee, baten	7-9	€ 775	€ 286	
Uitvoering				€ 180

Kwaliteitsniveau en benchmark

Kostendekkendheid van taakveld 2.4 is op dit moment 64%. Door te draaien aan de lastenkant zal er minder budget beschikbaar zijn voor kleine uitgaven t.b.v. de operationele taak van de Havendienst en de regionale doorontwikkeling van de havens. Draaien aan de baten kant is mogelijk door het verhogen van de Scheepsvaartrechten. De gemeente Nijmegen hanteert op dit moment een hoger tarief dan bv. gemeente Tiel en gemeente Arnhem met de scheepsvaartrechten. Bij een kostendekkendheid boven 100% is de gemeente vennootschapsbelasting plichtig.

Knoppen

- Scheepvaartrechten
  Gelet op de kostendekkendheid van 64% kan ervoor worden gekozen om de baten van de scheepvaartrechten te verhogen. De gemeente Nijmegen hanteert op dit moment een hoger tarief dan bv. gemeente Tiel en gemeente Arnhem. Bij een kostendekkendheid boven 100% is de gemeente vennootschapsbelasting plichtig.

15 Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar

15.1 Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1501	Beheer en verbruik Energie en Water	Programma	2.221	2.221	2.221	2.221
D1501	Beheer en verbruik Energie en Water	Uitvoering	2.747	2.739	2.739	2.739
D1501	Beheer objecten openbare ruimte	Programma	309	309	309	309
D1501	Beheer openbaar gemeentelijk grond	Programma	463	462	462	462
D1501	Beheer openbaar gemeentelijk grond	Uitvoering	654	654	654	654
D1501	Beheer vastgoed verkeer en vervoer	Programma	-175	-175	-175	-175
D1501	Magazijn beheer	Programma	743	743	743	743
D1501	Magazijn beheer	Uitvoering	11	11	11	11
D1501	Reclamegelden	Programma	-568	-570	-572	-574
D1501	Reclamegelden	Uitvoering	4	2	2	2
D1501	Verkeer	Programma	5.407	5.582	5.713	5.697
D1501	Verkeer	Uitvoering	19	19	19	19
D1501	Wegen - en Civiele kunstwerken	Programma	14.822	14.839	20.164	15.455
D1501	Wegen - en Civiele kunstwerken	Uitvoering	6.787	6.823	6.823	6.223
D1501	Wijkbeheer- en regie fysiek	Programma	881	881	881	881
D1501	Wijkbeheer- en regie fysiek	Uitvoering	154	154	154	154
Totaal D1501			**34.480**	**34.695**	**40.150**	**34.822**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee beheer en verbruik Energie en Water/Openbare Ruimte	7-9			L:2.599 B: -1.192
Ja, Openbare verlichting			€ 96	€ 2.882
Ja: beheer en onderhoud wegen	7-9	€262	€ 2.791	€5.570
Niet-Wettelijk DRIS	7-9			€27
Wettelijk VRI beheer en onderhoud	7-9	€ 166		€ 1.204
Verkeersmaatregelen fysiek/gedrag	7-9	€ 161		€ 107
Uitvoeringskosten				€ 10.393

Beheer en onderhoud wegen

Het beheer en onderhoud van wegen is een wettelijke taak van de gemeente. Een groot deel van het budget hiervoor ligt vast in meerjarige contracten voor beheer en onderhoud. Daardoor is op de middellange termijn (circa drie jaar) slechts een beperkt deel van dit budget daadwerkelijk beïnvloedbaar. Dit beïnvloedbare deel betreft vooral geplande onderhoudswerkzaamheden die nog niet contractueel zijn vastgelegd. Daarnaast hebben we, op de middellange termijn wel te maken met extra kosten voor het herstel van verhardingen als gevolg van graafwerkzaamheden door Liander in het kader van de netcongestie en energietransitie. Op deze werkzaamheden hebben we weinig invloed; we volgen hierbij de planning en uitvoering van Liander.

DRIS
Dit budget is tbv Dynamisch Route Informatie Panelen. Hiermee wordt OV routeinformatie gedeeld aan de reizigers Gezien dit geen wettelijke taak is zou de gemeente in theorie hiermee kunnen stoppen alleen zal dit in de praktijk lastig zijn gezien dit in samenspraak met de Provincie gaat en hier afspraken aan ten grondslag liggen.

VRI Beheer en Onderhoud
Het beheren en onderhouden van de verkeerslichten is een wettelijke taak. Het budget voor onderhoud is daarbij nodig om de VRI's in stand te houden. Het budget voor het beheer is wel enigszins beïnvloedbaar gezien hier vooral de midlife onderzoeken mee worden bekostigd. De levensduur van een VRI is 15 jaar, halverwege deze levensduur vindt er een midlifeonderzoek plaats om te bepalen of er intern verbeteringen nodig zijn. Hierover zou kunnen worden bepaald dat deze in minder mate worden uitgevoerd met hierbij wel de consequentie dat de VRIs minder goed gaan draaien.

Verkeersmaatregelen fysiek/gedrag
Een deel van dit budget is niet beïnvloedbaar omdat het een wettelijke taak is. Een deel van het budget is wel beïnvloedbaar. De raad heeft geld beschikbaar gesteld om bewoners en bezoekers te verleiden anders te reizen. Hiervan voeren we gedragscampagnes uit, werken we aan de campusaanpak en werken we regionaal samen aan campagnes voor anders reizen (bijvoorbeeld een uitprobeeraanbod).

Kwaliteitsniveau en benchmark
Nijmegen zet iets meer dan gemiddeld in op gedragsverandering. Dit doen we omdat de raad dit een belangrijk instrument vindt in de mobiliteitstransitie. Overigens zien we dat (steeds meer) vergelijkbare steden ook veel investeren in het stimuleren van anders reizen.

Knoppen
- Meerjarige contracten voor onderhoud en beheer
  Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.
- Verkeersregelinstallaties (VRI) midlifeonderzoeken
  De levensduur van een VRI is 15 jaar, halverwege deze levensduur vindt er een midlifeonderzoek plaats om te bepalen of er intern verbeteringen nodig zijn. Er kan voor worden gekozen deze in minder mate uit te voeren met hierbij wel de consequentie dat de VRI’s dan minder goed gaan draaien.
- Gedragscampagnes verkeer
  Er kan voor worden gekozen om minder uit te geven aan gedragscampagnes om bewoners en bezoekers te verleiden anders te reizen.

15.2 Zo min mogelijk vuil en rommel op straat en bestrijding van gladheid om Nijmegen veilig bereikbaar te houden

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1502	Reiniging	Programma	13.167	13.167	13.167	13.167
D1502	Reiniging	Uitvoering	69	57	57	57
Totaal D1502			**13.236**	**13.224**	**13.224**	**13.224**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja, baten	7-9			€ -640
Nee, lasten	7-9	€295	€ 8.524	
Deels, lasten (DVO)	7-9		€ 2.992	€ 1.995
Uitvoeringskosten				€ 57

€ 1.995.000 betreft gladheidsbestrijding. Wettelijke taak
Budget voor gladheidsbestrijding volgens Wegenwet en beleidsplan 'Grip op gladheid'. Taak ligt vast. Er is gemotiveerde uitvoeringsvrijheid. Wijzigingen in de uitvoering kunnen jaarlijks worden doorgevoerd. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden. Range 0-100k€.

€ 295.000 betreft graffiti-meldpunt en aanpak
Schoonmaken eigendommen gemeente Nijmegen in de openbare ruimte. In principe beïnvloedbaar. Geen wettelijke taak voor zover de zorgplicht over onze eigendommen niet in gevaar komt. Effect bij wegvallen leidt tot meer graffiti en verloedering van de openbare ruimte. Gevolg een aantrekkend effect van graffiti en beplakkingsoverlast. Range 30-65k€.

€ - 640.000 betreft Single Use Plastic (SUP) vergoeding RWS Zwerfafval:
Dit budget betreft de vergoeding voor de aanpak van zwerfafval (reiniging door DAR), voorzieningen (inzamelmiddelen zoals afvalbakken), interventies (gedragsinterventies, projecten, uitingen, communicatie). Dit budget is niet beïnvloedbaar. Belangrijkste doel van deze Europese SUP-richtlijn is het verminderen van de milieu-impact van wegwerpplastics, zoals ballonnen, maaltijdverpakkingen, drankverpakkingen, rietjes en bestek.

€ 8.524.000 + € 2.992.000 betreft wegenreiniging onkruid, vervuiling en zwerfafval. Dit is een wettelijke taak in het kader van de zorgplicht; het veilig en begaanbaar houden van alle wegdelen. Gemotiveerde uitvoeringsvrijheid in de mate van reiniging of gebied gespecificeerd. Momenteel is het reinigingsniveau ingestoken op "sober en doelmatig" (CROW beeldkwaliteit B). Keuze voor CROW beeldkwaliteit C is in theorie een optie. Effect is veel meer zwerfafval, onkruid en vervuiling op straat. Navenante toename klachten en aansprakelijkheidsstellingen (schade/letsel door bv vallen). Het kosteneffect zal gemotiveerd moeten worden door het vaststellen van nieuw beleid op dit vlak ivm het verantwoorden van de beeldkwaliteit voor de stad door de raad en vaststelling met bijbehorende niveau en middelen. Aanpassen beleid kan tussen de 1 en de 2 jaar worden doorgevoerd. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden. Range is bij voorbaat niet in te schatten ivm effecten op andere posten, capaciteit en aansprakelijkstellingen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Veel Nederlandse gemeenten onderhouden het voornaamste deel van hun openbare ruimte op CROW beeldkwaliteit B. Centrumgebieden of andere belangrijke zicht of gebruikslocaties worden vaak op een hogere beeldkwaliteit onderhouden. Nijmegen is hierin een gemiddelde speler. Benchmark is onbekend op dit onderwerp.

Knoppen
- Stoppen met schoonmaken waalstrandjes
  Massale dump van recreatieafval op de stranden en in de Ooij-polder is de aanleiding voor deze maatregel. De aanpak bestaat uit gedragsinterventies met o.a. afvalcoaches, communicatie en gedragsaanpak in samenwerking met Dar en Toezicht en Handhaving. Dit voorkomt (zwerf)afval en heeft een positief effect op de bewustwording.Risico bij bezuiniging is dat de opgebouwde gedragsverandering wegebt en Dar vaker moet worden ingezet voor het opruimen van excessen tegen aanzienlijke kosten.

- Stoppen met assistent wijkvegers
  Assistent wijkvegers dragen bij aan de netheid van de stad, kennis van probleemplekken en bereiken probleemlocaties. Ze zorgen voor een zichtbare impact op de leefomgeving van bewoners. Ze zijn overgekomen vanuit het Werkbedrijf. Stoppen resulteert in het verval van deze banen.

- Stoppen met opdracht Stichting dagloon
  De stichting ondersteunt dak- en thuislozen door tijdelijke daglonen te verstrekken en werkervaring te bieden. De inzet betreft inzameling van zwerfafval in gebieden rondom het centrum en de Waalstranden.

Risico's: Zonder deelname van Gemeente Nijmegen zal de stichting haar activiteiten moeten staken. Als dit gebeurt dan verdwijnt de doelgroep wederom uit zicht.

- Stoppen met extra reiniging binnenstad en inzet afvalcoaches
  De reiniging in het centrum draagt bij aan een nette binnenstad en is aanvullend op het huidige reinigingsniveau om het centrum schoon te kunnen houden en te kunnen reageren op excessen in het weekend. Afvalcoaches adviseren bewoners over het aanbieden en scheiden van afval, bevorderen een duurzamer afvalbeheer en nemen bewoners mee in het beleid. Risico's zijn een verlaagd reinigingsniveau van de openbare ruimte in het centrum in het weekend en verminderde communicatie over afval en de Nijmeegse beleidskoers op straat.

- Stoppen met het plaatsen en legen van bladkorven
  Gemeente Nijmegen heeft een groot aantal bladkorven in eigendom. Dar zet deze jaarlijks uit in het openbaar gebied voor bewoners om bladafval in te deponeren uit tuinen en uit het openbaar gebied. Dar ledigt de korven en draagt zorg voor de plaatsing en opslag in lente en zomermaanden. Zo kan men op een makkelijke wijze af van bladafval van gemeentelijke en eigen bomen. Risico’s bij deze bezuiniging is vooral het onbegrip en klachten dat men het bladafval niet meer kwijt kan. Het bladafval zal men waarschijnlijk afwentelen op de openbare ruimte.

15.3 Brandkranen in de openbare ruimte zijn bereikbaar en bruikbaar

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1503	Wegen - en Civiele kunstwerken	Programma	261	261	261	261
Totaal D1503			**261**	**261**	**261**	**261**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	7-9	€	€	€261

Onderhoud en bereikbaarheid brandkranen
Het onderhoud van de brandkranen is volledig vastgelegd in een langlopend contract met Vitens en daarmee niet beïnvloedbaar. Uit de jaarlijkse inspectie van een deel van het areaal volgen noodzakelijke werkzaamheden die contractueel moeten worden uitgevoerd om de brandkranen bereikbaar en functioneel te houden voor de brandweer. Hierdoor is het volledige budget niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Niet bekend.

Knoppen
Er is geen knop beschikbaar.

16 Een bereikbare stad met schone mobiliteit

16.1 We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

Budget

Doel	Product (T)	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1601	Verkeer	Programma	80	80	80	80
Totaal D1601			**80**	**80**	**80**	**80**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee, verkeersmaatregelen gedrag	7-9	€ 80	€	€

We stimuleren duurzamere vervoermiddelen en duurzame gedragsverandering. Dit doen we bijvoorbeeld door communicatie over deelmobiliteit, fiets of lopen. Dit bedrag is beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Niet bekend.

Knoppen
- Gedragsmaatregelen verkeer
  Er kan gekozen worden om te stoppen met de inzet op duurzame gedragsverandering.

16.2 We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1602	Laadinfrastructuur	Programma	-16	-16	-15	-15
D1602	Verkeer	Programma	160	159	159	158
D1602	Verkeer	Uitvoering	130	130	130	130
Totaal D1602			**274**	**273**	**273**	**273**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee	8-10	€	€ 127	€

Laadinfra en beheer zero emissie zones en milieuzones
Dit zijn uitgaven die gedaan worden in het kader van de laadinfrastructuur en beheer zero emissie zones en milieuzones. . De Raad kan de keuze maken om hierin niet verder te investeringen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Dit is niet bekend

Knoppen
- Lagere uitgaven laadinfrastructuur
  Er kan gekozen worden om de uitgaven voor laadinfrastructuur te verlagen. Hierdoor zal verschoning van het gemotoriseerd vervoer minder gestimuleerd worden.

Wonen en stedelijke ontwikkeling

17 We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

17.1 We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1701	Gebiedsontwikkeling	Programma	337	29	29	29
D1701	Informatie en Advies	Programma	65	65	65	65
D1701	Informatie en Advies	Uitvoering	1.380	1.381	1.381	1.381
D1701	Investeringen Omgevingswet	Programma	1.859	1.192	1.192	884
D1701	Omgevingsplannen	Programma	-286	-286	-286	-286
D1701	Omgevingsplannen	Uitvoering	2.383	2.383	2.383	2.383
Totaal D1701			**5.737**	**4.764**	**4.764**	**4.455**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] Nee	9 en 4	29	308	
[2] Ja	2			65
[3] Deels uitvoering	2			1.380
[4] Ja	2			1.859
[5] Ja	2			- 286
[6] Deels uitvoering	2			2.383

[1] Gebiedsontwikkeling

Met dit budget kunnen we financieel een verschil maken als we op het gebied van gebiedsontwikkelingen een knelpunt willen oplossen of noodzakelijke kennis willen opbouwen. Het vaste werkbudget van € 29.000,- is volledig vrij inzetbaar. De € 308.000,- worden ingezet voor de doorontwikkeling kenniscluster NTC en de gebiedsvisie campus Heijendaal. In de programmering wordt al rekening gehouden met deze gelden, vandaar dat ze opgenomen staan in de oranje categorie.

[2] Informatie en Advies
We beschouwen dit budget als wettelijk. Het betreft kosten die we maken voor adviseringen bij vergunningaanvragen in het kader van de Omgevingswet. Daartoe worden leges opgelegd.

[3] Informatie en Advies Uitvoeringskosten
Dit betreft de doorrekening van personele kosten van een aantal bureau's in het fysieke domein.

[4] Invoering Omgevingswet
Dit deelproject gaat over de wettelijke kosten voor de Omgevingswet. We staan de komende jaren voor een grote opgave. in deze kosten zitten de personele en de materiële kosten die we moeten maken. We hebben de noodzaak van de te maken kosten getoetst. Gaan we verminderen op de inzet dan kunnen we niet voldoen aan de uitvoering van de Omgevingswet. Voor burgers en bedrijven leidt dit tot vertragingen en onduidelijkheden bij het proces van vergunningverlening en een afnemend vertrouwen.

[5] Omgevingsplannen
Dit gaat over het registreren van kosten in verband met de omgevingsplannen zoals planschade en de daaraan gekoppelde legesvergoedingen. Vandaar dat we dit deelproject als wettelijk vaststellen.

[6] Omgevingsplannen Uitvoering
Dit betreft de doorrekening van personele kosten van een aantal bureau's in het fysieke domein.

Kwaliteitsniveau en benchmark

In het kader van de Omgevingswet dienen wij vóór 1 januari 2032 één Omgevingsplan te hebben voor het totale grondgebied. Daarbij dienen wij te voldoen aan alle vereisten die voortvloeien uit de Omgevingswet.
Met de Nota van Uitgangspunten omgevingsplan gemeente Nijmegen (gewijzigd) , die in de besluitvorming is bij de raad, leggen wij het ambitieniveau vast. Daarbij formuleren wij de kwaliteitsvereisten, zowel procedures, inhoudelijk en juridisch en worden ook de hoofdlijnen voor opbouw, inrichting en vormgeving vastgelegd.

Knoppen

- (Gedeeltelijk) stoppen ondersteuning gebiedsontwikkeling
  De knop *gebiedsontwikkeling* heeft een bescheiden eenmalig financieel effect aangezien de inzet al geprogrammeerd is en ingerekend in de projecten. Stopzetten zal dan ook een verdringingseffect hebben op 'tekort' elders.
- Afschaling kwaliteit Omgevingswet
  Afschaling *Omgevingswet* veroorzaakt dat we vrijwel direct niet meer voldoen aan de wet en de aan ons zelf gestelde Nota van Uitgangspunten. het gevolg daarvan is dat we hoge vervolgkosten veroorzaken de komende jaren voor de stadsbegroting en onbegrip van en afbreuk met burgers, partners en bedrijven.

17.2 We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van de stad door nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen of zelf te initiëren en realiseren, om zo de ambities uit de omgevingsvisie te verwezenlijken

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1702	Kapitaallasten lopende + afgesloten projecten	Programma	7.945	9.353	9.524	9.900
	Onderhanden werk grondexploitaties OHW					
	GREX	Programma	69.869	-5.220	-5.220	-5.220
	Planexploitaties	Programma	-69.805	5.284	5.284	5.284
						-
		Uitvoering	-	-	-	
	Resultaat afgesloten projecten	Programma	2.258	2.076	1.673	1.703
	Standplaatsen	Programma	-128	-128	-128	-128
	Strategische gronden	Programma	-100	-100	-100	-100
	Terrein en volkstuinen	Programma	3	3	3	3
Totaal D1702			**10.042**	**11.269**	**11.036**	**11.441**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	7-9	€ -100		
nee	7-9			€ 7.945
nee	7-9			€ 69.869
nee	7-9			€-69.805
nee			€ 200	€ 2.058

Aan grondbeleid gerelateerde budgetten

Beheer Strategische gronden
Het bedrag binnen dit product gaat over een taakstelling plankosten.
We realiseren dit bedrag door dit als plankosten bij de projecten als kosten op te plussen.
De kosten van de grondexploitaties lopen dus op om deze taakstelling te kunnen realiseren, per saldo is het effect nul.

Kapitaallasten lopende + afgesloten projecten
Dit budget gaat over de kapitaallasten van lopende en afgesloten projecten. De kapitaallasten van afgesloten projecten zijn niet beïnvloedbaar. De kapitaallasten van lopende investeringen zijn wel beïnvloedbaar door de investering te stoppen of niet langer uit te voeren.
De investeringen binnen het programma wonen en stedelijke ontwikkeling hangen samen met de uitvoering van grondexploitaties. Het stoppen of niet uitvoeren van investeringen heeft dus ook gevolgen voor de uitvoering van de grexen en daarmee de voortgang van de woningbouw. Ook zijn voor deze investeringen en de daarmee samenhangende woningbouwproductie subsidies ontvangen. Bij stoppen of niet uitvoeren moeten die terugbetaald worden.
Onder deze projecten liggen prestatieafspraken en woondeals met het Rijk en de provincie Gelderland. Stoppen we dan beschadigen we interbestuurlijke relaties, het doel wordt niet bereikt, er vinden geen nieuwe ontwikkelingen plaats en lopende ontwikkelingen kunnen niet meer worden gerealiseerd.

Onderhanden werk grondexploitaties OHW
De lasten binnen dit deelproduct zijn niet zelfstandig beïnvloedbaar. Dit is namelijk een resultante van de geraamde lasten en baten van het totaal aan grondexploitatieprojecten.

Planexploitaties(programma)
De baten en lasten binnen dit deelproduct zijn niet zelfstandig beïnvloedbaar. Het is een optelling van de geraamde lasten en baten binnen de grondexploitatieprojecten.
Het schrappen van deze posten leidt tot een andere mutatie onderhanden werk. Per saldo nul.
Bij het niet (meer) uitvoeren van grondexploitaties worden geen nieuwe ontwikkelingen meer gerealiseerd. Ook lopende ontwikkelingen kunnen we dan niet meer uitvoeren.

Resultaat afgesloten planexploitaties
Dit product bestaat uit twee onderdelen:
1. het verwachte resultaat van afgesloten planexploitaties (inclusief het jaarlijks oprenten van de voorzieningen)
2. het budget voorbereidingskosten actief grondbeleid(ingesteld bij het vaststellen van de nota grondbeleid 2024).
Ad 1. deze post is niet zelfstandig beïnvloedbaar. Het gaat over de positieve resultaten van lopende grondexploitaties en de lasten van het oprenten van voorzieningen voor verwachte tekorten van lopende grondexploitaties. Bij het niet (meer)uitvoeren van grondexploitaties worden geen nieuwe ontwikkelingen meer gerealiseerd en lopende ontwikkelingen kunnen niet meer worden gerealiseerd.
Ad 2. deze post van € 200.000,- op jaarbasis is wel zelfstandig beïnvloedbaar.
Bij het schrappen van deze post kunnen geen kosten meer gemaakt worden voor onderzoek naar nieuwe grondexploitaties.

Algemeen financiën grondbeleid
Door middel van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties(MPG) krijgt de gemeenteraad het inzicht in de grondexploitaties en de daaraan gekoppelde investeringen geboden. Voor de grote projecten zijn er ook Tussenrapportages.

Overige budgetten niet gerelateerd aan het grondbeleid
Standplaatsen
Terreinen en volkstuinen

Kwaliteitsniveau en benchmark
Uit de benchmarkgegevens behorende bij het taakveld 8.2 Grondexploitaties blijkt de relatief hoge grondpositie van de gemeente Nijmegen ten opzichte van vergelijkbare steden.

Knoppen

- Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
  In 2023 hebben we naar aanleiding van de VGP 2023 een workshop sturingsmogelijkheden VGP Planexploitaties georganiseerd.
  In deze workshop zijn een 6-tal knoppen benoemd:
  1. Type woningbouwprogramma (sociale huur, overig betaalbaar en duurder programma)
  2. Verdichting/meer programma
  3. Wonen in plaats van werken
  4. Minder (gebouwd) parkeren
  5. Kwaliteit openbare ruimte
  6. Delen niet (zelf) ontwikkelen/uit grondexploitatie halen.

  Deze knoppen hangen voor een deel met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Ook hier geldt dat er prestatieafspraken en woondeals met het Rijk en de provincie Gelderland zijn gemaakt. Waardoor het "draaien aan de knoppen" ook invloed kan hebben op subsidies en bijdrages. Het MPG 2026 waarin de grondexploitaties ter vaststelling aangeboden worden is het moment om indien nodig bij te sturen.

18 We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

18.1 We realiseren onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid

Budget:

Doel	Product (T)	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1801	Beleidsontwikkeling Wonen	Programma	615	578	578	424
		Uitvoering	10.837	10.831	10.846	10.846
	Informatie onderzoek Woningen	Programma	100	100	100	100
	Ov panden Maatschappelijk Vastgoed	Programma	3.974	2.062	2.129	2.125
	Vergunningverlening bouwen	Programma	-6.906	-7.622	-7.696	-7.696
		Uitvoering	615	615	615	615
	Woningen	Programma	106	104	100	98
Totaal D1801			**9.314**	**6.668**	**6.671**	**6.511**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] Deels	2		525	
[2] Nee	7-9	100		
[3] Ja	2			-6.905
[4] Grotendeels	2			10.837
[5] Ja	2			615

[1] Beleidsontwikkeling Wonen

Vallende onder het product "Beleidsontwikkeling Wonen" zijn de deelprojecten Beleidsontwikkeling, GMR inwonersbijdrage en Gezamenlijk wonen gekoppeld aan dit doel. Vanuit het leeuwendeel van deze budgetten worden zaken als de regionale urgentiecommissie (groene metropool-regio GMR), naleving anterieure zaken, aanpassingen in het kader van de Wet Versterking Regie Huisvesting, inzet op het gebied van gezamenlijk wonen en de GMR inwonersbijdrage voor Wonen betaald. het leeuwendeel zijn Verplichtingen die aangegaan zijn voor de GMR , verplichtingen in het kader van afspraken met corporaties en activiteiten die noodzakelijk zijn om tot uitvoering van wettelijke taken te komen. Samengevat zijn de posten beoordeeld als vallende in de categorie oranje; verplicht waarbij opgemerkt wordt dat de taken tevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van wettelijke taken.

[2] Informatie onderzoek Woningen
Dit budget is vrij besteedbaar. Het betreft het werkbudget waaruit noodzakelijke activiteiten bekostigd worden.

[3] Vergunningverlening Bouwen
We beschouwen dit budget als wettelijk, de rode categorie.
Wij administreren hier de legesopbrengsten voor de BRIKS taken voor de bouwvergunningen. Deze vormen een onderdeel van de legesverordening en de verplichte paragraaf Lokale Heffingen. Op dit moment van de stadsbegroting 2026 is de geraamde omvang € 7,8 miljoen. De corresponderende lasten staan op andere plekken in onze stadsbegroting en bestaan voornamelijk uit uitvoeringskosten. Conform de onderbouwende (en verplichte) bouwsteen 'kostendekkendheid' , als onderdeel van de paragraaf Lokale Heffingen , zal bij de besluitvorming op de stadsbegroting aan uw raad een realistische bijgestelde begroting worden aangeboden. De raad besluit dan over de mate van kostendekkendheid (de legesopbrengsten in relatie tot de corresponderende kosten) . In die zin kan men de mate van kostendekkendheid als vrije beleidsruimte voor de raad opvatten. Dat is echter verwarrend, de legesopbrengsten zijn een vertrouwd bestanddeel van onze stadsbegroting en in het kader van de omgevingswet zijn we wettelijk verplicht deze kosten te maken. Derhalve benadrukken wij de wettelijke grondslag en nemen we ook de baten op in de wettelijke categorie.

[4] Beleidsontwikkeling Wonen Uitvoering
We rekenen 100% van het uitvoeringsbudget toe aan de rode categorie "verplicht/ beperkt beïnvloedbaar".
Meer dan twintig interne bureau's leveren inzet voor het taakveld en zijn doorbelast aan dit budget. Daarbij kunnen we hier vrijwel niet op bijsturen. Als we dat gaan doen dan voldoen we al snel niet meer aan wettelijk opgelegde taken en de daaruit voortvloeiende taken op het gebied van handhaving en controle. We voeren dan te weinig kwaliteit uit voor het woningbeleid. Burgers en partners betrokken bij het woonbeleid zullen daar vrijwel direct negatieve gevolgen van ervaren.

[5] Vergunningverlening Bouwen Uitvoering
Sinds 1 januari 2025 voert de gemeente Nijmegen zelf de BRIKS-taken uit. Hiervoor zijn er twee teams, Omgevingsloket en Omgevingstoezicht en Advies opgestart. Bij de start is in de stadsbegroting 2026 structureel € 615.000,- toegevoegd aan de uitvoeringskosten / vergunningverlening uitvoering. in de kantlijn merken we op dat deze € 615.000,- voor € 500.000,- uit de ophoging aan legesopbrengsten bestaat (externe inkomsten).

Kwaliteitsniveau en benchmark
De vereiste kwaliteit en het kader voor het deelproject Vergunningverlening Bouwen leggen wij bij de vaststelling van de Belastingverordening 2027 en de daaraan gehechte Legesverordening 2027 vast, onderdeel hoofdstuk 2 Omgevingswet. In de verplichte paragraaf Lokale Heffingen van de Stadsbegroting vertalen we aan de hand van de definitie van vergunningplicht dat per artikel naar de op te leggen legestarieven en door de raad vast te stellen legestabel. Procedures van aanvragen en vergunningverlening liggen vast.
Bij de Regionale Urgentiecommissie dragen wij bij aan het regionale woonruimte-verdeling-systeem voor het bepalen van woonurgentie, waar de wettelijke taak voor beoordeling van aanvragen is ondergebracht.
Met de GMR-bijdrage dragen wij bij aan de noodzakelijke samenwerking en afstemming in de regio.

Knoppen
- De raad is vrij aan kruissubsidiëring te doen binnen de verschillende hoofdstukken en onderdelen van de legestabel
  Met de Knop *legestabel/ paragraaf Lokale Heffingen* geven we blijk van een evenwichtige toedeling en kruissubsidiëring van de leges. Hieraan gaat een zorgvuldige onderbouwing vooraf.
- Afschalen op regionale samenwerking GMR
  Afschalen op de r*egionale samenwerkingen GMR* draagt het risico met zich mee dat regionale afstemmingen en bestuurlijke stabiliteit wordt verminderd terwijl de voordelen vele malen groter zijn en herstel van eventuele beschadigingen in het netwerk grote kosten veroorzaken, zei het dat de regionale voordelen niet altijd direct meetbaar zijn.

- Verder inkrimpen van het werkbudget
  Er is een "werkbudget" van 1 ton dat noodzakelijk is voor de uitvoering.

18.2 We hebben voldoende beschikbaar aanbod van sociale woonruimte en betaalbare koopwoningen

Budget

Doel	Product (T)	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1802	Beleidsontwikkeling Wonen	Programma	152	131	124	119
	Leningen via SVn	Programma	82	82	82	82
	Subsidies wonen	Programma	2.955	455	2.955	455
Totaal D1802			**3.189**	**668**	**3.161**	**656**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] Ja	1			152
[2] Deels	7		82	
[3] deels	7	12.500	455	

[1] Beleidsontwikkeling Wonen
Vallende onder het product "Beleidsontwikkeling Wonen" rekenen we de deelprojecten Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur tot dit doel. Het betreffende budget is derhalve 'wettelijk'.

[2] Leningen via SV|n
Uit dit budget betalen wij de kosten voor het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor hun inzet voor Nijmeegse koopstarters en het toekomst bestendig maken van Nijmeegse woningen. Dit is een vergoeding voor de door de SV|n gemaakte beheerskosten, een bedrag van 0,59% over het uitstaande leningensaldo. Als de gebruikers hun rekening aflossen rekenen we minimaal vergelijkbaar rentetarief door aan hen. Hierdoor ontstaat er op termijn een egalisatie van onze treasury-resultaten. De omvang van de leningen is ongeveer € 48 miljoen. In de verplichte paragraaf Financiering leggen we hier verantwoording over af. Dit budget rekenen we mee bij de categorie oranje "verplicht". Het is voor de raad vrij om wel of niet door te gaan met de inzet van de SV|n.

[3] Subsidies Wonen
Onder dit budget registreren wij het Woonfonds, de inkomsten uit de realisatiestimulans en we verlenen de subsidies aan de Stichting Huurteams. In het begrotingsjaar 2027 komt dat overeen met Woonfonds € 12,5 miljoen lasten, realisatiestimulans € 10 miljoen baten en Stichting Huurteams € 0,5 miljoen lasten.
Conform het Coalitieakkoord konden wij € 150.000,- toevoegen aan het budget voor de stichting huurteams. Voor de nieuwe meerjaren periode 2027 - 2030 heeft de Stichting een aanvraag ingediend rekening houdend met uitbreiding takenpakketten. Vandaar dat we het budget opnemen in de categorie oranje "verplicht".
Het Woonfonds is met twee tranches van € 12.5 miljoen uitgebreid conform het Coalitieakkoord.
Strikt genomen is de raad vrij hierover te besluiten.

Kwaliteitsniveau en benchmark
We dienen te voldoen aan de wettelijke vereisten van de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur. Met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting SV|n spelen we zo goed mogelijk in op de behoefte van starters en het toekomstig bestendig maken van woningen. Dat voeren we uit conform de - in samenwerking met de provincie - vastgestelde verordeningen. We dragen bij aan evenwichtige beoordelingen van aanvragen.
Het Woonfonds is dusdanig ingericht, onder andere door het vaststellen van de subsidieregeling, dat we maximale sturing op doorzetting van betaalbare woningen en woningen voor bepaalde segmenten en doelgroepen.

Knoppen

- Woonfonds, (deels) besparen
  De Knop *Woonfonds* is te bespreken voor een deels besparing waarbij 2 * 12,5 opgenomen is in de begroting conform coalitieakkoord.
- SV|n (afbouwen)
  De Knop *SV|n* afschalen levert op de langere termijn 'slechts' een verbetering op van de balanspositie langlopende leningen.

18.3 We hebben voldoende goede woonruimte voor studenten. We zorgen voor menging in de wijken

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1803	Beleidsontwikkeling Wonen	Programma	41	541	541	541
Totaal D1803			**41**	**541**	**541**	**541**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] Nee	5	0	41	

[1] Beleidsontwikkeling Wonen
Vallende onder het product Beleidsontwikkeling Wonen zijn de deelprojecten Amendement doorstroommotor en het door het Coalitie akkoord toegekende budget Pilot doorstroom woningmarkt (€ 500.000 vanaf 2028) gekoppeld aan dit doel. Strikt genomen is de raad vrij over deze budgetten te besluiten.
Bredere context daarbij is dat we in het kader van partnerschap en prestatieafspraken met corporaties, alsmede uiteraard in het Coalitie akkoord, prioritair beleid voeren.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Wij zijn aan zet om beleid te maken voor menging in de wijk, studentenhuisvesting en de pilot doorstroom woningmarkt uit te werken. Daarbij houden wij rekening met huisvesting voor aandachtsgroepen en het regelen van voldoende ruimte voor specifieke groepen.

Knoppen
We kunnen alsnog besluiten om de pilot doorstroom woningen niet te doen of over langere tijd te verspreiden (€ 500.000 vanaf 2028)

18.4 We hebben een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1804	Beleidsontwikkeling Wonen	Programma	228	228	228	228
Totaal D1804			**228**	**228**	**228**	**228**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] deels			228	
[2] Ja				0

[1] Beleidsontwikkeling Wonen
Vallende onder het product "beleidsontwikkeling wonen" zijn de deelprojecten Wonen en Zorg en Kamerverhuur gekoppeld aan dit doel. Binnen het budget Wonen en Zorg voeren we deels wettelijke taken uit en verlenen subsidies. Vandaar dat we het budget opnemen in de categorie oranje "verplicht".

[2] Kamerverhuur
Betreft de uitvoering van de kamerverhuur. Op dit moment zijn we de Opdracht ten behoeve van de uitvoering van kamerverhuur aan het formuleren inclusief de dekking.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De door de raad vastgestelde *Woonzorgvisie* verschaft de vereiste kaders, zoals de verdeling van de bestaande woningen. In 2027 wordt de leegstandswet aangepast en dienen we daaraan te voldoen. Met het beleid kamerverhuur en opkoopbescherming voeren we belangrijke maatregelen uit om onze Nijmeegse woningmarkt bij te sturen op mogelijk negatieve effecten; dit beleid en bijbehorende maatregelen gaan we evalueren en eventueel aanpassen.
In de huisvestingsverordening liggen onze belangrijkste maatregelen vast te voldoen aan wettelijke vereisten.

Knoppen
- Afschalen op de kwaliteit van uitvoering
  Het risico is dat we al snel niet meer voldoen aan de Woonzorgvisie en wettelijke vereisten.

Openbare Ruimte, Klimaat en Duurzaamheid

19 We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

19.1 Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1901	Klimaatadaptatie	Programma	5.236	996	1.254	1.507
D1901	Klimaatadaptatie	Uitvoering	3.279	3.529	3.529	3.529
D1901	Natuur- en milieu-educatie	Programma	408	408	408	408
Totaal D1901			**8.923**	**4.933**	**5.191**	**5.444**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee (natuur)	5		€408	
Uitvoeringskosten				€ 3279

Het exploitatiebudget voor klimaatadaptatie is beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan de Opgave Klimaatadaptatie. Budget wordt ingezet voor bemensing van het Opgaveteam, onderzoek om de opgave uit te kunnen werken en raadsvragen te kunnen beantwoorden, communicatie, indicatoren, de stad op weg te helpen en overige uitvoeringskracht te regelen. Het budget ligt grotendeels niet vast. Er zijn wel opdrachten, toezeggingen en regionale afspraken om bij te dragen regionale werkregio's.

Het budget is nodig om uitvoering te geven aan alle activiteiten. Opdrachtgeverschap en executiekracht voor de activiteiten onder de doelenboom, zoals bijvoorbeeld klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouw, verankeren van klimaatadaptatie in interne processen, samenwerken met regionale partners en Natuur- en Milieu educatie.

Als dit budget niet meer beschikbaar is dan kunnen deze activiteiten niet meer (volledig) worden uitgevoerd. Dan kan het investeringsbudget van 5,9 miljoen niet voorbereid en uitgevoerd worden. Investeringen in de benodigde aanpassing van de bebouwde omgeving kunnen dan niet worden voorbereid en waargemaakt. Als er niet geïnvesteerd kan worden is het gevolg dat de stad nauwelijks aangepast wordt aan extremer wordend weer. Dit brengt risico's met zich mee in termen van extra schade aan gebouwen, infrastructuur, gezondheid, dierenwelzijn, vegetatie en evenementen. De kans in de komende decennia op extreme buien (vergelijkbaar met de bui in Limburg uit 2021) of extreme hittegolven wordt volgens scenario's steeds groter.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Klimaatadaptatie is een ingewikkeld onderwerp om een kwaliteitsvergelijking op te maken, omdat dit verschillende zaken raakt, van investeringen, exploitatiebudget, maar ook grondzaken. Nijmegen heeft een hoge ambitie op het gebied van klimaatadaptatie. Om deze ambitie waar te maken zijn in de eerste plaats investeringen nodig, maar zonder exploitatiebudget, kunnen deze niet waargemaakt worden.

Knoppen

- Klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouw, renovaties en herinrichting
  Als dit budget niet meer beschikbaar is dan kunnen deze activiteiten niet meer (volledig) worden uitgevoerd. Dan kan het investeringsbudget van 5,9 miljoen niet voorbereid en uitgevoerd worden. Investeringen in de benodigde aanpassing van de bebouwde omgeving kunnen niet worden voorbereid en waargemaakt. Als er niet geïnvesteerd kan worden is het gevolg dat de stad nauwelijks aangepast wordt aan extremer wordend weer. Dit brengt risico's met zich mee in termen van extra schade aan gebouwen, infrastructuur, gezondheid, dierenwelzijn, vegetatie en evenementen. De kans in de komende decennia op extreme buien (vergelijkbaar met de bui in Limburg uit 2021) of extreme hittegolven wordt volgens scenario's steeds groter.
- Subsidies natuur- en milieueducatie
  Enigszins beïnvloedbaar zijn de subsidies die worden gegeven in het kader van natuur- en milieueducatie.

19.2 Verbeterde water- en groenstructuur en meer biodiversiteit

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1902	Groen	Programma	4.036	3.962	3.847	3.801
D1902	Groen	Uitvoering	16	16	16	16
Totaal D1902			**4.052**	**3.977**	**3.863**	**3.817**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja (groen)	7-10			€ 1.875
Nee (biodiversiteit)		€ 94	€ 310	€ 14

Van dit budget worden uiteenlopende (groene) initiatieven gefinancierd ter bevordering van de biodiversiteit in Nijmegen. Een deel daarvan is op basis van een contract of subsidie (oranje). Een voorbeeld hiervan is de jaarlijkse monitoring die betrouwbare en belangrijke informatie verschaft rondom de ontwikkeling van de biodiversiteit in de stad. Een groot deel van het budget is niet structureel vastgelegd in contracten (geel), maar is wel essentieel in onze (groeiende) opgave om de biodiversiteit in de stad te behouden en versterken. Hierbij ligt de focus op het versterken van enerzijds de ecologische groenstructuur en anderzijds het overige groenareaal. Dit doen we samen met de bewoners en ondernemers van Nijmegen door in te zetten op bewustwording en het stimuleren van bewonersinitiatieven. Een vermindering op deze kosten brengt consequenties met zich mee in ons streven naar een natuurvriendelijke en gezonde leefomgeving voor iedereen. Dat terwijl deze opgave alsmaar toeneemt, incl. strengere landelijke en Europese regelgeving.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen officiële benchmark gedaan. Nijmegen is ambitieus op het gebied van groen, maar heeft hier relatief weinig capaciteit van ecologen voor. Het is niet bekend hoe de financiële middelen zich verhouden ten opzichte van andere steden.

Knoppen

Aanpassingen Groen en biodiversiteit

Een vermindering van dit budget brengt consequenties met zich mee in ons streven naar een natuurvriendelijke en gezonde leefomgeving voor iedereen. Dat terwijl deze opgave alsmaar toeneemt, incl. strengere landelijke en Europese regelgeving. Zoals hierboven benoemd is de flexibiliteit van dit budget juist zijn grote kracht. De flexibiliteit is nodig om in te spelen op kansen die voorbij komen, bijvoorbeeld op plekken waar ontwikkelingen plaatsvinden. Om precies deze koppelkansen zo goed mogelijk te benutten, is in 2025 voor het eerst een (interne) projectleider aangesteld voor vergroening. Deze collega heeft vanuit dit budget de beschikking gekregen over middelen om buiten groen te verwezenlijken, onder andere gekoppeld aan lopende projecten.

19.3 Doorontwikkelen van het ecologisch beheer van het groen, en de (stads)bossen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D1903	Groen	Programma	333	333	333	333
Totaal D1903			**333**	**333**	**333**	**333**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	7-10		€ 333	

De gemeente Nijmegen is lid geworden van Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen omdat de meerwaarde van een groot landschapspark aan de noordzijde van de stad groot is. Nijmegen wordt aan alle kanten omringd door groen en dat willen we graag zo houden. Voor Nijmegen Noord is Park Lingezegen een prachtig uitloopgebied. Eén van de doelen van het Park is om te garanderen dat er een groene zone blijft bestaan tussen Arnhem en Nijmegen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen
Bijdrage GR Lingezegen
Er kan voor worden gekozen om uit de GR Lingezegen te stappen. De GR heeft vier leden: de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen. Deze leden betalen een gelijke beheerbijdrage aan het Park. Voor Nijmegen is dat relatief een klein bedrag, gezien de totale begroting, in vergelijking met Overbetuwe en Lingewaard. Als Nijmegen uit deze regeling zou stappen, zouden de andere drie gemeenten het gat op moeten vangen. Of dat haalbaar is, is niet duidelijk. Gevolg kan zijn dat het Park zou komen te vervallen.

20 We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

20.1 Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2001	Beheer en onderhoud objecten openbare ruimte	Programma	99	99	99	99
D2001	Beheer en onderhoud objecten openbare ruimte	Uitvoering	4.546	4.567	4.567	4.567
D2001	Beweeg- Speel- Ontmoetingsvoorzieningen	Programma	1.729	1.761	1.739	1.681
D2001	Beweeg- Speel- Ontmoetingsvoorzieningen	Uitvoering	26	26	26	26
D2001	Groen	Programma	116	116	115	115
D2001	Kinderboerderijen	Programma	349	346	344	344
Totaal D2001			**6.865**	**6.916**	**6.891**	**6.832**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (beweeg/speel ontm.voorz.	7-10	€ 1.190

Het budget voor regulier onderhoud van speeltoestellen en ondergronden is al jaren ontoereikend. Reden waarom er extra financiering is aangevraagd. Als dit budget verder onder druk komt te staan moet versneld afscheid genomen worden van speelelementen in de stad. Er is dan onvoldoende budget om de speelelementen veilig en technisch op peil te houden. De komende jaren wordt het door de raad goedgekeurde uitvoeringskader BOSS uitgevoerd.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen
Voorzieningen spelen, sporten, ontmoeten in de openbare ruimte
Als er onverhoopt minder budget beschikbaar is voor onderhoud, is het gevolg dat er versneld afscheid moet worden genomen van speelelementen en ondergronden. Dit staat haaks op het uitvoeringskader BOSS waarbij deze speelelementen en ondergronden onderdeel zijn van de vernieuwing in de wijken.

20.2 Een goede rustplaats voor de overleden Nijmegenaren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2002	Beheer begraafplaatsen	Programma	340	304	304	304
Totaal D2002			**340**	**304**	**304**	**304**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja (Beheer begraafplaatsen groen)	6-8	€205

Kwaliteitsniveau en benchmark
Niet bekend.

Knoppen
Onderhoud vastgoed begraafplaatsen

20.3 Ondersteunen van natuur-inclusieve stadslandbouw

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2003	Groen	Programma	107	107	107	107
Totaal D2003			**107**	**107**	**107**	**107**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja / nee/ deels	7-10	€107

Voor de verdeling van het Stadslandbouw budget is een subsidieregeling opgesteld. Deze heeft in 2025 voor het eerst gelopen. Dezelfde regeling is ook geldig in 2026. In 2027 wordt deze regeling opnieuw vast gesteld voor langere tijd. Het is een eerlijke en efficiënte manier om het budget goed te verdelen over de verschillende stadslandbouw initiatieven. Dat is belangrijk omdat we hiermee inwoners voorzien van gezond voedsel. Daarnaast wordt het lokaal geproduceerd waardoor de keten kort is. Het samen oogsten levert ook sociale cohesie op in de buurt van de tuinen.
Het budget is beïnvloedbaar (oranje) maar we hebben een sterke voorkeur voor het behoud van dit budget voor dit doel. Zonder dit budget is het voor de stadslandbouw initiatieven moeilijker om aanvullende activiteiten te verzorgen, zoals onderzoek naar efficiëntere teeltmethoden en voedseleducatie voor kinderen en volwassenen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Het is niet bekend hoeveel budget andere steden beschikbaar stellen voor stadslandbouw.

Knoppen
Subsidies stadslandbouw initiatieven
In 2027 wordt de regeling opnieuw vast gesteld voor langere tijd. Het is een eerlijke en efficiënte manier om het budget goed te verdelen over de verschillende stadslandbouw initiatieven. Dat is belangrijk omdat we hiermee inwoners voorzien van gezond voedsel. Daarnaast wordt het lokaal geproduceerd waardoor de keten kort is. Het samen oogsten levert ook sociale cohesie op in de buurt van de tuinen.
Het budget is beïnvloedbaar (oranje). Zonder dit budget is het voor de stadslandbouw initiatieven moeilijker om aanvullende activiteiten te verzorgen, zoals onderzoek naar efficiëntere teeltmethoden en voedseleducatie voor kinderen en volwassenen.

20.4 Beheersing, voorkoming en vermindering van omgevingslawaai

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2004	Geluid	Programma	22	22	21	21
D2004	SSV gevelisolatie	Programma	-	-	-	-
Totaal D2004			**22**	**22**	**21**	**21**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	5	€0	€ 0	€ 0

Het gaat om een wettelijke taak wat maakt dat beïnvloedbaarheid van de budgetten beperkt is. We toetsen, adviseren, behandelen en beheren plannen aan wettelijke geluid en trilling normen en het gemeentelijke beleid. Daarnaast is het budget SSV gevelisolatie volledig subsidiabel en daarmee budgetneutraal.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen
Gezien het budgetneutrale karakter van dit budget, zien we geen knoppen waaraan gedraaid kan worden.

20.5 Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2005	Lucht	Programma	773	896	895	894
D2005	Lucht	Uitvoering	26	26	26	26
Totaal D2005			**799**	**922**	**921**	**921**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	5		€ 552	
Uitvoeringskosten				€ 26

Het voeren van een luchtkwaliteitbeleid is voor gemeenten niet wettelijk verplicht, maar in 2030 is er een nieuwe EU-richtlijn van kracht waarin nieuwe grenswaarden voor luchtkwaliteit worden voorgeschreven. Op dit moment voldoet Nijmegen hier nog niet aan, dus hier zal meer inzet op gepleegd moeten worden. In 2026 is het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2020-2030 geactualiseerd. Mocht hier minder geld voor beschikbaar zijn, zullen we minder maatregelen kunnen nemen om de uitstoot van verschillende bronnen terug te dringen (denk hierbij bijvoorbeeld aan de exploitatiekosten voor de zero-emissiezones stadslogistiek en brom- snorfietsen).

Een ander deel van het budget wordt gebruikt voor monitoring van de luchtkwaliteit. Hiervoor is het van belang dit consistent over de jaren te blijven doen, omdat het anders onmogelijk is om hier trends uit te halen. De raad heeft hier ook toe opgeroepen met de motie 'WHO-normen zijn er niet voor niets'. Bovendien wordt het monitoren van de luchtkwaliteit wel een wettelijke verplichting op het moment dat de grenswaarden niet gehaald worden.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De gemeente Nijmegen is relatief actief op het gebied van luchtkwaliteit. Qua capaciteit kunnen we zeggen dat we goed bemenst zijn. Qua financiering is het niet bekend hoe de budgetten zich verhouden tot vergelijkbare steden.

Knoppen
- Omgevingsprogramma luchtkwaliteit 2026-2030
- Subsidies schone laadinfra bestelbusjes
  Enigszins beïnvloedbaar zijn de subsidies voor schone laadinfra bestelbusjes.

20.6 Beheersing, voorkoming en vermindering van bodemverontreiniging

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2006	Bodem	Programma	11	11	11	11
D2006	DUB Bodem	Programma	397	397	397	397
Totaal D2006			**409**	**409**	**409**	**409**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	5	€ 0	€0	€ 0

Het gaat om een wettelijke taak wat maakt dat beïnvloedbaarheid van de budgetten beperkt is. De (wettelijke verplichte) bevoegd gezag taken die we als gemeente verrichten zijn onder andere afhandelen bodemverontreinigingen waarvoor overgangsrecht geldt, begeleiden saneringen en het in beeld brengen van saneringslocaties. Daarnaast beoordelen we onder andere milieubelastende activiteiten zoals: Graven in de bodem, saneren van de bodem, toepassen van grond en bagger of bouwstoffen etc.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

Gezien de wettelijke taak en het beperkte budget zien we hier geen knoppen.

20.7 Op duurzame wijze beheren en verbeteren van de chemische kwaliteit, gezondheid, vitaliteit en veerkracht van onze bodem en ondergrond

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2007	VTH Milieu	Programma	3.731	3.731	3.731	3.731
Totaal D2007			**3.731**	**3.731**	**3.731**	**3.731**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja / nee/ deels	5		€ PM	

De VTH-milieutaken die de ODGM namens het college uitvoert, hebben een wettelijke basis en zijn daarmee verplicht. Binnen de uitvoering bestaat echter een zekere beleidsvrijheid ten aanzien van het uitvoeringsniveau en het niveau van dienstverlening. Daarbij geldt dat minimaal moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht en de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2022. Deze eisen betreffen onder andere de deskundigheid van medewerkers, de kritieke massa en de kwaliteit van de processen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Namens de gemeente Nijmegen voert de ODGM de VTH-taken op adequaat niveau uit, waarbij op enkele onderdelen meer wordt gedaan dan wettelijk vereist vanwege de bestuurlijke ambities. Bijvoorbeeld ten aanzien van energiebesparing bij bedrijven, circulaire economie en bescherming van omwonenden en het milieu tegen industriële emissies. Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

Vanwege de gemaakte afspraken met de ODGM en deelnemers van de gemeenschappelijke regeling is het op korte termijn niet mogelijk om invloed uit te oefenen op het budget. Om te kunnen beoordelen of, en in welke mate, op de middellange of lange termijn bezuinigingen mogelijk zijn, moet in overleg met de ODGM worden bekeken op

welke onderdelen het uitvoeringsniveau en/of de dienstverlening kan worden verlaagd, of waar eventueel efficiencywinst te behalen valt.

21 We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken

21.1 Verbeterde afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2101	Afval	Programma	1.289	885	683	682
D2101	Afval	Uitvoering	396	386	386	386
Totaal D2101			**1.685**	**1.270**	**1.069**	**1.068**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja (afvalinzam)	4-5		€ 1.212	
Uitvoeringskosten				€ 384

Betreft budget voor ontwikkeling beleid en uitvoering afvalbeleid. Dit budget is benodigd om de gestelde acties uit het vigerende afvalbeleid uit te kunnen voeren. Dit zijn lokale en regionale samenwerkingsprojecten in met Dar NV en de aangesloten regiogemeenten. Veel projecten zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen, het voorkomen van afval en projecten die het verder scheiden van huishoudelijk afval moeten bewerkstelligen.
Beleidswijzigingen kunnen worden doorgevoerd na het aannemen van nieuwe beleid door de gemeenteraad. Beleidswijziging heeft een doorlooptijd van 1 tot 2 jaar en heeft de goedkeuring van de raad nodig. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden tot het scheiden van afval en het maken van andere kosten die door de uitvoer van het beleid worden voorkomen, zoals het verbranden van afval ipv recyclen.

De uitvoeringskosten en de kapitaallasten zijn niet beïnvloedbaar
Regionaal beleid/wettelijke taak

Kwaliteitsniveau en benchmark
Score Nijmegen op benchmark recycling.

Knoppen
Ontwikkeling beleid en uitvoering afvalbeleid
Gedacht kan worden aan:
- Het aanpassen van inzamelfrequenties en de mate van dienstverlening
- Het invoeren van afvalstoffenheffing

21.2 Betere afvalscheiding bij bedrijven

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2102	Afval	Programma	-980	-980	-980	-980
D2102	Afval	Uitvoering	196	196	196	196
Totaal D2102			**-784**	**-784**	**-784**	**-784**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja (bedrijfsafval)	4-5	€ - 980		
Uitvoeringskosten				€ 196

Kwaliteitsniveau en benchmark
Niet bekend

Knoppen
Verhoging reinigingsheffing bedrijven en instellingen
We verzorgen de inning van reinigingsheffing bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak. De kostendekkendheid van deze taak mag niet hoger zijn dan 100%.

21.3 Een circulaire economie in onze regio en meer circulair inrichten en bouwen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2103	Circulaire economie	Programma	286	286	286	286
D2103	Circulaire economie	Uitvoering	23	23	23	23
Totaal D2103			**309**	**309**	**309**	**309**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee	5	€ 286

Voor circulaire economie zijn er geen wettelijke taken waarvoor budget gereserveerd is. We hebben een budget voor het uitvoeren van de agenda ‘Circulaire Stad’ en dragen ieder jaar de inwonersbijdrage af aan de GMR voor deelname aan de opgave ‘Circulaire Regio’. Beide budgetten zijn enigszins beïnvloedbaar.

De opgave Circulaire regio gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. We werken binnen deze opgave samen met andere gemeenten in de regio op thema's als inkoop, circulaire bouw en infra, water en klimaatadaptatie en energietransitie. Als we dit budget weg zouden nemen, gaat de gezamenlijke krachtenbundeling met de regiogemeenten verloren, terwijl we de regio juist hard nodig hebben op deze thema's. Bijvoorbeeld het opwekken van energie: dit kan niet alleen binnen eigen gemeentegrenzen meer worden voorzien. Ook zorgt samenwerking met de regio voor meer uniformiteit in beleid en gezamenlijke kracht en capaciteit op bijvoorbeeld inkoop.

De uitvoeringsagenda Circulaire Stad is in 2025 vastgesteld door het College. Met de Uitvoeringsagenda geven we praktische invulling aan al vastgestelde ambities uit de Omgevingsvisie. We geven hiermee ook invulling aan de ambities van het Rijk om in 2030 voor 50% en 2050 voor 100% circulair te zijn. Een groot gedeelte van het budget van de uitvoeringsagenda komt uit de CDOKE gelden. Het schrappen van dit budget gaat in tegen de ambities uit de Omgevingsvisie.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er is geen echte benchmark het kwaliteitsniveau van circulaire maatregelen. Dit komt onder andere door het feit dat dit lastig te meten is en we ons aan het begin van de transitie bevinden waardoor er nog veel verandert. We doen in Nijmegen echter veel aan circulaire economie. We hebben een circulaire raad, waar we in triple-helix verband samenkomen om netwerken en projecten te versterken. Dit is uniek in de regio en grotendeels in Nederland. Als we kijken naar de meest vergelijkbare stad in ordergrootte in de regio, Arnhem, kunnen we zien dat zij ook een uitvoeringsagenda circulaire economie hebben opgesteld. Zij hebben hiervoor 450.000 euro begroot, dat meer geld is dan wij hieraan besteden (375.000 euro). Daarbij moet opgemerkt worden dat slechts een deel van dit geld komt uit structurele middelen, de rest uit CDOKE gelden van het Rijk, die we niet overal voor in te zetten zijn. Qua personele capaciteit in Nijmegen zitten we relatief aan de hoge kant, om de hoge ambities waar te kunnen maken.

Knoppen

- Agenda Circulaire stad
  De agenda Circulaire Stad is vastgesteld. We zijn bezig met de uitvoering van onze ambities en projecten. De Circulaire economie is een belangrijke transitie waar we aan het begin van zitten. Als de uitvoeringsagenda niet uitgevoerd kan worden, kunnen we geen ervaringen opdoen in verschillende sectoren om deze transities in gang te zetten. Het gaat niet alleen om materialen, maar raakt ook aan thema's als klimaatadaptatie en energietransitie.
- Verhoging reinigingsheffing bedrijven en instellingen
  We verzorgen de inning van reinigingsheffing bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak. De kostendekkendheid van deze taak mag niet hoger zijn dan 100%.

22 We zijn een duurzame en klimaat neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

22.1 Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken die samen met de Nijmegenaren en organisaties is gerealiseerd

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2201	Duurzame leefomgeving	Programma	211	211	211	211
D2201	Energietransitie wijken	Programma	1.079	1.579	1.579	1.579
D2201	Energietransitie wijken	Uitvoering	40	40	40	40
D2201	Nijmegen aardgasvrij	Programma	8.946	8.042	5.783	5.783
D2201	Nijmegen aardgasvrij	Uitvoering	5	5	5	5
Totaal D2201			**10.244**	**9.840**	**7.581**	**7.581**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja (Nijmegen aardgasvrij)	5	€ PM

Voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving door schone opwek, het isoleren (energiebesparing) en aardgasvrij maken (warmtetransitie) van woningen is in het Klimaatakkoord uit 2019 een centrale rol belegd bij gemeenten als bijdrage aan het halen van de klimaatdoelen uit de Klimaatwet. De mate en snelheid van het nemen van maatregelen is niet per gemeente vastgelegd. Echter, in de Lokale energie strategie 2025-2050 is berekend dat in 2030 in Nijmegen 17.000 extra woningen geïsoleerd en 10.000 woningen aardgasvrij moeten zijn om het landelijke, regionale en lokale klimaatdoel van 55% CO2-reductie in Nijmegen te halen. Hiertoe zijn over het warmtenet Dukenburg, de oprichting van het publieke warmtebedrijf Nijmegen Warmte en de lokale isolatieaanpak (uitvoeringsplan, aanbestedingstraject) vergaande besluiten genomen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen loopt in Nederland voorop met de oprichting van een publiek Warmtebedrijf en de ontwikkeling van het collectieve warmtenet in Dukenburg. Vrijwel alle (zeker grotere) Nederlandse gemeenten hebben een isolatieaanpak voor (goedkope) koopwoningen.

Knoppen

We zien beperkt knoppen om aan te draaien, omdat dit niet strookt met het Klimaatakkoord. Als we bezuinigen op de energietransitie kunnen we de beoogde 55% CO2-reductie in 2030 t.o.v. 2019 niet realiseren.

22.2 Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven die samen met ondernemers en organisaties/instellingen is gerealiseerd

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2202	Energietransitie bedrijven	Programma	371	371	371	371
Totaal D2202			**371**	**371**	**371**	**371**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels	5	€ 371

Bedrijven zijn verantwoordelijk voor ruim de helft van het gasverbruik en voor 75% van het elektriciteitsverbruik in Nijmegen. Een belangrijke doelgroep in de energietransitie dus. Wij vinden dat bedrijven zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen om energie te besparen. Hiertoe zijn bedrijven die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m^3 aardgas gebruiken al wettelijk verplicht. Wij blijven bedrijven hierop controleren. Daarnaast blijven we bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie. Belangrijk aandachtspunt is de netcongestie in het aanwezig elektriciteitsnetwerk. Zelf geven we het goede voorbeeld door onze CO_2-footprint te verkleinen.

De middelen voor de energietransitie bij bedrijven zijn beïnvloedbaar. Echter, bij bedrijven is gezien het hoge energiegebruik veel energie te besparen en bedrijven kunnen via energyhubs netcongestie verminderen. Daarnaast is het voor het draagvlak in de stad nodig om de energietransitie behalve op woningen - waar het grootste deel van de lokale middelen voor de energietransitie op worden in gezet - ook te richten op het gemeentelijk vastgoed (voorbeeldfunctie) en bedrijven. In de Lokale energiestrategie 2025-2050 hebben we hiervoor maatregelen opgenomen (o.a. plan van aanpak MKB, ondersteuning energyhubs).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Veel gemeenten hebben projecten om bedrijventerreinen te verduurzamen (waaronder energyhubs), vaak met behulp van landelijke en provinciale middelen die lokale cofinanciering vereisen. Een specifieke bovenwettelijke aanpak voor MKB-bedrijven (die niet onder de wettelijke energiebesparingsplicht vallen) heeft niet iedere gemeente.

Knoppen

Er zijn mogelijkheden om op het budget voor de energietransitie bij bedrijven te bezuinigen, ook al gaat dit ten koste van de ontwikkeling van smart energy hubs, innovaties bij bedrijven (Aanjaagfonds), handhaving en toezicht op de energiebesparingsplicht bij bedrijven door de ODRN en bovenwettelijke energiebesparing bij bedrijven. Het budget voor de energietransitie bij bedrijven is naar verhouding beperkt; het overgrote deel van de middelen voor de energietransitie gaan naar woningen (zie 22.1).

22.3 Meer opwekken en gebruiken van duurzame energie

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2203	Opwekken duurzame energie	Programma	635	635	635	635
Totaal D2203			**635**	**635**	**635**	**635**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels	6-8	€ 125.000

Een volledig duurzame energievoorziening is ondenkbaar zonder regionale samenwerking. Nederland is opgedeeld in 30 regio's die elk een Regionale Energie Strategie maken. Daarin geven zij aan welke bijdrage ze kunnen leveren aan deze doelstelling op zowel het gehele energiesysteem, elektriciteit als warmte. Op regionale schaal werken we samen met gemeenten, provincie, waterschappen en veel lokale stakeholders aan dit voorstel voor de opwek van grootschalige duurzame energie. Onze inzet is om zo veel mogelijk duurzame energie binnen

de eigen grenzen op te wekken en op het gebied van warmte van elkaar te leren. We grijpen daarom alle mogelijkheden aan om duurzame elektriciteit op te wekken door energieprojecten te faciliteren en het plaatsen van zonnepanelen op daken te stimuleren. Al deze ontwikkelingen leiden samen met de groei van de stad tot een explosieve groei van vraag en aanbod op het elektriciteitsnet. We kiezen voor een actieve aanpak van het tekort op het elektriciteitsnet en laadinfrastructuur.

Het grootste deel van deze middelen - een bedrag van € 510.000 betreft landelijke middelen die we doorsluizen naar de Groene Metropool Regio (GMR)/RES-regio. We hebben hier geen zeggenschap over en is niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De afgesproken en gerealiseerde bijdrage aan de landelijke opgave voor duurzame opwek van zon en wind uit het Klimaatakkoord varieert per RES-regio en per gemeente.

Knoppen
Het resterende bedrag van ruim € 120.000 betreft een knop om aan te draaien. De resterende (niet gerealiseerde) bijdrage van Nijmegen aan het RES-doel van de Groene Metropool Regio voor schone opwek met wind en zon (1,62 TWh in 2030) betreft grootschalige opwek van zon op dak, waar we ondanks netcongestie op in willen blijven zetten als onderdeel van bredere energieprojecten, zoals smart energy hubs.

22.4 Aanpak netcongestie met netbeheerders en medeoverheden

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2204	Aanpak netcongestie	Programma	125	125	125	125
Totaal D2204			**125**	**125**	**125**	**125**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee	6-8	€ 125

Dit budget is beïnvloedbaar. Het gaat om een beperkt budget waarmee we binnen onze mogelijkheden kunnen bijdragen aan de beperking van netcongestie.

Kwaliteitsniveau en benchmark
We werken binnen de Groene Metropool Regio en met de provincie samen in de aanpak van netcongestie via respectievelijk de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 en het Actieplan Netcongestie Gelderland.

Knoppen kwalitatief
De maatregelen uit het gemeentelijke Masterplan netcongestie 1.0 zijn randvoorwaardelijk voor de energietransitie en nodig om het risico op vertraging van woningbouw te verkleinen, maar het is een optie om beperking van netcongestie volledig aan de netbeheerders en de provinciale en landelijke overheid over te laten. Dit zou ten koste gaan van lokale kansen en van de samenwerking met de netbeheerder(s) waarbij we elkaar versterken.

23 We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is

23.1 We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2301	Groen	Programma	9.786	9.995	10.418	10.482
D2301	Groen	Uitvoering	51	51	51	51
D2301	Openbaar water	Programma	217	217	217	217
Totaal D2301			**10.054**	**10.263**	**10.686**	**10.750**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	7-10	€ 66	€ 462	€ 1.674
Deels	7-10		€ 1.425	€ 5.646
Nee (participatie projecten)	7-10		€ 39	
Nee (openbaar water)	7-10		€ 217	

Openbaar water

De waterobjecten die hier genoemd worden staan los van de wettelijke watertaken en is niet verplicht maar esthetisch belangrijk voor de stad. Beperkt beïnvloedbaar vanwege de lopende contracten met de aannemers.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

Beheer en onderhoud kapitaalgoederen

Voor de verschillende kapitaalgoederen kan het beheer en onderhoud op een lager niveau worden gezet. Hiermee wordt de frequentie van bijvoorbeeld reiniging verlaagd. Hierbij kan gedacht worden aan minder vaak omvorming van groenvakken, verminderde reiniging van straatmeubilair, sport- en spelvoorzieningen en hondenvoorzieningen. Dit kan gevolgen hebben voor de leefbaarheid in de wijken.

23.3 We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2303	Riolering Huisaansluitingen	Programma	-	-	-	-
D2303	Riolering Huisaansluitingen	Uitvoering	-	-	-	-
D2303	Riolering investeringslasten	Programma	9.864	12.028	11.149	10.842
D2303	Riolering niet-onderhoud	Programma	2.846	2.695	2.833	2.915
D2303	Riolering niet-onderhoud	Uitvoering	1.785	1.790	1.790	1.790
D2303	Riolering onderhoud	Programma	3.742	3.841	3.888	3.932
D2303	Riolering opbrengst rioolheffing	Programma	-22.675	-26.241	-29.806	-30.063
D2303	Riolering opbrengst rioolheffing	Uitvoering	-	-	-	-
D2303	Riolering Voorziening	Programma	-3.781	-2.716	1.668	2.138
Totaal D2303			**-8.219**	**-8.603**	**-8.478**	**-8.446**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Ja	4-5	€	€	€ 6.682
Uitvoeringskosten				€ 1.792

Het programma water en riolering is een gesloten circuit, dus eventuele bezuinigingen moeten leiden tot lagere lasten bij de burger.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

Voorlichting gebruik voorzieningen

Hierbij gaat het om bewoners informeren over bijvoorbeeld wadi's en wat deze betekenen, maar ook over het informeren van bewoners over wat er wel en niet door het riool gespoeld kan worden. Als dit niet gebeurd zijn bewoners minder goed op de hoogte en worden de beheerskosten hoger. Bijvoorbeeld door het ontstoppen van riolering als daar babydoekjes doorheen worden gespoeld.

23.5 Huishoudelijke afvalstromen worden ingezameld

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2305	Afval	Programma	10.389	10.389	10.389	10.389
D2305	Afval	Uitvoering	46	46	46	46
Totaal D2305			**10.434**	**10.434**	**10.434**	**10.434**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Ja	4-5	€-7.123
Ja	4-5	€ 17.512
Uitvoeringskosten		€ 46

€ 7.123.000 Betreft baten (leges, belastingen en rechten) Betreft inkomsten van verkoop groene, rode en oranje afvalzakken en tevens de 'kliks' door inworp in de ondergrondse container. Dit is het variabele deel van de afvalstoffenheffing. Deze is niet zonder ernstig effect beïnvloedbaar. Effect van prijsverhoging is zeer groot op de mate van deelname aan Nijmeegse systematiek voor afvalinzameling en -scheiding. Gevolgen zoals verminderde afvalscheiding, verkeerd aanbiedgedrag (afvaldumping of recycle-stromen vervuilen met huishoudelijk afval). Risico's voor de kwaliteit van de leefomgeving (openbare en private ruimte) door vervuiling en risico's voor de volksgezondheid door opslaan van afval waardoor stank, ongedierte en verloedering ontstaan.

€ 17.512.000 Betreft lasten (kosten voor inzameling en verwerking via Dar NV) Deze kosten bestaan uit inzamelmiddelen zoals kliko's, ondergrondse containers etc. het onderhouden van deze inzamelnetwerken en structuren, de feitelijke inzameling door Dar NV en de kosten voor het verwerken van het afval zoals verbranding van huishoudelijk restafval of compostering van GFT-afval. Binnen de wettelijke taken op dit vlak heeft de gemeente gemotiveerde vrijheid in bijvoorbeeld de mate van service o.a. inzamelfrequenties. Deze motivatie komt voort uit het afvalbeleid en hangt zeer nauw samen met de huidige insteek op de systematiek 'omgekeerd inzamelen", de bekostiging en adoptie van de hierboven benoemde van de variabele component van de afvalstoffenheffing/inzamelwijze, de continuïteit in de inzet van Dar NV (personeel en materieel), de contracten met de verwerkers van het afval en onze circulaire en duurzaamheidsambities op dit vlak, zoals de verregaande mate van recycling van huishoudelijke afvalstromen en afvalpreventie. Daarnaast is deze systematiek recent in de raad bevestigd door de keuze om op deze wijze het nieuwe grondstoffenplan in te steken.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Zie benchmark afvalscheiding

Knoppen

- Stoppen met inzameling luiers en incontinentiemateriaal
  Inzameling van deze fractie is geen wettelijke taak maar een maatregel uit het afvalbeleid. Stoppen is een optie, maar onwenselijk. Risico's zijn extra kosten voor verwerking van deze fractie als huishoudelijk restafval (verbranden), hogere kosten voor restafvalzakken voor gebruikers van luiers en incontinentiemateriaal en druk op het regionale project omdat Nijmegen het grootste aanbod heeft in de regio.
- Stoppen met regionaal project kwaliteitsverhoging grondstoffen (recycling)
  De deelname aan dit project is niet wettelijk verplicht. Het levert betere scheidingsresultaten op m.b.t. recycling. Het verlaagt de kosten voor het verbranden van huishoudelijk restafval en de vermarkting van fracties van goede kwaliteit. Risico's zijn extra kosten voor verbranding en verlaging subsidies door slechte kwaliteit inzameling en druk op het regionale project omdat Nijmegen het grootste aanbod heeft in de regio.
- Frequentie reiniging inpandige containers van 18* naar 12*
  De inzamelcontainers in de inpandige afvalruimtes van hoogbouw reinigen we nu 18x per jaar voor Plastic+ en GFT-containers en Oud papier en karton (OPK) 2x. Dit is niet vastgelegd en geen wettelijke verplichting. Deze frequentie is de resultante van klachten over stank en vervuiling. Door de reiniging terug te brengen bezuinigen we op de reinigingskosten. Risico is dat het draagvlak onder inpandige afvalinzameling wegvalt zowel VVE's, bewoners en woningcorporaties, de kwaliteit van de herbruikbare fracties afneemt.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

24 We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

24.1 We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2401	Amateurkunst	Programma	252	252	252	252
D2401	Amateurkunst	Uitvoering	39	39	39	39
D2401	Cultuureducatie	Programma	5.064	5.064	5.064	5.064
D2401	Cultuureducatie	Uitvoering	39	39	39	39
D2401	Eenjarige Culturele Subsidies	Programma	-	-	-	-
D2401	Eenjarige Culturele Subsidies	Uitvoering	39	39	39	39
D2401	Koningsdag Beleid	Programma	26	26	26	26
D2401	Media	Programma	220	220	220	220
D2401	Media	Uitvoering	39	39	39	39
D2401	Meerjaren Culturele Programmering	Programma	2.310	2.310	2.310	2.310
D2401	Meerjaren Culturele Programmering	Uitvoering	39	39	39	39
D2401	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	Programma	7.838	8.030	8.026	8.022
D2401	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	Uitvoering	34	34	34	34
Totaal D2401			**15.939**	**16.130**	**16.126**	**16.122**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Nee	8-9		€ 252	
Nee	8-9		€ 15.238	
Uitvoering				€ 229

Kwaliteitsniveau en benchmark

Kwaliteit: In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijk speerpunt. Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend. Subsidies worden beoordeeld door een externe adviescommissie.
Voor de bibliotheek geldt dat er landelijk een aangepaste bibliotheekwet in de maak is, waarin gemeentes zorgplicht krijgen. Zowel de bibliotheek als de Lindenberg levert een belangrijke bijdrage aan persoonlijke ontwikkeling en groepsvorming/ontmoeting.

Benchmark: Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven per inwoner staan we op een lagere plek dan past bij deze stad, namelijk plek 15 (in 2023). Gezien de groei van onze stad en haar regionale functie blijven de culturele uitgaven daarmee achter bij wat je op basis van de omvang van Nijmegen zou verwachten. Grotere gemeenten besteden doorgaans meer per inwoner aan cultuur, omdat zij meer culturele voorzieningen hebben en een centrumfunctie vervullen.

Knoppen

- Amateurkunst € 252.000: Dit betreft kortlopende subsidies. Deze kunnen tussen 1 en 3 jaar worden afgebouwd.
- Meerjarige subsidies aan grote instellingen € 15,2 miljoen: Er worden meerjarige subsidies verstrekt aan grote organisaties zoals de Lindenberg (€ 5,1 miljoen) en de Openbare Bibliotheek (€ 7,8 miljoen). Daarnaast meerjarige programmasubsidies (€ 2,3 miljoen) aan toonaangevende festivals zoals InScience, Go Short Music Meeting en de Wintertuin. Deze subsidies zijn verleend tot en met 2028. Beïnvloeden van het bedrag kan dus alleen op termijn.
- Uitvoeringskosten (personele lasten € 229.000) zijn indirect beïnvloedbaar.

24.2 We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2402	Beheer vastgoed Musea	Programma	1.414	1.391	1.368	1.343
	De Bastei	Programma	914	914	914	914
		Uitvoering	39	39	39	39
	Doornroosje	Programma	1.906	1.906	1.906	1.906
		Uitvoering	39	39	39	39
	Evenementen beheer	Programma	95	94	94	94
		Uitvoering	34	16	16	16
	Festivals	Programma	-1	-1	-1	-1
		Uitvoering	39	39	39	39
	LUX	Programma	1.995	1.995	1.995	1.995
		Uitvoering	39	39	39	39
	Valkhof Museum	Programma	3.039	3.039	3.039	3.039
		Uitvoering	39	39	39	39
	Ondersteuning en innovatie	Programma	6.748	514	0	0
		Uitvoering	592	594	594	594
	Panden culturele invulling	Programma	698	1.417	1.517	1.345
	Stadsschouwburg Vereeniging	Programma	4.198	3.928	3.928	3.928
		Uitvoering	39	39	39	39
	Vergoeding Commissies	Programma	21	21	21	21
		Uitvoering	39	39	39	39
	Werkbudget Beeldende Kunst	Programma	126	126	126	126
		Uitvoering	39	39	39	39
Totaal D2402			**22.090**	**16.265**	**15.828**	**15.631**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	8-9		€ 12.052	
nee	1-3	€ 6.500		
nee	8-9		€ 6.895	
uitvoering				€ 920

Kwaliteitsniveau en benchmark

Kwaliteit: In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijk speerpunt. Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend. Subsidies worden beoordeeld door een externe adviescommissie.

Benchmark: Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven staan we nog steeds op een lagere plek dan past bij deze stad (plek 15 in 2023).

Knoppen

- Meerjarige subsidies € 12,1 miljoen
  Het betreft meerjarige subsidies aan de Bastei, Doornroosje, LUX, Stadsschouwburg en De Vereeniging en Valkhof Museum. De subsidies zijn verstrekt t/m 2028. Afbouw van subsidies en subsidieregelingen is mogelijk vanaf 2028.
  Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst. Er moet dan rekening gehouden worden met frictiekosten (personeel) en leegstaande panden. De bijdrage van cultuur aan de leesvaardigheid en creatieve vaardigheden van kinderen zullen dan (gedeeltelijk) wegvallen.

- Middelen coalitieakkoord 2026-2030 € 6,5 miljoen in 2027
  In het coalitieakkoord zijn er extra middelen vrijgemaakt voor culturele hoofdstad 2033. Hiervoor is eenmalig € 6 miljoen vrijgemaakt in 2027 en al eerder voor drie jaar € 0,5 miljoen (2026 t/m 2028) voorbereidingsbudget beschikbaar. De raad kan een afweging maken om geen culturele hoofdstad te willen worden in 2033. Deze middelen zijn direct beïnvloedbaar.
- Uitvoeringskosten (€ 920.000) zijn indirect beïnvloedbaar.
- Huisvestingslasten € 6,9 miljoen: betreft de huisvestingslasten van culturele panden.
  Budget is indirect beïnvloedbaar. Afbouw is mogelijk als subsidies aan instellingen stoppen, dan kunnen panden verkocht worden.

24.3 We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2403	Eenjarige Culturele Subsidies	Programma	516	516	516	516
D2403	Infrastructuur en overige	Programma	2.927	3.698	3.698	3.698
D2403	Infrastructuur en overige	Uitvoering	39	39	39	39
D2403	Productiehuizen	Programma	18	18	8	8
D2403	Productiehuizen	Uitvoering	39	39	39	39
D2403	Toptalent	Programma	16	16	16	16
D2403	Toptalent	Uitvoering	36	36	36	36
Totaal D2403			**3.391**	**4.161**	**4.151**	**4.151**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
nee	9		€ 3.477	
nee	1-3	€1.500		
uitvoering				€114

Kwaliteitsniveau en benchmark

Kwaliteit: In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijk speerpunt.
Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend. Subsidies worden beoordeeld door een externe adviescommissie.

Voor broedplaatsen en nachtcultuur is in 2025 een aanvullend kader vastgesteld met tijdelijke middelen tot en met 2026. We hebben de ambitie om meer aanbod te blijven ondersteunen vanaf 2027 en gebruiken daar de middelen uit het coalitieakkoord voor.

Benchmark: Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven staan we nog steeds op een lagere plek dan past bij deze stad en onze ambities (plek 15 in 2023).

Knoppen

- Eenjarige culturele activiteiten € 516.000: Dit betreft het budget voor eenjarige culturele activiteiten. Het is een laagdrempelige subsidieregeling voor festivals en nieuwe projecten. Hiermee kunnen nieuwe culturele organisaties een subsidie aanvragen. Ook kunnen bestaande organisaties doorgroeien naar meerjarige culturele programma's. Er komen 3x zoveel aanvragen binnen voor een subsidie uit dit budget dan er middelen zijn. Het budget is dus deels beïnvloedbaar.
  We kunnen ook deels minder subsidie beschikbaar stellen. Het huidige budget wordt al fors overvraagd. Minder beschikbare subsidie betekent een krimp aan culturele activiteiten. Ook stokt de doorgroei van vernieuwend cultureel aanbod.
- Subsidies € 1,4 miljoen: Uit de regeling infrastructuur worden eenjarige en meerjarige subsidies betaald die de infrastructuur ondersteunen. Een deel ontvangt meerjarig subsidie tot en met 2028 en een deel ontvangt jaarlijks een subsidie, zoals de stadstekenaar, stadsdichter. Ook wordt de uitvoering van het

broedplaatsenbeleid en nachtcultuur uit deze post betaald. Het budget is dus deels beïnvloedbaar. Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst (na afloop van de meerjarige subsidieperiode in 2028). Het betreft ondersteuning op het gebied van scholing van makers en het aanbieden van atelierruimten. Het is door de gestegen kosten nu al moeilijk om een betaalbaar atelieraanbod te realiseren. Als er minder budget is, zal het aanbod verder dalen en zullen kunstenaars wegtrekken uit Nijmegen.

- Middelen coalitieakkoord 2026-2030 (€ 1,5 miljoen in 2027 en € 2 miljoen structureel vanaf 2028):
  In het coalitieakkoord zijn er extra middelen vrijgemaakt voor cultuur, zodat voorzieningen, makers en instellingen kunnen meegroeien met de stad. Dit budget is beïnvloedbaar.

25 We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

25.1 We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2501	Archeologisch Onderzoek	Programma	29	29	29	29
D2501	Archiefwerk ten behoeve van derden	Programma	-670	-670	-670	-670
D2501	Archiefwerk ten behoeve van derden	Uitvoering	2.170	2.170	2.170	2.170
D2501	Beheer en ontsluiting Nijmegen	Programma	60	60	60	60
D2501	Bescherming en instandhouding	Programma	990	833	728	728
D2501	Bescherming en instandhouding	Uitvoering	29	29	29	29
D2501	Cultuurhistorie	Programma	1.602	1.525	1.513	1.490
D2501	Cultuurhistorie	Uitvoering	1.120	1.120	1.120	1.120
D2501	Restauratie Monumenten	Programma	228	228	228	228
Totaal D2501			**5.559**	**5.325**	**5.208**	**5.185**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
Deels [2] [7]	2			2.649
Deels [1] [3] [4] [5] [6]	3	29	2.880	

[1] Archeologisch onderzoek
Dit budgetje is een kleine buffer voor nog mogelijk financiële effecten bij de overeenkomst van in bewaarneming bij het nieuwe archeologisch depot.

[2] Archiefwerkzaamheden ten behoeve van derden
Wettelijke taken regionaal archief Nijmegen. Dat leidt tot baten omdat we de wettelijke taken ook uitvoeren van 8 andere gemeenten en het waterschap.

[3] Beheer en ontsluiting Nijmegen
Specifiek voor enkele cultuurhistorische panden worden beheerskosten op dit deelproject geregistreerd.

[4] Bescherming en Instandhouding.
Met dit budget voeren we de beschermingsprocedures en - programma uit. Daarbij dienen wij rekening te houden met wettelijke verplichtingen zoals de Omgevingswet, het Europese verdrag van Granada en de wettelijke zorgplicht voor ons cultureel erfgoed.

[5] Cultuurhistorie
Betreffen de budgetten voor exploitatie en planmatig onderhoud van onze cultuurhistorische panden.

[6] Restauratie Monumenten
Hiermee geven wij uitvoering aan de subsidieregeling Duurzame Instandhouding Monumenten waarmee we eigenaren stimuleren het vereiste onderhoud toekomstbestendig uit te voeren in combinatie met

verduurzamingsmaatregelen. Op basis van het verdrag van Granada zijn we als gemeente ook verplicht hieraan financieel bij te dragen, wat we in de regel samen doen met de provincie.

[7] We rekenen de personeelskosten door aan het taakveld.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Met de Erfgoedstrategie 2020 hebben we vastgesteld wat nodig is om onze ambities voor cultureel erfgoed te bereiken. Dat is het kwaliteitsniveau waarvoor de huidige budgetten beschikbaar zijn gesteld. Daarnaast hebben we, vanuit de Omgevingswet, Unesco werelderfgoed en het Verdrag van Granada, de verplichting om ons voor ons erfgoed te zorgen. Voorts voldoen we aan de subsidieregeling Duurzame instandhouding Monumenten en zijn we voor Archiefwerk voor derden verplicht om ons aan de Archiefwet te houden en aan de overeenkomsten met die partijen.

Knoppen
De knoppen *restauratie monumenten* en *bescherming en instandhouding* hebben een verplicht en wettelijke karakter. Als het budget naar beneden wordt bijgesteld is het de vraag of we nog kunnen voldoen aan onze wettelijke zorgplicht.

25.2 We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2502	4-5 mei	Programma	42	42	42	42
D2502	Dienstverlening Nijmegen	Programma	10	10	10	10
D2502	Dienstverlening Nijmegen	Uitvoering	924	924	924	924
D2502	Informatiecentrum WO	Programma	201	201	201	201
D2502	Verleden Beleefd	Programma	1.178	1.175	1.172	1.169
D2502	Verleden Beleefd	Uitvoering	59	59	59	59
D2502	Vrijheid	Programma	247	247	247	247
D2502	Vrijheid	Uitvoering	3	3	3	3
D2502	Wettelijke Inspectie Gemeensch.Regelingen	Programma	-50	-50	-50	-50
Totaal D2502			**2.615**	**2.612**	**2.609**	**2.606**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar		
[1] nee	4		42	
[2] Deels	2			10
[3] nee	4		201	
[4] nee	3-5-9	250	650	278
[5] nee	6	247		
[6] Ja	1			-50
[7] Doorbelastingen Uitvoering	2			985

[1] 4 en 5 mei
We verlenen jaarlijks een subsidie aan de Stichting 4 en 5 mei.

[2] Dienstverlening Nijmegen
Betreft archiefwerkzaamheden voor cultuur.

[3] Informatiecentrum WO II
Wij hebben een meerjaren subsidie verleend.

[4] Verleden Beleefd
Betreft voor ca € 650.000,- meerjaren subsidies voor de Basis Erfgoed Infrastructuur (BEI) , leerstoel Romeinse geschiedenis, Samenwerkingsovereenkomst Romeinen in Gelderland en activiteiten voor onze rol bij Unesco

Werelderfgoed. De € 250.000,- vrijere beleidsruimte heeft betrekking op het budget voor projectsubsidies, met daarbij het aandachtspunt dat zonder deze budgetten de ambities van Verleden Beleefd en Masterplan Romeinen niet uitvoerbaar zijn. Tenslotte administreren wij de kapitaallasten van het archeologisch depot ad € 278.000,- (aflopend).

[5] Vrijheid
Gericht op betekenisvolle herdenking en waarde van vrijheid.

[6] Wettelijke Inspectie Gemeenschappelijke regelingen
het regionaal Archief Nijmegen heeft wettelijke taken archieftoezicht van 5 regio's (GGD Gelderland- Zuid, ODRN, MGR Rijk van Nijmegen, Groene Metropool regio, Veiligheidsregio Zuid).

[7] Betreft de doorbelaste personeelskosten voor het Doel.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Met de Erfgoedstrategie 2020 hebben we vastgesteld wat nodig is om onze ambities voor cultureel erfgoed te bereiken. Hiermee hebben we het kwaliteitsniveau bepaald. Dit is verder uitgewerkt in het publieksbereikbeleid Verleden Beleefd en het Masterplan Romeinen. Daarnaast hebben we vanuit de bescherming van Unesco werelderfgoed de verplichting om ons Romeins verleden zichtbaar te maken. Dit moet meer zijn dan alleen informatiebord. Verder moeten we voldoen aan de wettelijke taken archieftoezicht van 5 regio's.

Knoppen
Op de budgetten *Vrijheid en Verleden Beleefd* rusten deels geen vaste verplichtingen en wettelijke taken. Daarmee zijn het knoppen die actiever in beeld zijn en juist derhalve bewust zijn afgesteld op het behoud van het cultureel erfgoed programma. De Knop *Vrijheid* is beïnvloedbaar maar uit de bovenstaande tekstuele omschrijving blijkt al dat we op onze gedeelde waarden inleveren indien we dit budget naar beneden draaien.

Sport

26 We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

26.1 Goede en bereikbare sport- en beweegvoorzieningen, verspreid over de stad

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2601	Beh. vastgoed Binnen- en buitensportacc.	Programma	1.312	2.001	2.199	2.184
D2601	Binnensportaccommodaties	Programma	2.856	2.774	2.740	3.185
D2601	Binnensportaccommodaties	Uitvoering	1.536	1.536	1.536	1.536
D2601	Buitensportaccommodaties	Programma	4.718	4.639	4.876	4.743
D2601	Buitensportaccommodaties	Uitvoering	952	952	952	952
D2601	IJsbaan Triavium	Programma	960	952	948	908
D2601	IJsbaan Triavium	Uitvoering	1.058	1.058	1.058	1.058
D2601	Zwemmen	Programma	2.563	1.641	1.671	4.243
Totaal D2601			**15.955**	**15.553**	**15.980**	**18.809**

Wettelijk * bedragen € 1.000	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (stoppen met subsidies zwemmen)	9	€ 2.563
Nee (sluiten van de buitensportaccommodaties)	9	€ 2.091
Nee (sluiten van ijsbaan Triavium)	9	€ 585

(deels) Stoppen met subsidies zwemmen

Wij verstrekken exploitatiesubsidie aan Sportfondsen Nijmegen ten behoeve van beheer, exploitatie en instandhouding van de Nijmeegse zwembaden. Het gaat om zwembad West, Dukenburg, Erica Terpstra en het Goffertbad. Met deze subsidie wordt geborgd dat de zwembaden toegankelijk en operationeel blijven voor inwoners van Nijmegen en dat activiteiten kunnen worden aangeboden voor specifieke doelgroepen. Zwembaden zijn in de praktijk niet kostendekkend te exploiteren zonder structurele publieke bijdrage. Het beëindigen van de subsidie leidt daarom tot:

1. Substantiële verhoging van de tarieven;
2. Beperking openingstijden en beschikbare capaciteit;
3. Versobering van het activiteiten- en lesaanbod;
4. Afbouw of beëindiging van doelgroepenactiviteiten, zoals voor kwetsbare inwoners;
5. Geheel of deels sluiting van zwembaden.

De gevolgen raken daarmee een brede groep inwoners. Daarmee staat niet alleen de sportieve en de recreatieve functie, maar ook de maatschappelijke functie van de zwembaden onder druk. Tot slot; er ligt een bestuurlijke toezegging dat zwembaden West en Dukenburg niet sluiten voordat het nieuwe sportcentrum (sportcentrum Nimma Nova) is geopend. Ook is er voor het Goffertbad in 2021 een motie aangenomen: “Motie Eeuwig is ook echt eeuwig”. De subsidies zijn 2,5 miljoen euro in 2027 en 1,5 miljoen euro vanaf 2028.

Binnensportaccommodaties

We hebben als gemeente de wettelijke verplichting in het faciliteren van het bewegingsonderwijs. Dit budget is dus niet beïnvloedbaar.

(deels) Sluiten van de buitensportaccommodaties

Het gemeentelijk Sportbedrijf is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en exploitatie van gemeentelijke buitensportaccommodaties, waaronder voetbal-, atletiek en rugbyvoorzieningen. Sportvelden worden verhuurd aan verenigingen. Clubgebouwen zijn via opstalrecht eigendom van de vereniging. De kapitaallasten zijn niet beïnvloedbaar en hierdoor is het opgenomen beïnvloedbare bedrag lager dan het budget.

Gelet op de bestaande sobere en doelmatige exploitatie (i.h.k.v. veiligheid, bespeelbaarheid en volgens geldende normen), kan een substantiële besparing uitsluitend worden gerealiseerd door privatisering of afstoten van buitensportaccommodaties. Dit heeft verschillende consequenties. In het geval van privatisering komt beheer en onderhoud bij de vereniging terecht. Dit leidt tot hogere contributies en in de meeste gevallen tot het wegvallen van de vereniging. Indien geen overname plaatsvindt, volgt sluiting.

(gedeeltelijk) sluiten van ijsbaan Triavium
In een verkenning van de ijsbaan Triavium wordt een aantal scenario's uitgewerkt en dit wordt voorgelegd aan het bestuur. Het (gedeeltelijk) sluiten van de ijsbaan Triavium heeft een aantal consequenties:

1. Een groot aantal recreanten en ook professionele sporters die in de ochtenden schaatsen en trainen, kunnen dan geen gebruik meer maken van het ijs;
2. Ongeveer 160.000 ijssportbeoefenaars zullen een ander sport moeten gaan beoefenen of zij gaan stoppen met sport en bewegen. Dit draagt niet bij aan de beweeg- en gezondheidsdoelstellingen;
3. Lokale en regionale schaatsverenigingen zullen grotendeels ophouden te bestaan;
4. Verschraling van het sport- beweeg-, en recreatief aanbod in Nijmegen;
5. De ijshockeyclub Devils, Nijmeegse Schaatsvereniging Nijmegen (NSV) die beide langebaanschaatsen, shorttrack en kunstrijden organiseren en vele andere Nijmeegse en regionale ijsverenigingen, hebben dan geen thuisbasis meer.

De gemeente draagt 1,9 miljoen euro bij aan het Triavium. Van deze bijdrage is 1,3 miljoen euro huur. Als we Triavium sluiten kunnen we vooralsnog maximaal 0,6 miljoen euro besparen, omdat de huurovereenkomst nog tot en met 2033 loopt. We blijven verantwoordelijk voor de technische installatie en de energieverzorging aan de Wereldkeuken gevestigd in Triavium, dus een volledige sluiting is niet mogelijk.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Voor de gemeentelijke gebouwen hanteren we onderhoudsnorm NEN 2767 norm-niveau 3 redelijke conditie (sober en doelmatig). De gebouwen worden dus kostenbewust en effectief onderhouden, hier is weinig financiële ruimte.

Knoppen
We kunnen alleen aan knoppen draaien bij buitensportaccommodaties. We kunnen één of meer buitensportaccommodaties sluiten. De consequenties hiervan dienen nader onderzocht te worden. Uit recent behoefte- capaciteitsonderzoek blijkt dat op meerdere locaties sprake is van een tekort aan capaciteit. Afstoten vergroot deze druk, met directe gevolgen voor de beschikbaarheid en toegankelijkheid van de sport.

27 We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen

27.1 Een toekomstbestendige sport- en beweegsector, door de versterking van de vitaliteit van onze sport- en beweegaanbieders

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2701	Versterken sportverenigingen	Programma	172	142	142	142
Totaal D2701			**172**	**142**	**142**	**142**

Wettelijk * bedragen * € 1.000	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (stoppen met subsidies versterken sportverenigingen)	9	€ 172

Stoppen met subsidies versterken van sportverenigingen
Onder dit budget vallen onder andere de exploitatiesubsidie voor Waalhalla en de onderhoudsbijdrage voor de Nijmeegse hockeyverenigingen. Waalhalla ontvangt een structurele gemeentelijke bijdrage om de exploitatie van het indoor urban skatepark mogelijk te maken en het aanbod toegankelijk te houden. De hockeyverenigingen zijn geprivatiseerd en verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van hun accommodaties. Vanwege de structureel

hoge onderhoudslasten verstrekken we een onderhoudsbijdrage om de kwaliteit, continuïteit en betaalbaarheid te borgen.
Een verlaging of beëindiging van de subsidie aan Waalhalla en hockey leidt naar verwachting tot:

1. Het wegvallen van de voorziening aangezien een kostendekkende exploitatie zonder gemeentelijke financiële bijdrage niet haalbaar is. Waalhalla kent de nodige financiële uitdagingen en zonder aanvullende structurele exploitatiesubsidie op (middel)lange termijn is er geen sprake van een financieel stabiele situatie;
2. Voor de hockeyverenigingen geldt dat vermindering of beëindiging van de onderhoudsbijdrage leidt tot een hoge(re) financiële druk op de drie verenigingen. Dit zal naar verwachting leiden tot stijgende contributies, uitstel van onderhoud, treffen van maatregelen in de breedtesport of kwaliteitsvermindering van accommodaties. Op langere termijn kan dit gevolgen hebben voor de toegankelijkheid, continuïteit en levensvatbaarheid van het hockeyaanbod in onze stad.

De subsidie is in 2027 172.000 euro en vanaf 2028 142.000 euro.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Geen

Knoppen
De grootste subsidies hebben voor meerdere jaren een bestemming. Op kleinschalige subsidies kan worden bespaard, maar dit heeft consequenties voor de stad.

27.2 Meer inclusief sporten en bewegen, waarbij een extra focus ligt op specifieke doelgroepen met een sport- of beweegachterstand

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2702	Product Sport Algemeen	Programma	357	357	357	357
D2702	Product Sport Algemeen	Uitvoering	3.336	3.336	3.336	3.336
D2702	Sportontwikkeling	Programma	-455	-455	-455	-455
D2702	Sportontwikkeling	Uitvoering	-	-	-	-
D2702	Sportstimulering	Programma	315	315	315	315
D2702	Topsport	Programma	238	238	238	238
Totaal D2702			**3.790**	**3.790**	**3.790**	**3.790**

Wettelijk, bedragen * € 1.000	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Nee (stoppen met activiteitenbudget voor Buurtsportcoaches)	9	€ 210
Nee (stoppen met subsidies sportstimulering)	9	€ 140
Nee (stoppen met subsidies topsport)	9	€ 238

Stoppen met activiteitenbudget voor Buurtsportcoaches (gedeelte van budget sportontwikkeling)
Het gemeentelijk Sportbedrijf beschikt over budgetten waarmee buurtsportcoaches interventies en activiteiten organiseren wanneer passend sport- en beweegaanbod ontbreekt of samenwerking met partners binnen het sociaal domein gewenst is. De inzet richt zich op inwoners voor wie deelname aan sport en bewegen minder vanzelfsprekend is, zoals kwetsbare groepen met een verhoogd gezondheids- of participatierisico. De activiteiten hebben een brede maatschappelijke functie, waaronder het tegengaan van eenzaamheid, het bevorderen van participatie en het versterken van gezondheid en sociale samenhang. De buurtsportcoach vervult daarbij een verbindende, adviserende en signalerende rol tussen sport, onderwijs, zorg en welzijn.
Een vermindering of stopzetting van deze middelen leidt tot:

1. Minder activiteiten en interventies in wijken, waardoor ontmoeting, participatie en sociale cohesie afneemt;
2. Minder bereik van kwetsbare doelgroepen, met als gevolg toenemende gezondheidsverschillen;
3. Afname van preventieve inzet op gezondheid, bewegen en participatie, waardoor druk op zorg toeneemt;
4. Minder verbinding tussen sport, onderwijs, zorg, welzijn en het sociaal domein.

Stoppen met subsidies sportstimulering
Dit subsidiebudget wordt ingezet voor het ondersteunen van sport- en beweeginitiatieven, het versterken van deskundigheid bij sport- en beweegaanbieders en het stimuleren van deelname aan sport en bewegen, met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Daarnaast wordt een deel van dit budget ingezet voor de zwemfondsregeling via Stichting Leergeld (subsidiebesluit t/m 2027), waarmee kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen hun zwemdiploma A kunnen behalen. Een vermindering of stopzetting van deze middelen leidt tot:

1. Minder mogelijkheden voor kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen om een zwemdiploma A te behalen, waardoor de zwemvaardigheid en zwemveiligheid onder druk komen te staan;
2. Afname van sport- en beweegaanbod voor inwoners die afhankelijk zijn van aangepast, laagdrempelig of gericht sport- en beweegaanbod;
3. Minder of geen ondersteuning, deskundigheidsbevordering en professionalisering van trainers, vrijwilligers en bestuurders binnen sportverenigingen;
4. Een grote(re) financiële en organisatorische druk op sport- en beweegaanbieders.

Hiermee neemt kwantiteit, kwaliteit en toegankelijkheid van sport- en beweegaanbod af. Daarnaast nemen de verschillen tussen sterke en kwetsbare verenigingen toe. Hierdoor worden met name kwetsbare inwoners en financieel minderdraagkrachtige huishoudens geraakt.

Door contractuele afspraken zijn de beschikbare subsidies in 2027 140.000 euro en vanaf 2028 315.000 euro.

Stoppen met subsidies topsport
Dit zijn subsidiebudgetten voor topsportevenementen. Deze evenementen dragen bij aan de profilering van Nijmegen als sport- en beweegstad en hebben een stimulerende werking voor inwoners en de breedtesport. Voorwaarde voor subsidie is dat evenementen aantoonbaar bijdragen aan maatschappelijke activatie, sportstimulering en de verbinding tussen topsport en breedtesport (denk aan evenementen als Zevenheuvelenloop, Stevensloop, Eredivisie Beachvolleybal en de Omloop der Zevenheuvelen).
Een vermindering of stopzetting betekent naar verwachting dat deze evenementen verdwijnen, kleinschaliger worden of in toenemende mate commercieel georganiseerd moeten worden. Dit leidt tot:

1. Hogere kosten voor deelnemers en bezoekers, waardoor toegankelijkheid afneemt;
2. Vermindering van de economische spin-off voor horeca, retail en toerisme;
3. Verminderende verbinding tussen topsport, breedtesport en maatschappelijke activatie;
4. Verminderende regionale en landelijke zichtbaarheid van Nijmegen als sport- en beweegstad.

Met name het wegvallen van beeldbepalende evenementen zoals de Zevenheuvelenloop heeft impact op het sportieve imago en de profilering van Nijmegen.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Geen

Knoppen
De grootste subsidies hebben voor meerdere jaren een bestemming. Op kleinschalige subsidies kan worden bespaard, maar dit heeft consequenties voor de stad.

Financiën

28 We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst

28.1 Inzicht in en overzicht van te verwachten (meerjarige) inkomsten van algemene middelen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2801	Concernposten - Stelposten	Programma	3.648	10.288	17.699	31.781
		Uitvoering	0	0	0	-
	Uitkering gemeentefonds	Programma	-630.609	-621.235	-626.319	-651.496
Totaal D2801			**-626.962**	**-610.946**	**-608.620**	**-619.714**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
nee (overige taakmutaties GF)	9-10	€ 108

Beïnvloedbaar

We kunnen ervoor kiezen om de stelpost 'Overige taakmutaties' (€ 0,1 miljoen) vrij te laten vallen.

Niet-beïnvloedbaar

- De stelposten 'reservering prijsindexatie, gemeentefonds Wmo, overige materiële indexering' (43,3 miljoen) zijn noodzakelijk om de indexering van de programmabudgetten mee op te vangen.
- De stelpost 'Kapitaallasten Verwachte onderuitputting kapitaallasten' (-4,2 miljoen) is noodzakelijk vanwege financiële spelregels.
- De stelpost 'IU Beschermd wonen' (-1,6 miljoen) is noodzakelijk vanwege onderliggende afspraken met omliggende gemeenten.
- Overige stelposten voor bijstelling raming gemeentefonds, areaaluitbreiding, Arbeidsmarktregio's en Sociale infrastructuur (- 6,4 miljoen)

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het gemeentefonds wordt zo verdeeld (o.a. op basis van maatstaven) dat iedere gemeente een gelijkwaardig voorzieningenniveau kan realiseren. De verdeling sluit zo goed mogelijk aan bij de kosten van de gemeenten. Daarnaast is het gemeentefonds bestedingsvrij en kan de raad zelf kiezen hoe de middelen worden ingezet. We kunnen hier dus niet zomaar een vergelijking maken met de keuzes van andere gemeenten.

Knoppen

- Stelpost 'Overige taakmutaties' (€ 108.000) vrij laten vallen
- Geen bestemmingsreserves hanteren
  Als we stoppen met bestemmingsreserves en deze overhevelen naar de saldireserve, dan zorgt dit voor verbetering van de weerstandsratio.
- Stoppen met toerekenen bespaarde rente aan saldireserve
  Op dit moment wordt rente toegerekend aan eigen vermogen. Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve. Het is mogelijk om te stoppen met deze toerekening. Gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

28.2 Een uitlegbaar lokaal heffingenbeleid op het gebied van OZB, reclame- en precariobelasting om aanvullende inkomsten te genereren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2802	Aanslagen niet-woningen	Programma	-58.260	-59.183	-60.108	-61.035
D2802	Aanslagen niet-woningen	Uitvoering	1.331	1.331	1.331	1.331

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2802	Aanslagen overige	Programma	-963	-963	-963	-963
D2802	Aanslagen overige	Uitvoering	34	34	34	34
D2802	Aanslagen woningen	Programma	-71.986	-73.649	-74.468	-75.237
D2802	Aanslagen woningen	Uitvoering	2.035	2.036	2.036	2.036
Totaal D2802			**-127.809**	**-130.395**	**-132.139**	**-133.835**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels	4-6	€ 3.400

De inkomsten van de OZB zijn beïnvloedbaar en kunnen worden verhoogd.
In het Coalitieakkoord 2026-2030 is over de opbrengsten van de onroerendezaakbelasting opgenomen dat we de totale opbrengst van de onroerendezaakbelasting voor woningen verhogen bovenop de inflatie met € 4,225 miljoen euro. In procenten betekent dit een stijging van de totale gemeentelijke opbrengst OZB-woningen met 6,25%. De OZB niet-woningen verhogen we niet.

Kwaliteitsniveau en benchmark
De Waarderingskamer toetst jaarlijks of de waardering van de woningen en niet woningen juist zijn. Indien de herwaardering juist is uitgevoerd. geeft ze een goedkeurende verklaring af, zodat de WOZ-beschikkingen over het belastingjaar afgegeven kunnen worden aan belanghebbenden.

We hanteren een zorgvuldig vastgesteld heffingenbeleid. Voor woningen geldt dat we aansluiten op de berekeningssystematiek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). De cijfers COELO 2027 komen naar verwachting pas in april 2027 beschikbaar. Daarom maken we voor onderstaand overzicht gebruik van de cijfers COELO 2026, deze verwerken we in de Stadsrekening 2026 in de paragraaf Lokale Heffingen.

Woonlasten in vergelijking
Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) verzamelt al sinds 1998 gegevens op het terrein van de lokale belastingen. Regelmatig worden belangrijke onderzoeken op dit gebied gepubliceerd. Een jaarlijks terugkerende publicatie van COELO is de Atlas van de lokale lasten. Deze Atlas van de lokale lasten is een gezaghebbende publicatie die een zo volledig mogelijk beeld geeft van de (ontwikkeling van de) belangrijkste lokale tarieven van alle gemeenten, provincies en waterschappen in Nederland.

Op de webpagina van COELO (COELO – Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) zijn diverse interactieve kaarten, overzichten en databestanden beschikbaar van bovengenoemde lagere overheden. Onderstaand zijn de uitkomsten 2026 van de gemeente Nijmegen ten opzichte van alle andere gemeenten in Nederland weergegeven.

Woonlasten
Bij de vergelijking tussen deelnemers kijken we naar de gemeentelijke woonlasten (totaal van onroerende-zaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing). Hierbij wordt elk jaar onderscheid gemaakt tussen de eigenaar en de huurder van een woning.

Ons OZB tarief voor woningen is met een bedrag van € 911 (2025: € 894) erg hoog. Daarmee staat we op plaats 6 (2025: plaats 5) van de duurste gemeenten (totaal 342) in Nederland. Daar staat tegenover dat Nijmegen als het gaat om de afvalstoffenheffing veruit het goedkoopste is met een bedrag van € 33 (2025: € 34). Dit komt doordat de huurder alleen voor afvalzakken (afvalstoffenheffing) betaalt.

Als we naar de rioolheffing kijken dan kost deze in Nijmegen zowel voor een eenpersoonshuishouden als voor een meer-persoonshuishouden € 256 (2025: € 221). Gemiddeld over de 342 gemeenten genomen, is de rioolheffing

voor een eenpersoonshuishouden € 283 en voor een meerpersoonshuishouden € 358. Nijmegen zit daarmee in 2026 onder het gemiddelde.

Belangrijkste conclusies onderzoek COELO 2026 ten aanzien van landelijke woonlasten:

1. De gemiddelde landelijke woonlasten voor een éénpersoonshuishouden bedragen € 1.015 en voor een meerpersoonshuishouden € 1.110.
2. Ameland heeft met € 596 de laagste woonlasten voor een éénpersoonshuishouden en met € 681 de laagste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.
3. Bloemendaal heeft met € 1.949 de hoogste woonlasten voor een éénpersoonshuishouden en met € 2.279 de hoogste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.
4. Nijmegen staat op plaats 38 (2025: plaats 43) van boven met gemiddeld € 1.183 (2025: € 1.132) aan woonlasten voor een éénpersoonshuishouden en op plaats 81 (2025: plaats 79) van boven met gemiddeld € 1.200 (2025: € 1.149) aan woonlasten voor een meerpersoonshuishouden. Het totaal aantal gemeenten bedraagt 342.
5. Als we kijken naar vergelijkbare kennissteden (woonlasten meerpersoonshuishouden) zijn Tilburg (2026: € 842), Eindhoven (2026: € 1.016) en Enschede (2026: € 1.087) goedkoper. Kennissteden als Leiden (2026: € 1.367), Groningen (2026: € 1.268) en Arnhem (2026: € 1.205) zijn duurder.

OZB

OZB Woningen

Ons OZB tarief 2026 voor woningen van 0,1671% (2025: 0,1801%) zit in de top 2 (2025: top 3) van de hoogste tarieven van de 342 Nederlandse gemeenten. Texel heeft het laagste tarief 2026 van 0,0326%.

OZB Niet woningen

Voor niet woningen geldt dat we voor eigenaren in 2026 op plaats 1 (2025: plaats 1) en voor gebruikers op plaats 342 (2025: 342) van boven staan.

OZB niet woningen eigenaren

Nijmegen heeft het hoogste tarief 2026 van 1,0370% (2025: 1,0178%). Texel heeft het laagste tarief 2026 van 0,0664% (2025: 0,0733%).

OZB niet woningen gebruikers

Leiden heeft het hoogste tarief 2026 van 0,6206% (2025: 0,6080%). In Nijmegen betalen gebruikers van niet woningen sinds 2018 geen OZB aan de gemeente (OZB deel gebruikers niet woningen is afgeschaft en verschoven naar OZB deel eigenaren niet woningen). In totaal hanteren 13 gemeenten in Nederland dit ‘nul-tarief’.

Gecombineerd is het OZB tarief 2026 voor niet woningen (tarief eigenaar en gebruiker bij elkaar opgeteld) in Nijmegen 1,0370% (2025: 1,0178%) en komt hiermee op plaats 5 (2025: plaats 4) van het hoogste gecombineerde tarief van de 342 Nederlandse gemeenten. Sittard-Geleen heeft gecombineerd het hoogste tarief 2026 van 1,3090% (2025: 1,3944%).

Conclusie totale woonlasten

Nijmegen ligt qua woonlasten in 2026 met een gemiddeld bedrag van € 1.200 boven het landelijk gemiddelde van € 1.110 (meerpersoonshuishouden) en staat daarmee op plaats 81 van de duurste Nederlandse gemeenten (342) die door COELO zijn onderzocht. Vergelijkbare kennissteden zijn in 2026 over het algemeen goedkoper dan Nijmegen.

Nijmegen ligt qua woonlasten in 2026 met een gemiddeld bedrag van € 1.200 boven het landelijk gemiddelde van € 1.110 (meerpersoonshuishouden) en staat daarmee op plaats 81 van de duurste Nederlandse gemeenten (342) die door COELO zijn onderzocht. Vergelijkbare kennissteden zijn in 2026 over het algemeen goedkoper dan Nijmegen.

Knoppen

- Verhogen OZB
  De OZB kan nog verder worden verhoogd. Zoals te zien is in bovenstaande passage, zit de gemeente Nijmegen al heel hoog in de categorie 'OZB woning eigenaren' en 'eigenaar OZB niet-woningen'.

28.3 Voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente uit te voeren

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2803	Bespaarde rente reserves	Programma	-4.378	-4.602	-4.709	-4.773
D2803	Financiering	Programma	1.534	1.244	2.699	3.348
D2803	Opbrengst beleggingen	Programma	-861	-861	-861	-861
Totaal D2803			**-3.704**	**-4.218**	**-2.870**	**-2.285**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels	4-6	€ 4.378

Op dit moment wordt rente toegerekend aan het eigen vermogen. Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen

- Stoppen met toerekenen bespaarde rente aan saldireserve
  We kunnen stoppen met de toevoeging van rente aan de saldireserve. Het gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

28.4 Onze reserves zijn op peil zodat eventuele risico's kunnen worden opvangen

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2804	Mutatie reserves	Programma	-28.861	-23.170	-26.129	-4.960
	Vennootschapsbelasting Vpb	Programma	71	71	71	71
Totaal D2804			**-28.790**	**-23.099**	**-26.058**	**-4.889**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels	4-5	

Het gewenste niveau van de saldireserve is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1.
Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro om onze risico's af te dekken. Op de overige bestemmingsreserves rust geen wettelijke verplichting. Reserves worden ingesteld en opgeheven door uw raad. Het zijn middelen die door uw raad zelf zijn gereserveerd voor specifieke doelen.
Het begrote bedrag voor vennootschapsbelasting voor de jaren 2027- 2030 is de te betalen vennootschaps-belasting op het te behalen resultaat van parkeren achter de slagboom.

Kwaliteitsniveau en benchmark
Gemeenten zijn vennootschapbelastingplichtig als ze een onderneming drijven. Sommige gemeenten kiezen ervoor om de exploitatie van parkeren aan de markt over te laten. De gemeente Nijmegen is vanaf 2022 vennootschapsbelasting verschuldigd voor de activiteit 'parkeren achter de slagboom'
Voor reserves zijn geen vergelijkbare gegevens met andere gemeenten beschikbaar.

Knoppen

- Geen bestemmingsreserves
  Als we stoppen met bestemmingsreserves en deze overhevelen naar de saldireserve, dan zorgt dit voor verbetering van de weerstandsratio.
- Verlagen saldireserve
  De hoogte van onze saldireserve laat een ratio zien die hoger is dan noodzakelijk om onze risico's af te dekken. De saldireserve kan verlaagd worden. Deze middelen zijn dan a-structureel vrij inzetbaar.

28.5 Onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is, wordt beheerd

Budget

Doel	Project	Budget x € 1.000	2027	2028	2029	2030
D2805	Beheer overige gebouwen en grond	Programma	98	97	95	91
D2805	Beheer overige gebouwen en grond	Uitvoering	470	472	472	472
Totaal D2805			**569**	**569**	**567**	**564**

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar
Deels (uitvoeringskosten)	2-5	€ 472

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen

- We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten we hiervoor vervolgacties in.